

MATICA

**140 GODINA MODERNOG SVEUČILIŠTA
U ZAGREBU**

9 771330 214009

MATICA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXIV
Broj / No. 10/2014

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Marin Knezović

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print
Znanje, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:
Zagrebačko sveučilište
(foto: Ratko Mavar)

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

**Oglašavajte na web portalu
Hrvatske matice iseljenika!**

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:
■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matiss.hr

4 Prisega kadeta HV-a	32 Spomenik Nikoli Tesli u Pragu	44 Knjiga Bože Skoke Hrvatski velikani
5 Nova zgrada Muzičke akademije	33 Dubrovnik: Izložba Branimira Bartulovića	46 Hrvatske priredbe u Slovačkoj
6 Juan Mihovilovich u Zagrebu	37 Švicarska: Humanitarna udruga	49 Matičin vremeplov
8 Rešetarački susret pjesnika	38 Kanadski Hrvat Ante Antunović	53 HKUD Croatia iz Basela
12 Subotica: Skup o Bunjevcima		54 Knjiga Zvonka Bušića
14 Beč: Izložba Kristiana Krekovića		
16 Obljetnica Hrvatske školske zaklade		
19 Anto Kovačević – učitelj iz Usore		
20 Intervju: Franjo Ipša iz Skopja		
23 Vinkovačke jeseni		
24 Ženska regata u Krapnju		
26 Nagrada za Malkicu Dugeč		
27 Zagreb: Ramski susreti		
28 Češka: Hrvatski dan u Frielištofu		
30 Zagreb: Izložba Lovre Artukovića		

KOLUMNNE

11 Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica) | 34 Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac) | 42 (S)kretanja
(Šimun Šito Ćorić) | 50 Naši gradovi
(Zvonko Ranogajec) | 61 Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić) | 62 Brooklynske priče
Janka Deura |
|---|---|---|--|--|--|

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države / other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države / other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
IBAN: HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Radnička cesta 50

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
IBAN: HR80 2390 0011 1000 21305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Na ponos svojim obiteljima i cijeloj Hrvatskoj

Predsjednik RH i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Ivo Josipović nazočio je obilježavanju početka novih studijskih programa i svečanoj prisezi novoga naraštaja kadeta - novih sveučilišnih kandidata

Zajednička snimka kadeta s predsjednikom Josipovićem

Tekst i snimke: **Hina**

Svečanu prisegu 16. rujna u Hrvatskome vojnom učilištu "Petar Zrinski" u Zagrebu položilo je stotinjak kadeta prvoga naraštaja novih sveučilišnih studijskih programa, a predsjednik Republike Ivo Josipović tom prigodom naglasio je važnost izobrazbe budućega zapovjednog kadra u Oružanim snagama (OS RH). Polaganjem svečane prisege pripadnicima OS-a postali su kadeti koji se obrazuju u programima Vojno inženjerstvo i Vojno vođenje i upravljanje, njih 91, te šest kadeta koji se školuju za vojne pilote. Školovanje će pohađati na Sveučilištu u Zagrebu i Hrvatskome vojnom učilištu "Petar Zrinski", a riječ je o novim programima za koje je ugovor između Vlade i zagrebačkog Sveučilišta potpisan početkom godine. Josipović je izrazio uvjerenje da će ka-

deti vojnu službu, kao važnu i veliku zadaću, ispunjavati na najbolji način. Naglasio je da i država treba ispuniti svoju zadaću te kadetima osigurati najbolje uvjete za rad kako bi mogli ispuniti zadatke u sklopu NATO-a, čiji je član i Hrvatska, ali i primjerice u obrani protiv elementarnih nepogoda poput poplava koje su pogodile Hrvatsku. Kadetima je čestitao na polaganju prisege i zaželio im uspjeh u daljnjem radu poručivši im da su danas preuzeli obvezu da će časno izvršavati sve zadatke i biti na ponos svojim obiteljima i cijeloj Hrvatskoj. Čestitke kadetima uputili su i ministar obrane Ante Kotromanović, ministar znanosti, obrazovanja i sporta Vedran Mornar, načelnik Glavnoga stožera, general zbora Drago Lovrić, rektor zagrebačkog Sveučilišta Aleksa Bjeliš te zapovjednik Učilišta, general pukovnik Slavko Barić. Nakon polaganja prisege i fotografiranja s predsjednikom Josipovićem, ministri-

ma i zapovjednicima, kadeti su u izjavi novinarima iskazali zadovoljstvo time što su postali dijelom OS RH u kojima će, rekli su, raditi "na ponos sebi, svojim obiteljima i svojoj zemlji Hrvatskoj". Programi Vojno inženjerstvo i Vojno vođenje i upravljanje odnose se na preddiplomske sveučilišne studije kojima se obrazuju budući časnici Oružanih snaga, a prvostupnike nakon završetka studija čeka posao u OS. Programi sadrže tehničko i društveno obrazovanje, a uz tipične akademske sadržaje imaju i cjelovite vojne vježbe i vojne stručne sadržaje potrebne za časničke dužnosti te kadeti nakon završetka studija dobivaju časnički čin poručnika. ■

ENG Croatian President and Armed Forces Supreme Commander Ivo Josipović attended the launch of new study programmes and the formal oath taking of the new generation of cadets and new university candidates.

Povijesni dan koji su sanjali mnogi

"Ta je zgrada bila san gotovo svih mojih prethodnika, a o ovome trenutku maštale su generacije i generacije profesora i nastavnika. Danas mogu reći 'imamo zgradu' i hvala cijeloj Hrvatskoj na tome", rekao je dekan Cikojević

Tekst i snimke: Hina

Nakon gotovo stotinu godina podstanarstva, Muzička akademija dobila je 30. rujna vlastiti životni prostor, a njezinim svečanim otvorenjem na adresi Trg maršala Tita 12 grad Zagreb dobio je novi simbol izvrsnosti i hram glazbe koji će Hrvatsku i doslovno uvesti u Europsku uniju. Poruke su to sa svečanog otvorenja dugoočekivane nove zgrade Akademije u nazočnosti niza istaknutih osoba iz kulturnog, obrazovnog i političkog života grada i države te velikog broja zainteresiranih građana.

Dekan Muzičke akademije Dalibor Cikojević rekao je kako je riječ o velikome događaju za Zagreb, kakav se može usporediti s otvorenjem zgrade Hrvatskoga narodnog kazališta (HNK) prije 120 godina. "Ta je zgrada bila san gotovo svih mojih prethodnika, a o ovome trenutku maštale su generacije i generacije profesora i nastavnika. Danas mogu reći 'imamo zgradu' i hvala cijeloj Hrvatskoj na tome", rekao je Cikojević. Povijesni događaj za Zagreb i Hrvatsku svojom je nazočnošću uveličao i hrvatski predsjednik Ivo Josipović. Rekao je kako je "ponosan i sretan" jer "hrvatska glazba

Nova zgrada Akademije izgrađena je prema projektu arhitekta Milana Šosterića

danas ulazi u novu epohu".

"Uvjeren sam da će glazbeni život u Zagrebu i Hrvatskoj dobiti novi zamah, da će mnogi mladi ljudi na početku svoje karijere naći dobru osnovu i čvrsti oslonac u toj zgradi", poručio je Josipović.

I zagrebački gradonačelnik Milan Bandić ističe da je riječ o povijesnom događaju kojim Zagreb dobiva hram hrvatske kulture te predstavlja civilizacijski iskorak hrvatske metropole. "Ovo je povijesni dan koji su sanjali mnogi prije nas, a mi imamo sreću da smo taj san pretvorili u javu", rekao je Bandić.

Uz Grad Zagreb i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i spota (MZOS), treći partner u projektu je Sveučilište u Zagrebu, čiji je rektor Aleksa Bjeliš zahvalio svima koji su pomogli u realizaciji izgradnje Muzičke akademije. "Želim da taj prostor bude prostor novog stvaralaštva", poručio je.

Nova zgrada Muzičke akademije, izgrađena prema projektu arhitekta Milana Šosterića iz 2004., na 12.000 četvornih metara raspoređenih na dvije podzemne i osam nadzemnih etaža konačno je do-

vela pod jedan krov sve odsjeke Akademije s njezinih 150 stalno zaposlenih, nekoliko desetaka vanjskih suradnika i 550 studenata, dosad raspoređenih na četiri gradske lokacije.

Zgrada je službeno otvorena uz glazbeni program ansambla udaraljki Muzičke akademije biNg Bang i zajedničko fotografiranje svih nazočnih za medijsku fotografiju Šime Strikomana. Vrpca je presjeklo sedmero najboljih studenata Akademije nakon čega je zgradu blagoslovio dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta Tonči Matulić.

Svečano otvorenje zgrade Muzičke akademije bio je tek početak organizirane cjelodnevnice manifestacije Dana otvorenog trga, u kojoj u povodu otvorenja nizom programa sudjeluje devet kulturnih i obrazovnih institucija s Trga maršala Tita. ■

ENG After almost a hundred years as a sub-tenant, Zagreb's Academy of Music finally received its own premises on September 30th. With the grand opening at No. 12 Marshal Tito square, Zagreb now has a new temple of music and symbol of excellence.

Svečano je prerezana vrpca uz nazočnost zagrebačkog gradonačelnika i predsjednika države

Likovi osuđeni na začudnost, patnju i progon

Mihovilovich, jedan od najvećih suvremenih čileanskih prozaika, rođen je i odrastao u Punta Arenasu, u hrvatskoj četvrti toga najjužnijega grada na svijetu 1951. godine

Napisala: **Vesna Kukavica**

Snimke: **Snježana Radoš**

Knjiga pripovijedanka čileanskoga književnika hrvatskoga podrijetla Juana Mihovilovicha Hernández *Razvrstavač*, čija tematika progovara o kušnjama marginaliziranih ljudi, a koju je sa španjolskoga na hrvatski jezik prevela Željka Lovrenčić, predstavljena je 17. rujna u povodu obilježavanja čileanskoga Dana nezavisnosti u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu. Prigodnim govorom nazočnima se obratio na promociji veleposlanik Republike Čilea Germán Orlando Ibarra Morán, ustvrdivši kako u toj južnoameričkoj zemlji, uz slavnoga Mihovilovicha, djeluje velik broj istaknutih pisaca dalmatinskih korijena. O knjizi su govorili ravnatelj Hrvatske matice iseljenika mr. sc. Marin Knezović, književni kritičar Denis Derk, prevoditeljica Željka Lovrenčić i nakladnik Zoran Bošković, kao i sam autor Juan Mihovilovich.

RAZUMLJIV I JEDNOSTAVAN JEZIK

U knjizi *Razvrstavač*, među dvadeset i šest uvrštenih pripovijetki, susrećemo u istoimenoj uvodnoj priči čovjeka koji čitav život s puno ljubavi razvrstava poštu u poštanskome uredu i na kraju dobiva otkaz, zatim u sljedećim literarnim krokijima upoznajemo djevojku

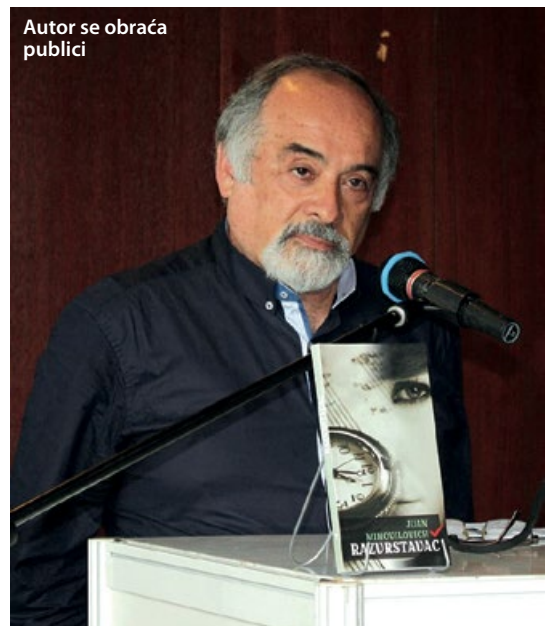

koja mora zarađivati za život prvo kao kućna pomoćnica, a zatim kao plesačica u baru, govori se o sudbinama ljudi u staračkom domu... Sve se to događa u magičnom i čudnom ozračju, ali ipak životnom. Iako Mihovilovicove priče imaju obilježja realističke proze, u složenim situacijama dolazi do izražaja psihološko nijansiranje likova. Jezik Mihovilovicove proze je razumljiv i jednostavan budući da njime najbolje razotkriva osamljenoga čovjeka na rubu oča-

ja kojega još nije napustilo svjetlo nade. Priče ne obilježavaju događaji, nego magično ozračje koje je takvo zbog blizine smrti, ludila i neiskazanog vremena. Likovi su osuđeni na začudnost, patnju i progon, njihov je svijet prepun kušnji. Većina pripovijesti ispričana je u prvome licu, a pripovjedačem upravlja autor. Zbog samoće stvarnost je nesigurna, zbog nje likovi traže sklonište od prijetecga i negostoljubivoga vanjskog svijeta. I mjesta radnje u knjizi su reducirana: soba, ubožnica, ured...

- Općenito, u djelima Juana Mihovilovicha osjeća se utjecaj istodobno i Rulfa i Dostojevskog, u njima se isprepleću uspomene na piščevo djetinjstvo i mladenačko doba, 'svjesno i podsvjesno, podzemno i nadzemno, realno i irealno, razumno i nerazumno', a ponekad se čini da su prožete hladnoćom vjetrovitoga rodnog mu Punta Arenasa - rekla je prevoditeljica dr. sc. Željka Lovrenčić,

Autor se obraća publici

ugledna hispanistica i esejistica koja je preklani obranila doktorsku disertaciju iz područja *španjolske Craoatice*. Aktualna je dopredsjednica Društva hrvatskih književnika.

OBRAZAC ZA PISANJE KRATKIH PRIČA

Književni kritičar Denis Derk istaknuo je govoreći o knjizi da je Mihovilovicova pripovijetka ogledni obrazac za pisanje kratkih priča. - Mihovilovich izbjegava imenovati svoje likove, a također ne bilježi ni toponime - rekao je Derk dodavši kako tim literarnim postupcima Mihovilovich vješto i nenametljivo manifestira univerzalnost svojih pripovijetki.

Mihovilovich, jedan od najvećih suvremenih čileanskih prozaika, rođen je i odrastao u Punta Arenasu, u hrvatskoj četvrti toga najjužnijega grada na svijetu 1951. godine. Pravnika je, pjesnika, pripovjedača, romanopisaca i esejista. Dosad

je objavio četiri romana i pet zbirki pri-povijedaka, a u Hrvatskoj su mu obja-vljeni roman *Njezine bose noge po snije-gu* i *Zaraza ludila*, oba u prijevodu Jerka Ljubetića i u izdanju Naklade Bošković. Dobitnik je mnogih nagrada, među ko-jima i argentinske nagrade *Julio Cortá-zar*, nagrade *Antonio Pigaffeta* Sveučilišta u Magallanesu, nagrade *Pedro de Oña* i nagrade na književnim igrama *Gabriela Mistral*.

Književni kritičar Ernesto Livacic svojedobno je zapisao kako je Mihovi-lovich "jedan od najboljih predstavnika moderne čileanske proze", ustvrdivši da je Mihovilovich unio svježi dah u čile-ansku suvremenu književnost. Sam pisac, pak, za sebe kaže da je sklon nekoj vrsti patetičnog realizma. Uz to, Mihovilovich je naglasio kako ga to što ne zna hrvatski jezik ne sprječava da Hrvatsku osjeća u svojoj duši. "To se osjeća i u nekim liko-vima iz mojih djela", rekao je.

Ukratko, *Razvrstavač* je knjiga koja se sastoji od dvadeset i jedne pripovi-jetke. U hrvatskom izdanju dodano je još pet iz zbirke *Restos mortales* (*Posmrtni ostaci*). To su: *Opsjednutost plavim, Redoviti put, Rocky, Vrsta u istrjebljenju* i *Posmrtni ostaci*.

Obilježja njegove proze su rječitost i skladnost stila, jedinstvenost portreti-ranih likova, jasnoća, umjerenost prika-za običnih životnih situacija s uzbudljivi-vom dinamikom i preciznošću naracije.

U DOMOVINI SVOJIH PREDAKA

Objavio je romane *La última condena* (*Zadnja osuda*, 1980., 1983.), *Sus desnudos pies sobre la nieve* (*Njezine bose noge po snijegu*, 1990.), *El contagio de la locura* (*Zaraza ludila*, 2006.), *Desencierro*

Mihovilovich sa suprugom, prevoditeljicom Lovrenčić i veleposlanikom Čilea

(*Oslobođenost*, 2009.), *Grados de referencia* (*Referencijalni stupnjevi*, 2011.) i *El asombro* (*Strah*, 2013.), te zbirke pri-povijedaka *El ventanal de la desolación* (*Prozor nad pustoši*, 1989., 1993.), *El cla-sificador* (*Razvrstavač*, 1992., 2014.), *Re-stos mortales* (*Posmrtni ostaci*, 2004.) i *Los números no cuentan* (*Brojevi ne pri-čaju*, 2008.).

Dvorana Hrvatske matice iseljenika bila je ovom prigodom ispunjena ljubitel-jima lijepe književnosti, predstavnicima kulturnih i državnih institucija, medija, profesorima sa zagrebačkoga sveučiliš-ta i kolegama piscima koji su došli na predstavljanje Mihovilovichove knjige.

Autor je srdačno zahvalio svima na trudu oko izlaženja knjige i izrazio sreću i zadovoljstvo što je opet u domovini svo-jih predaka. Nakladniku je obećao ruko-pis nove knjige kako bi, kako je rekao sa smiješkom, mogao ponovno doći u Hr-vatsku već iduće godine.

Književni kritičar Denis Derk

Slavni književnik Juan Mihovilovich, pripadnik trećega naraštaja hrvatskih iseljenika, bio je Matičin gost i prije se-dam godina na Interliberu kada je pro-moviran njegov roman *Zaraza ludila* u izdanju Hrvatske matice iseljenika i splitske Naklade Bošković, a u prijevodu Jerka Ljubetića - vrsnoga prevoditelja niza čileanskih pisaca hrvatskih korijena i dopisnoga člana čileanske Akademije za jezik. Ulomke iz pripovijedaka čitao je dramski umjetnik Dubravko Sidor. ■

ENG Chilean writer of Croatian extraction Juan Mihovilovich Hernández's book *The Classifier*, translated from Spanish to Croatian (*Razvrstavač*) by Željka Lovrenčić, was presented at the Zagreb headquarters of the Croatian Heritage Foundation on September 17th.

Publika tijekom promocije u HMI-u

Ovogodišnje Susrete uveličao sam predsjednik

"Priča o vašim Susretima nadaleko je poznata. Riječ je o događaju i manifestaciji koja je iznimno važna za RH. Okupljaju se ovdje pjesnici hrvatske riječi sa svih kontinenata", riječi su predsjednika Josipovića

Predstavnice HMI čestitaju Ljerki Totch Naumovoj iz Makedonije na priznanju

Ivan DeVilla otvara izložbu slikara Šime Vlahova

Napisale: **Diana Mašala Perović i Ljerka Galic**
Snimke: **Momir Divjak**

U organizaciji Književno-likovnog društva Rešetari, od 12. do 14. rujna ove godine u Rešetarima su održani tradicionalni XVII. rešetarački susreti pjesnika iz domovine i inozemstva pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske dr. sc. Ive Josipovića.

Pokrovitelji Susreta bili su Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Brodsko-posavska županija, suorganizator Hrvatska matica iseljenika, a supokrovitelj općina Rešetari. Financijsku potporu Susretima dao je Državni ured za Hrvate izvan RH.

Svečani početak Susreta, u poslijepodnevним satima u petak 12. rujna, uveličao je i sam predsjednik svojim do-

laskom u Rešetare, u pratnji savjetnice za kulturu Maje Kocijan. Predsjednik se zadržao u Rešetarima oko tri sata.

KULTURNO SREDIŠTE HRVATSKE RIJEČI

Protokolarni dio svog posjeta općini Rešetari Predsjednik Ivo Josipović započeo je polaganjem vijenaca na spomenik, spomen-obilježje palim rešetaračkim braniteljima nakon čega je slijedio prijem kod načelnika općine Zlatka Age kojem su nazočili predstavnici Hrvatskoga sabora, zastupnici Ivica Mandić i Zdravko Ronko, zamjenik župana Brodsko-posavske županije Davor Vlaović i zamjenik predsjednika općinskog vijeća Branko Babić te članica Milka Perko- vić i predstavnik Ureda državne uprave Mario Vučinić.

HMI su predstavljali ravnatelj mr. sc. Marin Knezović i savjetnica Diana

Predsjednik Josipović u pratnji domaćina

Promocija zbornika

Svi sudionici ovogodišnjih Rešetaračkih susreta

Mašala Perković, a Državni ured za Hrvate izvan RH (DUHIRH) predstojnica Daria Krstičević. Prijemu su nazočili i gosti iz Republike Makedonije, predstavnik skopske općine Ilinden Igor Ristovski, Ljerka Totch Naumova, glavna urednica Hrvatske riječi iz Skoplja te predsjednik Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji Franjo Ipša, zatim gosti iz rumunjske općine Lupak, načelnik općine Marijan Vlašić, poduzetnik Ivan Birta, predsjednik Demokratskoga saveza Hrvata u Rumunjskoj, Petar Hategan i svećenik Marijan Tjenkul.

Domaćini su bili i predstavnici KLD "Rešetari", na čelu s predsjednikom Društva Ivanom De Villom. Nakon pozdravnoga govora načelnika općine, predsjedniku su se obratili predstavnici državne i lokalne vlasti te ravnatelj HMI-ja i predstojnica DUHIRH.

"Zahvaljujem organizatorima Rešetaračkih susreta pjesnika jer su malo mjesto Rešetare učinili ozbiljnim kulturnim središtem hrvatske riječi. Priča o vašim Susretima nadaleko je poznata.

Riječ je o događaju i manifestaciji koja je iznimno važna za Republiku Hrvatsku. Okupljaju se ovdje pjesnici hrvatske riječi sa svih kontinenata", riječi su kojima se predsjednik obratio prisutnima i otvorio nove prostorije KLD "Rešetari" te u Galeriji nazočio otvorenju izložbe slika hrvatskoga iseljenika Šime Vlahova iz Münchena. Govoreći o dugogodišnjoj suradnji između Društva i Matice kao suorganizatora Susreta, predsjedniku se obratila Diana Mašala Perković. Ljerka Totch Naumova, hrvatsko-makedonska književnica i Anton Kikaš, pjesnik i sponzor Susreta iz Toronta, dobili su visoka priznanja za svoju dugogodišnju suradnju na potpori i promicanju hrvatskog pjesništva u Rešetarima - Grb općine Rešetari.

170 AUTORA IZ HRVATSKE I ISELJENIŠTVA

"Ovogodišnji XVII. rešetarački susreti pjesnika i njihov požrtvovni začetnik Ivan De Villa okupili su u subotu 13. rujna 2014. godine više od 170 autora iz Hr-

vatske i iseljeništa, od Australije, Južne Afrike, Kanade i Europe, kao središnji događaj ove iznimno vrijedne i jedinstvene kulturne manifestacije koja sve ove godine trajanja u dane Susreta Rešetare pretvara u svijet u malome", rekla je nakon što je primila priznanje općine Rešetari hrvatsko-makedonska književnica Ljerka Totch Naumova.

Uslijedilo je potpisivanje Sporazuma o prijateljstvu i suradnji s rumunjskom općinom Lupak pa su tako Rešetari dobili još jednu prijateljsku općinu, što svjedoči o izrazitom kozmopolitskom duhu Rešetaraca.

Boravak predsjednika Republike u Rešetarima završio je nakon nastupa KUD-a Drežnik koje se predstavilo bogatim programom hrvatskih tradicijskih pjesma i plesova.

Drugog dana Susreta u jutarnjim satima promoviran je VI. zbornik mladih pjesnika te upriličen susret s učenicima osnovnih škola zapadnog dijela Brodsko-posavske županije. Zbornik je predstavila prof. Ivana Pratururović.

Nakon objeda u zgradi općine, XVII. zbornik pjesama pod naslovom "Između tijela i snova" Rešetaračkog susreta pjesnika predstavio je magistar Ivan Slišurić, jedan od izbornika, a zatim je uslijedila i promocija zbirke pjesama za djecu pod naslovom "Početak rasta u ljude" Malkice Dugeč, autorice koja živi i radi u Stuttgartu, a pjesnike iz iseljeništa i goste Susreta pozdravio je Zlatko Aga, načelnik općine Rešetari.

U prostoru prethodno svečano otvorene Galerije "Petrović" KLD-a Rešetari zatim je načelnik otvorio izložbu "Život u boji" Šime Vlahova, slikara iz Zablaca kraj Šibenika, koji stvara i živi dugi niz godina u Münchenu. Istaknuto je da je i sam rešetarački slikar Antun Petrović bio Münchenski učenik. Ovo je druga autorova izložba u Hrvatskoj nakon izlaganja u zgradi Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu u travnju ove godine, uz čiju pomoć je nakon izbora od 18 djela

Diana Mašala Perković predaje poklon prof. Petru Hateganu iz Rumunjske

Ljerka Galic, Momir Divjak
i Ivanka Herceg

povećan i broj publike koja je mogla vidjeti njegova djela. Slikara Šimu Vlahova predstavila je u ime HMI-ja Ljerka Galic, rukovoditeljica Odsjeka iseljeničke baštine, a s obzirom na to da autor nije bio u mogućnosti osobno biti na otvorenju, u njegovo ime prisutnima se obratila Antonia-Mirna Baethmann, koja ga je prije predstavila i u Zagrebu. S obzirom na to da joj je u planu osnivanje Hrvatsko-njemačkoga društva umjetnika i njihovo međusobno predstavljanje u obje zemlje, prilikom otvorenja izložbe dogovoreno je da u Münchenu gostuju

i likovnjaci KLD-a Rešetari te da gost jedne od budućih Likovnih kolonija "Petrović" u Rešetarima budu Šime Vlahov i njegovi studenti.

NERASKIDIVE VEZE

Na završnoj svečanosti čitanja pjesama iz ovogodišnjeg zbornika XVII. rešetaračkih susreta pjesnika prisutnima su se obratili ugledni predstavnici Hrvatske matice iseljenika Diana Mašala Perko- vić, koja je istaknula kako je ovo jedinstveni godišnji skup između hrvatskih pjesnika iz domovine i inozemstva te je

uručila prigodne poklone predstavniku skopske općine Ilinden i profesoru Petru Hateganu iz hrvatske općine Lupac u Rumunjskoj.

U ime Državnoga ureda za Hrvate izvan domovine govorila je Biserka Lukan koja je zahvalila na dobroj organizaciji. "Rešetarački književni susreti dokazuju neraskidive veze domovinske i iseljene Hrvatske ne samo na književno-umjetničkoj, jezičnoj i kulturnoj, nego i na svim drugim razinama značajnim za boljitak i dobrobit našega naroda i države u cjelini kako u europskom, tako i u globalnome svjetskom kontekstu", istaknula je Biserka Lukan.

Sve događaje medijski je zdušno pratilo dvoje djelatnika portala UNITAS web radija Nova Gradiška iz Građanske inicijative NG Buntovnici, novinar- ka Ivanka Herceg i fotograf Momir Divjak. ■

ENG The 17th Rešetari Meeting of Poets from the homeland and abroad was staged in Rešetari from September 12th to 14th. On hand for this now-traditional event was its patron President Ivo Josipović.

ISELJENIČKA VIJEST

NOVI ČIKAŠKI NADBISKUP CUPICH PONOSAN JE NA SVOJE HRVATSKE KORIJENE

SAD - Papa Franjo imenovao je biskupa Blasea J. Cupicha novim nadbiskupom Chicaga, a na tome mjestu naslijedit će kardinala Francisa Eugenea Georgea. Imenovanje je objavio 20. rujna u Washingtonu nadbiskup Carlo Maria Vigana, apostolski nuncij u SAD-u. Novoimenovani nadbiskup Blase J. Cupich hrvatskog je podrijetla. Oba su mu roditelja djeca hrvatskih useljenika koji su se početkom 20. stoljeća doselili iz Hrvatske u SAD. Obje obitelji pripadale su hrvatskoj župi sv. Petra i Pavla u Omahi. Rođen je 19. ožujka 1949. u Omahi, Nebraska, u obitelji u kojoj je bilo devetero djece. Za svećenika je zaređen 1975. godine, a za biskupa 1998. Od 2010. godine bio je biskup biskupije Spokane. Ravnatelj je Ureda za pomoć Katoličkoj crkvi u Središnjoj i Istočnoj Europi pri Biskupskoj konferenciji Sjedinjenih Američkih Država. Više puta pohodio je Hrvatsku, a posljednji put

u ožujku ove godine kada je posjetio nekoliko hrvatskih biskupija te mu je tom prigodom kardinal Josip Bozanić uručio spomen-medalju Zagrebačke nadbiskupije s likom blaženih pastira Augustina Kažotića i Alojzija Stepinca. Hrvatska zajednica u Chicagu odušev-

ljena je što je novoimenovani nadbiskup hrvatskoga podrijetla, rekao je kustos hrvatskih franjevac za Ameriku i Kanadu fra Jozo Grbeš. "Nakon što smo na području Chicaga prisutni više od 175 godina, sada imamo novoga nadbiskupa koji je vrlo ponosan na svoje hrvatske korijene", rekao je Grbeš američkim medijima. Na tiskovnoj konferenciji u Chicagu u subotu ujutro novinari su novoimenovanog nadbiskupa pitali o njegovu hrvatskom podrijetlu na što je on odgovorio da se veseli susretu s hrvatskom zajednicom u Chicagu.

Na području Chicaga živi više od 250.000 vjernika hrvatskog podrijetla, a u najmanje tri katoličke župe služi se misa na hrvatskome jeziku, stoji u knjizi "Croats of Chicagoland" Marije Dugandžić-Pašić.

Ustoličenje novog nadbiskupa bit će 18. studenoga u katedrali u Chicagu. (IKA)

KRUG ŽIVOTA

Životni krug skladatelja svjetskog glasa Milka Kelemena, u svome se savršenstvu još oblikuje – nakon plodne karijere u Njemačkoj, ovjenčane prestižnim međunarodnim nagradama kojima se ovih dana pridružuju i razna domovinska priznanja poput počasnog doktorata matičnoga mu Sveučilišta u Zagrebu

Počasni doktorat Sveučilišta u Zagrebu za izniman doprinos napretku hrvatske glazbene umjetnosti, međunarodnoj afirmaciji Republike Hrvatske te ugledu zagrebačkog Sveučilišta skladatelju, dirigentu, pedagogu i profesoru Milku Kelemenu dodijelio je rektor Aleksa Bjeliš u auli Rektorata Sveučilišta u Zagrebu 26. rujna 2014. Uz to, ovogodišnjim međunarodnim glazbenim festivalom *Danima Milka Kelemena*, koji se tradicionalno održavaju u Podravskoj Slatini od 9. do 11. listopada, obilježavaju se tri laureatove obljetnice i to 90. rođendan, 20. jubilej njegova festivala te 30. godina rada Zavičajnog muzeja Slatina u kojemu će od ove jeseni biti pohranjena i javnosti dostupna maestrova donacija rodnome gradu - *Zbirka Milka Kelemena*. Životni krug slavnog avangardnog skladatelja Kelemena bjelodano se u svome savršenstvu još oblikuje!

Počasni doktorat maestru Kelemenu dodijeljen je na temelju izvješća Stručnog povjerenstva za dodjelu počasnoga doktorata, što ga je prihvatio Senat zagrebačkoga sveučilišta 16. rujna. Govoreći o profesoru Kelemenu, rektor Bjeliš je istaknuo kako je novi počasni doktor Sveučilišta jedno od najvećih imena suvremene glazbe, koji je u svojoj karijeri pridonio razvoju Sveučilišta te općem, kulturnom i umjetničkom razvoju svoje hrvatske domovine. Kelemen je već više od šezdeset godina pokretač i jedan od ključnih inovatora avangardne glazbe u svjetskim razmjerima. Promotor akademik Nikša Gligo ocijenio je kako je za Kelemena glazba pustolovina, te da se on njoj predaje rabeći sva sredstva nove glazbe. Naglasio je kako je Kelemenova *Apocalyptica* svojim preobrazbama neka vrsta sinteze te dodao da je ona znakovito djelo, koje održava znati-

Piše: Vesna Kukavica

želju svoga tvorca te otkriva niz obilježja, koja se kao crvena nit provlače kroz cijeli njegov opus.

Dirigent, skladatelj, glazbeni teoretičar i pedagog Milko Kelemen rođen je u Podravskoj Slatini 1924. Bio je profesor na Konzervatoriju *Robert Schuman* u Dusseldorfu od 1969., a od 1973. do umirovljenja 1990. predavao je skladanje na Vi-

sokoj glazbenoj školi u Stuttgartu, gdje i danas živi. Gostovao je kao predavač na brojnim sveučilištima i glazbenim školama u SAD-u, Kanadi, zemljama Latinske Amerike, Australije te Azije. Osnivač je *Muzičkoga biennala Zagreb*, koji se održava od 1961. godine. Autor je brojnih tekstova o suvremenoj glazbi te nekoliko knjiga, od kojih su neke objavljene i na hrvatskom jeziku poput monografija *Labirint zvuka*, *Svjetovi zvuka* i *Poruka pateru Kolbu*.

U prigodnom obraćanju na dodjeli Kelemen je istaknuo: "Zahvaljujem posebno mojim kolegama s Muzičke akademije, jer je ona poput svoda pod kojim mogu okupiti svoje uspomene... S jasnoćom vibriraju rezonance mog djetinjstva i rane mladosti, prepoznaju se tragovi inicijalnog romantičnog elana i vjere u preobražavajuću moć umjetnosti, vrline usađene u mome obiteljskom glazbenom krugu, koji je pravo ishodište moga stvaralaštva. Da taj život u Slatini nije samo poetska metafora djetinjstva u provinciji, s idiličnim ali i dramatičnim životnim iskušenjima i iskustvima u mojim knjigama i sjećanjima, govori jedan snažan odgovor. Radi se o pozivu iz tog kraja, koji sam prihvatio, da se moja djela, suvremena umjetnost i glazba, pa i avangardna, upišu u taj duhovni pejzaž i obogate Slatinčane širim horizon-

tima. *Dani Milka Kelemena*, festival koji se dva desetljeća gradi oko mojih djela, na inicijativu Jadranke Srdoč, doživljavam s prosvjetiteljskim oduševljenjem i zahvalnošću kao spiralnu nadogradnju ostvarenja i mojih nadanja. Stoga mi se i mjesto moje zbirke u slatinskome Muzeju čini ne samo kao jedan vid konkretizacije te metafore nego i zaprepašujuće realan odgovor na naslov jednog članka koji sam 1967. objavio u njemačkom časopisu *Melos* (analizirajući svoje shvaćanje tadašnjega glazbenog teatra) *Ispraznjena soba – uspomene iz djetinjstva*. Moj je otac imao prvi radioaparat u Slatini 1931. Jednom me je majka probudila navečer i rekla da moram doći slušati radio jer je na programu Beethovenova *Sedma simfonija*. Doživio sam nešto za što nisam znao da postoji. Bila je to jedna nova dimenzija života, veoma privlačna, u isti čas bolna i očaravajuća. S mamom sam već kao malo dijete slušao Brucknera, a kako je bila dobra violinistica (i izvrsna slikarica), i svi su u obitelji svirali, u našoj kući redovito se svirala komorna glazba. Primamljeni zvucima Schubertova *Trija* naišla su za vrijeme Drugog sv. rata dva njemačka vojnika, profesionalni glazbenici, i pitali smiju li s nama svirati. Bili smo sretni da se naš komorni sastav povećao i često smo ih pozivali. Odmah na kraju rata moj je otac uhićen kao njemački špijun i prošao je strašan logor na Papuku. S time u moj svijet neizbrisivo ulaze odjeci ratnih užasa i sjene straha diktature koje ću kao svoje iskustvo ugraditi u operu *Opsadno stanje* prema drami Alberta Camusa. No, zahvaljujući strastvenoj mladenačkoj fantaziji, ali i upornosti, došao sam 1945. na Muzičku akademiju u Zagreb. Glazba i studij određivali su granice moga svijeta u kojem sam intenzivno živio...", zaključio je Kelemen. Uz čestitke maestru, zaputimo se razgledati njegovu zbirku u Slatini. ■

ENG Maestro Milko Kelemen (90), a Croatian-born composer of international renown who has lived in Stuttgart for decades visited Zagreb. He received an honorary doctorate in the nation's capital before moving on to his native P. Slatina to take part in the 20th international music festival named in his honour, the 20th M. Keleman Days (Slatina, October 9th to 11th 2014).

Odgovori znanosti na "bunjevačko pitanje"

"Bunjevačko pitanje" je ponajprije političko pitanje, a od velike je važnosti da se nastave znanstvena tematiziranja i istraživanja vezana uz identitet bunjevačkih Hrvata, zaključeno je uz ostalo na okruglome stolu

Skupu su nazočili stručnjaci iz Srbije i Hrvatske

Napisao: **Davor Bačić Palković**

Snimke: **Hrvatska riječ**

U organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u Pastoralnome centru *Augustinianum* u Subotici održan je znanstveno-stručni okrugli stol na temu *Identitetske sastavnice i prijepori bunjevačkih Hrvata*. Ovaj skup zapravo je predstavljao subotičku sesiju s trodnevnoga znanstvenog skupa *Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu*, koji je održan u studenome 2012. godine na Filozofskome fakultetu u Zagrebu i koji je priređen u povodu završetka petogodišnjega znanstvenoistraživačkog projekta *Identitet i etnokulturno oblikovanje Bunjevaca*, u realizaciji Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U radu skupa u Subotici sudjelovalo je osam znanstvenika i stručnjaka iz Srbije, Hrvatske i Mađarske koji su se u svojem dosadašnjem radu bavili poviješću, kulturnom baštinom i identitetskim pitanjima bunjevačkih Hrvata.

DUHOVNE POVEZNICE VIDLJIVE I DANAS

U uvodnom izlaganju prof. dr. sc. Milana Černelić, s Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, govorila je o doprinosu etnologije proučavanju bunjevačkog identiteta i etnogeneze. Ona je upozorila na procese koji su utjecali na oblikovanje Bunjevaca u prepoznatljivu (sub)etničku skupinu, koja zbog mnogobrojnih povijesnih okolnosti danas živi na području nekoliko država – Hrvatske, BiH, Mađarske i Srbije.

Jezične podudarnosti, nazivi i običa-

ji, kao i drugi elementi duhovne kulture Bunjevaca, nasuprot onima materijalne, održali su se dulje i otuda na različitim udaljenim stranama postoje i danas zajednički kulturni elementi prema kojima se prepoznaju. Naseljavajući tijekom povijesti različite državno-pravne sustave, socijalno-kulturne sredine, podneblja i ekosustave, bunjevačke zajednice bile su izložene mnogim akulturacijskim i asimilacijskim procesima, što je rezultiralo različitim razinama njihova identiteta.

Povjesničar dr. sc. Slaven Bačić govorio je na temu *Suvremena srpska znatnost o Bunjercima*. Kako je ocijenio, zajedničko stajalište srpskih povjesničara, iako je riječ o znanstvenim ili stručnim radovima, jest ideološki upadljivo na-

Predstavnik Državnog ureda za Hrvate izvan RH Milan Bošnjak

Tomislav Žigmanov, Milana Černelić i Slaven Bačić

glašavanje kako Bunjevci nisu Hrvati.

"Također se ističe da su Bunjevci pokatoličeni Srbi. Uočljiva je i tvrdnja da do stvaranja Jugoslavije nema hrvatske svijesti među bačkim Bunjercima, što nije točno jer je dovoljno iščitati novine 'Neven'. Vidljiva je i teza kako do kroaticizacije Bunjevaca dolazi nakon stvaranja Jugoslavije pod utjecajem Katoličke crkve. Sljedeća značajka jest isključivost i jednostranost u razmatranju tema: u potpunosti se prešućuju hrvatska literatura i, nazovimo ih tako, prohrvatska stajališta o Bunjercima. Također, mnogobrojne su faktografske pogreške zbog nepoznavanja povijesti ovdašnjih Bunjevaca iz čega proistječu jednostrana tumačenja izvora i događaja. Naglašeno je politikanstvo i ostrašćenost", istaknuo je Bačić.

Bačić je naveo i kako ključne srpske znanstvene i kulturne institucije - Srpska akademija znanosti i umjetnosti i Matica srpska - podupiru projekte Bunjevaca nehrvata, dok s druge strane ni na koji način ne pomažu projekte Bunjevaca koji se deklariraju Hrvatima.

OŽIVLJAVANJE NAPUŠTENIH PARADIGMI

Dr. sc. Mario Bara s Instituta za migracije i narodnosti u Zagrebu izlagao je na temu *Konstruiranje identiteta: bački Bunjevci i različite paradigme o podrijetlu i suvremenom identitetu*. On je ustvrdio kako Bunjevci koji se ne smatraju Hrvatima u procesu oblikovanja *bunjevačke nacije* nastoje oživjeti napuštene paradigme u kojima se traže temelji samobitnosti Bunjevaca kao naroda koji nema etničke veze s Hrvatima.

"Jedna od tih paradigmi je da Bunjevci imaju dačko podrijetlo. To je je-

dan od primjera traženja svojih korijena u antičkim narodima odnosno nastoji se povijest Bunjevaca u Podunavlju pokazati kao jedna posebna autohtona etnogenza", rekao je Bara.

Naglasio je kako se razgraničenje Bunjevaca koji se ne smatraju Hrvatima i Hrvata nastoji pojačati suprotstavljanjem bunjevačkih subetničkih identitetskih sastavnica hrvatskome nacionalnom identitetu. "Nastojanja da se iz subetničke osnove bačkih Hrvata Bunjevaca i njihovih govora, koji pripadaju jednom od najraširenijih hrvatskih dijalekata, standardizira novi jezik i oformi nova nacija sukobljavaju se sa znanstvenim spoznajama i demokratskim standardima u odnosima prema nacionalnim manjinama", smatra Bara.

NIJEKANJE HRVATSTVA

Ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov govorio je o nijekanju hrvatstva Bunjevaca u Zborniku radova sa simpozija *O Bunjercima* koji je održan u Subotici 2006. godine u organizaciji Bunjevačkoga nacionalnog vijeća i Srpske akademije znanosti i umjetnosti.

U ovome Zborniku, kako je istaknuo, vidljivo je delegitimiranje poveznica na hrvatstvo i legitimiranje samoidentifikacijskih sastavnica uz proizvodnju sadržaja sjećanja budući da je najvećim dijelom riječ o priložima iz povijesti. "U Bunjevaca nehrvata vidljiv je izostanak znanstvenog samotematiziranja u jednome ozbiljnijem i bogatijem obliku. Bunjevci nehrvati su danas samostalna, priznata manjinska zajednica. Imaju ra-

zvijene identitetske resurse, ali su oni nastali uz presudan utjecaj državnih struktura te snažno antihrvatstvo u ideologiji. U mnogobrojnim radovima hrvatstvo će se pojavljivati kao neka vrsta stranoga uzurpatorskog čimbenika u samobitnosti Bunjevaca", ocijenio je Žigmanov.

Osim navedenih stručnjaka i znanstvenika, u radu okrugloga stola sudjelovali su i doc. dr. sc. Živko Gorjanac (*Neke svojstvenosti bunjevačkoga dijalekta u Bajskom trokutu u Mađarskoj*), Ljubica Vuković Dulić (*Prilog sagledavanju naivnoga slikarstva Bunjevaca u kontekstu naivne umjetnosti XX. stoljeća*), Katarina Čeliković (*Analitički prikaz etnografskih sadržaja u 'Subotičkoj Danici'*) i dr. sc. Jasminka Dulić (*Korelati nacionalnog identiteta bunjevačkih Hrvata*).

Okruglom stolu bili su nazočni i veleposlanik Hrvatske u Beogradu Gordan Markotić sa suradnicima, konzul Dragan Đurić sa suradnicima, predstavnik Ureda za Hrvate izvan Hrvatske Milan Bošnjak sa suradnicima i ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Marin Knezović. ■

Zaključci

Bunjevačko pitanje je ponajprije političko pitanje koje uvelike opterećuje odnose Srbije i Hrvatske, jedan je od zaključaka koji su donijeli sudionici okrugloga stola. Na temelju znanstvenih kriterija, rezultata istraživanja u sklopu nekoliko znanstvenih disciplina i interdisciplinarnim pristupima utvrđeno je da su Bunjevci dio hrvatskoga naroda te da ih s matičnim narodom vežu jake spone - od prostora iz kojeg su se doseljavali, etničkih markera (jezik, običaji, vjera), njihova govora (novoštokavski ikavski) do mnogobrojnih kulturnih atributa - zaključeno je na skupu. Ocijenjeno je kako su na djelu nastojanja državnih tijela i institucija Republike Srbije da se iz subetničke osnove bunjevačkih Hrvata u Bačkoj zasnuje nova nacija, što se sukobljava sa znanstvenim spoznajama i demokratskim standardima u odnosu prema nacionalnim manjinama. Zaključeno je i kako je od velike važnosti da se nastave znanstvena tematiziranja sastavnica i prijevora identiteta bunjevačkih Hrvata te kako bi bilo dobro da i nadalje u istraživanja budu uključeni znanstvenici i znanstvene institucije iz Hrvatske.

ENG The Institute for the Culture of Vojvodina Croats organised a symposium in Subotica on the topic of *The Identity Components and Controversy Among Bunjevo Croats*.

Nakon 56 godina Kreković ponovno u Beču

Izložbu Krekovićevih crteža otvorio je hrvatski veleposlanik u Austriji Gordan Bakota istaknuvši kako je u domovini zabranjen i prešućen, a u slobodnome svijetu priznati umjetnik "poveznica domovinske i izvandomovinske Hrvatske"

Otvorenje izložbe u Hrvatskom centru

Napisala i snimila: **Snježana Herek (portal Večernji list)**

Nakon 56 godina od poznate izložbe uglednoga hrvatskog iseljenika i slikara Kristiana Krekovića (1901. - 1985.), održane 1958. godine u bečkome Hofburgu u nazočnosti tadašnjeg austrijskog predsjednika Adolfa Schärfa, ovaj velikan hrvatskog slikarstva čiji je život u tuđini obilježila tragika čežnje za domovinom iz koje je protjeran i čiju neovisnost na žalost nije dočeka, ponovno se vratio u Beč grandioznim izložbenim postavom u Hrvatskome centru u Beču.

Izložbu Krekovićevih crteža otvorio je hrvatski veleposlanik u Austriji Gordan Bakota istaknuvši kako je u domovini zabranjen i prešućen, a u slobodnome svijetu priznati umjetnik poveznica

domovinske i izvandomovinske Hrvatske. "Kreković je u trusnome povijesnom razdoblju oblikovao europsku i svjetsku kulturnu scenu i bio spona domovinske i iseljene Hrvatske", rekao je Bakota zahvalivši svima koji su omogućili predstavljanje djela ove iznimne umjetničke osobnosti Bečanima.

Ljerka Galic s peruanskim konzulom u Austriji Enriqueom Noriom

O umjetniku i njegovu stvaralačkom opusu govorila je povjesničarka umjetnosti i voditeljica projekta Ljerka Galic koja u Hrvatskoj matici iseljenika (HMI) u Zagrebu vodi Odsjek iseljeničke baštine. "Bečki izložbeni postav čini 20 Krekovićevih crteža posuđenih iz fundusa Moderne galerije u Zagrebu", rekla je Galic istaknuvši kako je izložba zapravo iseljenička priča ispričana umjetnikovim jedinstvenim crtežima nastalima u razdoblju od 1948. do 1970. godine u Peruu, njegovoj drugoj domovini.

VELIKI PORTRETIST

Napomenula je kako su poticaj ovome projektu započetom prije tri godine u povodu obilježavanja 110. godišnjice slikareva rođenja bile dvije donacije Krekovićevih crteža i ulja na platnu, koje je njegova supruga Sina nakon autorove smrti poklonila Vladi RH tijekom 1991. i 1994. godine i koji se nalaze u fundusima zagrebačkih galerija, a neki na žalost još uvijek u podrumima. "Kreković je među likovnim znalcima slovio za najboljeg portretista 20. stoljeća i kao uspješan portretist portretirao je brojne poznate ličnosti svoga doba poput britanske kraljice Mary, švedskoga kralja Gustava, španjolskoga kralja Juana Carlosa i Mahatmu Gandiju, s kojim je bio prijatelj, te ostale ličnosti, a svoju sliku 'Djevica mira' poklonio je papi Pavlu VI.", istaknula je voditeljica projekta iz HMI-ja.

Galic je govorila i o Krekovićevu životu i školovanju napomenuvši kako je rođen u BiH, slikarstvo je studirao u Beču i u Parizu. Od 1955. živio je u Peruu i prihvatio peruansko državljanstvo, a njegova djela duboko je obilježio život i umjetnost Inka. Velike uspjehe imao je s izložbama u New Yorku, Washingtonu, Bostonu, Philadelphiji, Madridu, Limi,

Ljerka Galic, predstavnik
Hrvatskom doma iz Beča, Jadranka
Gros i Diana Mašala Perković

Parizu, Barceloni i drugim svjetskim gradovima. Dobitnik je mnogih međunarodnih nagrada i priznanja.

"Umro je 1985. godine u Palma de Mallorci sanjajući povratak u domovinu", rekla je Galic naglasivši kako je ovaj jedinstveni hrvatski likovni velikan cijeli život ostao dosljedan sebi i svome akademskom izričaju, ne obazirući se na događaje na europskoj umjetničkoj sceni.

"Cijeli Krekovićev stvaralački opus dio je hrvatske iseljeničke baštine", rekla je voditeljica Pravne službe HMI-ja Diana Mašala Perković predstavivši HMI i projekt Bečanima.

DOBRA SINERGIJA

Goste je uvodno pozdravila idejna začetnica izložbe, predsjednica Udruženja za kulturu "Riječ-boja-ton" u Beču Jadranka Gros istaknuvši da je izložba organizirana u suradnji s HMI-jem iz Zagreba, Hrvatskim centrom u Beču i Veleposlanstvom RH u Austriji, uz financijsku potporu Državnoga ureda za Hrvate izvan RH. "Ta dobra sinergija omogućila nam je ne samo da vidimo, nego da i predstavimo svijetu ova vrijedna i prekrasna umjetnikova djela", rekla je Gros zahvalivši Hrvatskome centru (HC) u Beču na izložbenome prostoru.

Glavna tajnica HC-a Gabrijela Novak Karall rekla je da je Centar počašćen domaćinstvom ove velebne izložbe i kako je on dom ne samo gradišćanskih Hrvata, nego i svih ostalih Hrvata koji žele očuvati svoj materinski jezik i promovirati svoju bogatu kulturnu baštinu.

Dojmljivoj bečkoj izložbi visokih umjetničkih dometa, uz ostale, bili su nazočni i hrvatski veleposlanik u Slovačkoj Jakša Muljačić i ministrica savjetnica u Veleposlanstvu RH u Bratislavi Anika Vlašić te peruanski konzul u Austriji Enrique Noria.

Glazbeni okvir izložbi dala je mlada pijanistica Rajna Ognjenović izvođenjem djela Bacha i Beethovena, a prigodnu pjesmu pokojnoga hrvatskog pjesnika i političkog emigranta Borisa Marune "Bilo je lakše voljeti te iz daljine" pročitale je Diana Mašala Perković. ■

ENG 56 years after the acclaimed exhibition of the work of renowned Croatian emigrant and painter Kristian Kreković (1901–1985), staged at Vienna's Hofburg in 1958, this Croatian painting great has returned to Vienna with a grandiose exhibition at the city's Croatian Centre.

ISELJENIČKE VIJESTI

KULTURNA TURNEJA HBZ-a 2014.

SAD - Ovogodišnji sudionici Kulturne turneje Hrvatske bratske zajednice (HBZ) u Americi, koja je bila posvećena slavlju 120. obljetnice, bili su Tamburaški sastav "Džentlemani" i vokalisti Mia Dimšić i Stjepan Jeršek "Štef" iz Osijeka. Oni su nadvisili očekivanja organizatora i pokrovitelja turneje. Od svog dolaska u Toronto, 13. kolovoza i odlaska 8. rujna iz zračne luke u Pittsburghu održali su 17 vrlo uspješnih i dobro posjećenih koncerata, proputovali više od 7.000 kilometara te zabavili više tisuća članova i prijatelja HBZ-a. Pri odlasku, uz stisak ruku, priznali su: "Bilo je naporno, zabavno i nezaboravno. Divimo se HBZ-u i odanosti i ljubavi njezinih članova prema kulturi hrvatskog roda. Nadamo se skorim susretima." Vrhunac turneje i slavlja obljetnice bio je u Pittsburghu, u gradu u kojem je smješten glavni ured i uprava. Gosti iz Hrvatske obišli su prostorije HBZ-a s muzejom "Bernard M. Luketich", a na večer održali veliki 'show' na brodu krstareći trima rijekama ovoga doista lije-

poga i poznatoga grada. Večernji obilazak grada, riječnim tokovima kroz strogi centar koji je blistao pod reflektorima noćne rasvjete, i pokraj mnogobrojnih nebodera i sportskih objekata te uz zvukove milozvučne tamburice i hrvatske pjesme, bio je veličanstven. Više od 250 uzvanika i gostiju pozdravio je novoizabrani glavni predsjednik HBZ-a Edward W. Pazo i prigodnim riječima uputio iskrene rođendanske

čestitke Zajednici, članovima i vodstvu. Sljedećeg dana, u predgrađu Pittsburgha - u zabavnom Kennywood Parku - održan je još jedan veliki koncert Džentlemana, Mije i Štefa, u povodu slavlja 83. hrvatskog dana. Divna hrvatska glazba odzvanja u parku tijekom cijelog dana, a miris pečenja s raznja podsjeća na stare običaje koji su naši preci sa sobom donijeli i sačuvali. (Franjo Bertović)

Jubilej najveće hrvatske iseljeničke zaklade

Na svečanom koncertu u Komediji nastupili su Tamburaški orkestar HRT-a pod ravnanjem maestra Siniše Leopolda, klapa Sveti Juraj Hrvatske ratne mornarice, glazbene dive Renata Sabljak i Sandra Bagarić, Jacques Houdek te pijanist svjetskoga glasa Joe Meixner...

Svi stipendisti na pozornici Komedije

Napisao: T. Mikulić

Navršilo se 25 godina otkako su hrvatski iseljenici u San Franciscu utemeljili *Croatian Scholarship Fund* - CSF (Hrvatsku školsku zakladu) s ciljem stipendiranja talentiranih studenata u domovini odnosno otkako su započeli pomagati Hrvatskoj ulaganjem u njezin najvažniji kapital – mlade i uspješne ljude. U međuvremenu je Zaklada izrasla u najveću i najutjecajniju iseljeničku instituciju za stipendiranje talentiranih studenata u domovini. Stoga je nakon svečane proslave 25. obljetnice u Sacramento upriličena i domovinska proslava u Zagrebu, u petak 26. rujna. U čast dvadesetak gostiju iz Kalifornije, uglavnom članova upravnih tijela, utemeljitelja i dobrotvora Zaklade te više od tri stotine uzvanika, među kojima su bili mnogi sadašnji i bivši studenti, u zagrebačkom kazalištu Komediji upriličen je pravi glazbeni spektakl.

Naime, na svečanome koncertu koji

je održan pod pokroviteljstvom Grada Zagreba i u organizaciji bivših stipendista okupljenih u udruhu CSF Hrvatska nastupili su Tamburaški orkestar Hrvatske radiotelevizije pod ravnanjem maestra Siniše Leopolda, klapa Sveti Juraj Hrvatske ratne mornarice, glazbene dive Renata Sabljak i Sandra Bagarić, Jacques Houdek te pijanist svjetskoga glasa Joe Meixner...

BIRATI USPJEŠNE GIMNAZIJALCE

U službenome dijelu programa nazočne je najprije pozdravio bivši stipendist Zaklade, a danas voditelj Alumnija u Hrvatskoj, dr. sc. Božo Skoko, profesor na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, koji je kao budući stipendist odabran još u srednjoj školi u Ljubuškom. Naime, praksa Zaklade je birati iznimno uspješne srednjoškolce i gimnazijalce uoči mature, ako su se iskazali ne samo ocjenama, već i izvannastavnim aktivnostima, darovitošću i svestranošću. Zatim ih prati tijekom sveučilišnog školovanja pomažući im materijalno, ali i

Predsjednica Zaklade Maryann Pavić obraća se publici

prenoseći im vrijednosti pomaganja domovini te povezujući ih s njihovim američkim sponzorima, pod geslom "Stvaranje lidera kroz obrazovanje". Skoko je u ime više od 250 bivših stipendista, koji su danas uspješni profesori, menadžeri, odvjetnici, istraživači, inženjeri, liječnici... zahvalio predstavnicima Zaklade, među kojima su bila i dvojica utemeljitelja - Tony Ujdur i Branko Barbir, te aktualna i bivša predsjednica - Maryann Pavić i Nina Jurjević. Posebno je istaknuo da ih je Hrvatska školska zaklada naučila kako voljeti svoju domovinu, kako joj pomagati i kako se vlastitim snagama boriti za ciljeve u životu. Dodao je da su sami bivši studenti, koji danas na različitim područjima pridonose razvoju Hrvatske, najbolji dokaz uspjeha njihove vizije.

DUGOROČNA POMOĆ DOMOVINI

Zatim je nazočne pozdravila predsjednica Zaklade Maryann Pavić. "Pokretači Zaklade bili su ljudi koji su u prijelomnim vremenima za hrvatsku državu željeli dugoročno pomoći svojoj domovini. Iako neki od njih nisu ni govorili hrvatski jezik, znali su da su mladi, pametni i uspješni ljudi mogu nositi razvoj Hrvatske", rekla je Pavić te dodala kako su

Brojni poznati izvođači uveličali su obljetnicu

željeli izabrati najbolje hrvatske studente u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini te im omogućiti da pohađaju hrvatska sveučilišta, stječu novo znanje, povezuju se sa svijetom te nakon diplome pomažu svojem narodu. S ponosom je istaknula kako je do današnjeg dana CSF pomogao stotinama hrvatskih studenata, a mnogi od njih postali su produktivni lideri u svojim profesijama te pridonose hrvatskom društvu. Podsjetila je i kako iza CSF-a i njegovih velikih djela stoji mala hrvatska zajednica u Kaliforniji, ali i mnoštvo prijatelja koji su prepoznali snagu ovog projekta. Podsjetimo, Zakladu podupiru mnogi - od utjecajnih američkih političara preko "2 Cellosa", koji su nedavno svirali na dobrotvornome koncertu u Redwood Cityju, i poznatoga hrvatskoga glumca u Hollywoodu Gorana Višnjića, koji sudjeluje u promicanju ove ideje, pa sve do poznatoga hrvatskog vinara Miljenka Grgića, koji je nedavno Hrvatskoj školskoj zakladi donirao milijun dolara.

U ime Grada Zagreba kao pokrovitelja goste je pozdravio Ivica Lovrić, pročelnik za obrazovanje, kulturu i sport, naglasivši kako je Zagreb grad svih Hrvata te kako je njegova obveza da podupire i promiče plemenite ideje kao što je Hrvatska školska zaklada.

Kombinacijom tamburica, klapa, velikih hitova iz poznatih hrvatskih mjuzikla, opernih arija, ali i domoljubnih hitova, maestro Siniša Leopold, koji je osmislio program koncerta, oduševio je uzvanike, a gostima iz SAD-a izmamio i poneku suzu. Program je vodila Ljiljana Vinković s HTV-a, a u realizaciji toga iznimnog događaja uz Grad Zagreb, HRT, kazalište Komediju, Hrvatsku ratnu mornaricu odnosno MORH, pomogli su i Millenium promocija, Edward Ber-

nays visoka škola za komunikacijski menadžment te poliklinika Dental centar b2.

UTEMELJITELJI: UJDUR, BARBIR I BRONZAN

Zakladu su prije 25 godina u Kaliforniji utemeljila trojica američkih Hrvata: Tony Ujdur, Branko Barbir i dr. Robert Bronzan, kako bi pomogli svojoj domovini ulaganjem u mlade koji će u budućnosti nositi razvoj Hrvatske. Ubrzo su im se pridružili mnogi utjecajni američki Hrvati prve, druge, ali i treće generacije. Od tada do danas rad Zaklade podržali su mnogobrojni Hrvati u SAD-u te njihovi američki prijatelji, uključujući i američkog predsjednika Billa Clintona i njegovu suprugu Hillary, koji su svojedobno ugostili troje stipendista iz Hrvatske. Zaklada pod geslom "Stvaranje lidera kroz obrazovanje" od 1993. stipendira talentirane i uspješne studente iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a do sada je - zahvaljujući njezinoj materijalnoj potpori - diplomiralo više od 250 studenata na različitim fakultetima, dok ih je u programu petogodišnjeg stipendiranja više od stotinu. Njihova jedina obveza je nastaviti pomagati svojoj domovini. Među bivšim stipendistima su, uz prof. dr. sc. Božu Skoku, poznati matematičar Ivan Iveć, jedan od najinteligentnijih Hrvata s kvocijentom inteligencije od 169, dr. sc. Dario Nikić Čakar s Fakulteta političkih znanosti, dr. sc. Dijana Žilić s Instituta Ruđer Bošković, fizičarka dr. sc. Sanja Krajinović, odvjetnica Snježana Premuš Baltić, dr. sc. Ivana Canjuga Škrinjar sa Stomatološkog fakulteta, Dragan Zelić iz GONG-a, Hrvoje Lisec iz Ericsonna Nikole Tesle, dr. sc. Tomislav Iveć s Instituta za fiziku Sveučilišta u Stuttgartu i mnogi drugi, za koje će se tek čuti. ■

Pjevačica Sandra Bagarić uz pratnju Tamburaškog orkestra HRT-a

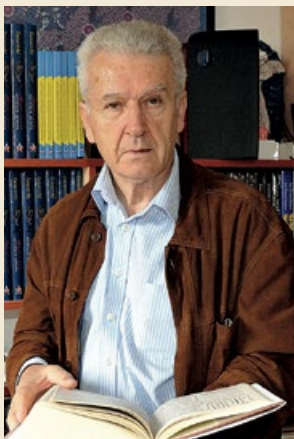

ENG The Croatian Scholarship Fund of San Francisco, the largest Croatian emigrant foundation, celebrated its 25th anniversary with a gala concert at Zagreb's Komedija Theatre.

NAGRAĐA ZA ŽIVOTNO DJELO PREVODITELJU MATI MARASU

ZAGREB - Dobitnik nagrade "Josip Tabak" za životno djelo Društva hrvatskih književnih prevodilaca (DHKP) ugledni je prevoditelj s talijanskoga, francuskoga i engleskoga Mate Maras, čiji bogati književnopravilački opus obuhvaća djela nekih od najvećih klasika svjetske književnosti.

"Čime god se čovjek bavio, uvijek osjeća ponos zbog ostvarenoga djela. Što je veće djelo, to je veći ponos, iz čega se rađa i privrženost te na kraju ljubav", rekao je Maras na dodjeli upriličenoj u Zagrebu na Godišnjoj skupštini DHKP-a u Klubu književnika. Dodao je kako su "nagrade po definiciji utješne jer podsjećaju čovjeka na prolaznost života, a s druge strane postoji ta utjeha da nismo živjeli uzalud - nadajmo se - kad nam drugi tako kažu", dodao je Maras. Nagradu mu je uručio savjetnik za suradnju i kulturnu djelatnost Francuskog veleposlanstva i ravnatelj Francuskog

instituta Luc Levy istaknuvši kako je riječ "o velikom čovjeku kulture". Obrazloženje prosudbenog povjerenstva pročitala je Petra Mrduljaš Doležal i istaknula kako je Maras prevoditelj izvrsnih stilističkih vještina i golemoga dara da u hrvatski jezični kontekst prenese duh izvornika, što postiže u svim stilovima. "Lakoća matematičkog mišljenja omogućila mu je da ne ustukne ni pred prevodenjem stihova, a popis Marasovih prepjeva zvuči kao nabranje kanona svjetske književnosti", rekla je Mrduljaš Doležal.

Dodijeljene su i godišnje nagrade za najbolje prijevode u protekloj godini Ivi Grgić Maroević za prijevod proznoga djela "Izlazak na pučinu" Virginije Woolf (nakladnik Centar za ženske studije), a Dinku Telećanu za prijevod poezije "Pjesme - moj izbor" Roberta Gravesa (nakladnik Sandorf). (Hina)

KLEKHEIM: PROSLAVA GOSPE - ZAŠTITNICE ŽUPE

NJEMAČKA - Gospa Velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta svečano je proslavljena u nedjelju 21. rujna u Hrvatskoj katoličkoj župi Main-Taunus/Hochtaunus, čija je i zaštitnica. Svečano misno slavlje u punoj crkvi sv. Dionizija u Kelkheimu predvodio je vlč. dr. Mladen Parlov, profesor na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Splitu, u zajedništvu s domaćinom, župnikom fra Marinkom Vukmanom. Prije misnog slavlja išlo

se u ophodu od sakristije kroz dvorište ispred crkve te u crkvu, u kojem su mladi u hrvatskim narodnim nošnjama nosili sliku s reljefom Gospe Velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta i položili je ispred oltara.

Dr. Mladen Parlov istaknuo je u propovijedi, nakon što je prikazao povijest nastanka blagdana Gospe Velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta, na ulogu koju Blažena Djevica Marija ima u životu Cr-

kve. Istaknuo je kako sv. Luka prikazuje Mariju kao kovčeg Novoga zavjeta, kao onu koja u svom krilu nosi svoj život, ali ne da bi ga zadržala za sebe nego da bi ga darivala drugima. Marijin pohod Elizabeti ispunja Elizabetu Duhom Svetim i radošću. Kao da Luka želi istaknuti, nastavio je propovjednik, ondje gdje je Marija tu je Bog, ljubav, radost i mir. Zatim je u nastavku objasnio u čemu Marija pomaže svojoj ljubljenoj djeci. Upozorio je kako suvremeni stil života dovodi do gubitka identiteta koji se temelji na obitelji i vjeri. Baš tu, zaključio je dr. Parlov, Marija pristiže u pomoć svojoj djeci pomažući im da očuvaju obitelj, svoj jezik i vjeru, koja ih povezuje s Gospodinom Bogom i otvara put u istinski život.

Milodari te nedjelje bili su namijenjeni za potrebe Caritasa. Misno slavlje uvečao je župni mješoviti zbor pod vodstvom s. Magdalene Višić i orguljskom pratnjom Hrvoja Barnjaka. Za sve vjernike priređen je ispred crkve zajednički agape. Dr. Parlov predvodio je toga dana i misna slavlja u Bad Homburgu i Bad Sodenu. (IKA)

Istaknuti prosvjetni djelatnik i spisatelj iz Usore

Anto Kovačević, nastavnik hrvatskoga jezika, prikupljao je tijekom četrdeset godina učiteljevanja (1972. - 2012.) i spremao poput stručnog arhivara kronološki objavljivane i nagrađivane radove svojih učenika s naglašenim talentom za literarni i novinarski izraz

Učitelj Anto Kovačević

Napisala: **Diana Šimurina-Šoufek**

Snimila: **Snježana Radoš**

Predstavljanje knjige *Jedra žedna vjetra* autora Ante Kovačevića, u izdanju Školske knjige iz Zagreba i Hrvatskoga sokola iz Usore, održano je 6. listopada u Hrvatskoj matici iseljenika. Promocija je održana u nazočnosti predstavnika Državnoga ureda za Hrvate izvan RH, ministarstava, Ureda zagrebačkoga gradonačelnika, suradnika na izdavanju zbornika, mnogobrojnih kolega profesora i usorskih učenika.

Uz autora, o knjizi su govorili ravnatelj HMI-ja Marin Knezović, direktorica školskoga programa u Školskoj knjizi Matilda Bulić te književnica za djecu i urednica Željka Horvat Vukelja. Predstavljanje je vodila Vesna Kukavica, voditeljica Odjela za nakladništvo HMI-ja.

Nekadašnji učenici profesora Kovačevića, današnji usorski profesori i zagrebački i mostarski studenti - Monika Čolić, Antonio Anđelić, Dajana Ivkić i

Ana Marija Brkić - čitali su svoje nagrađene radove.

Svjedočili su vlastitim primjerom uspješnoj prosudbi i uloženom trudu svoga nekadašnjega učitelja, a priznanje vrijednoga prosvjetaru odao je i usorski župnik Ravlić, kao i kolega i predstavnik nakladnika Hrvatskoga sokola Slobodan Krajina, prigodnim darom za skoro umirovljenje.

"Građa knjige, bogato ilustrirana fotografijama i faksimilima priznanja, razdijeljena je u pet poglavlja, čije jednostavno pretraživanje omogućuje pouzdan indeks imena objavljen na kraju knjige. Anto Kovačević, nastavnik hrvatskoga jezika, prikupljao je tijekom četrdeset godina učiteljevanja (1972. - 2012.) i spremao poput stručnog arhivara kronološki objavljivane i nagrađivane radove svojih učenika s naglašenim talentom za literarni i novinarski izraz. Nevjerojatnom upornošću i marom on ih je dodavao jedan po jedan u svoju prebogatu dokumentaciju pa je danas pred nama poveći intrigantan rukopis osnovnoškolaca iz Usore, hrvatske enklave u Bosni i Hercegovini", istaknula je u recenziji Branka Primorac.

Anto Kovačević istaknuti je prosvjetni djelatnik i spisatelj iz Usore, općine u BiH koja se nalazi između Doboja i Tešnja. Prije rata u Usori je živjelo oko 8.500 osoba, većinom Hrvata. U ratu je dio civilnog stanovništva izbjegao pa danas Usora ima samo 5.000 stanovnika u naseljima: Alibegovci, Bejići, Omanjska, Sivša, Srednja Omanjska i Ularice te u dijelu mjesta Makljenovac.

U knjizi *Jedra žedna vjetra* - zborniku objavljenih i nagrađenih literarnih i novinarskih radova (1972. - 2012.), uz ostalo, autor daje uvid i u sudjelovanje mladih iz Usore u Matičinu natječaju *Zlatna ribica*. Kovačević je zabilježio u zborniku, na 425. str., 'usorske ribice' koje čine: Antonio Anđelić i Karmen Bejić (2006.), Anita i Monika Brkić, Dario Katić i Karmen Bejić (2007.), Dajana Ivkić (2009.), Monika Krištić (2011.) i Anja Bejić (2012.). Spominje i sudjelovanje svojih učenika u Maloj školi hrvatskoga jezika u Novome Vinodolskom 2007., i njezin *Spomenak*.

Nakon promocije u povodu XXIV. dana hrvatske kulture u Usori, u Zagrebu je promovirana knjiga prigodom nedavnoga Svjetskog dana učitelja. ■

Brojna publika nazočila je predstavljanju

ENG Ante Kovačević's book *Jedra žedna vjetra* (*Sails in Want of Wind*) was promoted at the CHF. Kovačević, a teacher from Usora in Bosnia, has spent some forty years collecting and compiling the best work of pupils that show a marked talent for literary and journalistic expression.

Mala žilava zajednica na jugu Balkana

Naša je procjena da nas ima od 3.500 do 5.000. Najveći dio živi u glavnome gradu, a ostali u unutrašnjosti: u Štipu, Bitoli, Kumanovu, Strugi i Ohridu gdje imamo i ogranke, zatim u Tetovu i Velesu gdje postoje druge hrvatske udruge, kao i u Strumici

Franjo Ipša, predsjednik ZHRM-a

Razgovarala: **Marija Hećimović**

Na XV. godišnjem izbornom Saboru Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji u svibnju 2013. izabran je novi predsjednik zajednice Franjo Ipša. Od samoga osnivanja Zajednice bio je vrlo aktivan član pa je ovaj izbor svojevrsno priznanje za vrijedni rad u Zajednici. Rođen je u Varaždinu gdje je završio osmogodišnju školu i gimnaziju, a Vojnu akademiju u Beogradu i Karlovcu. Vojnu službu započeo je kao časnik u inženjerskim jedinicama 1968. godine u Kumanovu, a zatim prelazi u Skoplje gdje je i ostao do umirovljenja 2000. godine. Zamolili smo ga za razgovor kako bismo saznali kako je organizirana hrvatska zajednica u Makedoniji i koje su njezine perspektive.

Zajednica Hrvata osnovana je prije 18 godina. Koji su ciljevi i zadaci Zajednice?

- Osnovni ciljevi Zajednice zacrtani su u našem statutu od njezina osnivanja, a to su: očuvanje nacionalnog identiteta, jezika, pisma, kulture, umjetnosti, folklor i drugih duhovnih i materijalnih vrijednosti hrvatske nacije. To su ciljevi koje ima svaka etnička skupina koja živi izvan matične države i koja se želi oduprijeti tokovima asimilacije. Mi Hrvati u Republici Makedoniji nismo izloženi pritisku, niti institucionalnom niti u nekom drugom obliku, što je pozitivno, međutim asimilacija se ne može zaustaviti, već samo manje ili više usporiti. U tom smislu naš položaj u Republici Makedoniji ima i otežavajuće okolnosti. Jedna od značajnijih je naša mala brojnost u odnosu na ukupan broj stanovništva. Osim toga, u rezultatima popisa mi nismo spomenuti poimenično, već s ostalih 15-20 manjina u rubrici "ostali" koja ukupno ima oko 20.000 stanovnika, što je jedva 1% od ukupnog broja stanovništva.

U tom smislu pripremamo, zajedno s ostalim manjinama, zahtjev kojim ćemo zatražiti od makedonskog Saboranja naše ustavno priznavanje. Osim brojčane "slabosti" problem je i prostorna raširenost (disperzija) u sklopu Makedonije. To znači da nigdje nemamo dovoljan broj djece da bismo osigurali nastavu hrvatskoga jezika ili cjelokupnu razrednu nastavu na hrvatskome jeziku. Takva mala brojnost ne može nam osigurati neke povoljnosti u bilo kojoj političkoj stranci, a još manje mogućnost samostalnoga stranačkog djelovanja.

U tom smislu Zajednica ima zadatak da povezuje i okuplja Hrvate na raznim priredbama, događajima i aktiv-

nostima svih vrsta koje imaju elemente hrvatskog identiteta.

Koliko Hrvata živi u Makedoniji i u kojim mjestima? Kakva je unutarnja povezanost i suradnja među vama?

- Naša je procjena da nas ima između 3.500 i 5.000. Pod tom brojkom podrazumijevamo pripadnike druge i treće generacije koji nemaju odgovarajuće hrvatske dokumente, ali se izjašnjavaju kao Hrvati. Najveći dio živi u glavnome gradu, a ostali u unutrašnjosti: u Štipu, Bitoli, Kumanovu, Strugi i Ohridu gdje imamo i ogranke, zatim u Tetovu i Velesu gdje postoje druge hrvatske udruge, kao i u Strumici. Suradnja s ograncima Zajednice i s drugim hrvatskim udrugama je u granicama financijskih i materijalnih mogućnosti ili drugim riječima nedovoljna iako su razvijene i osobne veze na osnovi gospodarske, kulturne ili znanstvene suradnje. U Makedoniji osim ZHRM kao najbrojnije udruge s oko 1.400 članova s ograncima u Štipu, Bitoli, Strugi i Ohridu postoje još i sljedeće hrvatske udruge: "Slavonija" i "HSK-Makedonija" u Skoplju, "Kroacija" u Kumanovu, "Libertas" u Štipu, "Hrvatsko nacionalno vijeće" u Bitoli i "Kroacija-Veritas" u Velesu. Osim ovih postoje i dva makedonsko-hrvatska društva koja su aktivna već dugi niz godina: "Marko Marulić" u Bitoli i "Tetovo" u Tetovu. Suradnja među nama je na razini povremene razmjene podataka, osobnih susreta i pozivanja te posjeta priredbama koje organiziramo. To, naravno, nije puno, ali je odraz naših financijskih mogućnosti i sveopće situacije u zemlji.

Što nam možete reći o društvenom i gospodarskom položaju Hrvata u Makedoniji i kakva im je perspektiva?

Hrvati imaju veliki ugled u Republici Makedoniji. Još se pamte imena istaknutih znanstvenika i umjetnika koji su dali veliki doprinos osnivanju i izgradnji makedonskih institucija: Matačić, Puharić, Tofović, Antoljak, da spomenem samo neke od njih iako je ta lista dulja. Danas također imamo nekoliko desetaka visokostručnih djelatnika Hrvata ili hrvatskog podrijetla koji rade u raznim područjima znanosti, umjetnosti i gospodarstva. Treba reći da više od 40 hrvatskih tvrtki ima svoja predstavništva u Makedoniji izravno pod svojim brendom ili preko zastupništva. Osim toga, dio Hrvata ima i svoje osobne gospodarske tvrtke. Svi oni posluju po zakonima tržišta koji vladaju u zemlji i regiji tako da njihova budućnost ovisi o kvaliteti proizvoda i uspješnosti u rukovođenju.

Na koji način nastojite pridonijeti očuvanju hrvatskoga jezika, a time i hrvatskoga identiteta?

- Nakon osamostaljenja Republike Makedonije, već od 1994. godine počinje nastava hrvatskoga jezika na dragovoljnom principu koju održavaju obrazovane osobe, a kasnije lektor za hrvatski jezik. Važno je spomenuti da od 1998. godine na Filološkom fakultetu Sveučilišta u Skoplju postoji Lektorat, a od 2008. godine otvoren je Odsjek za studij hrvatskoga jezika i književnosti. Pohvaljujem potez Republike Hrvatske koja preko Ministarstva znanosti i obrazovanja od školske godine 2009./2010. šalje nastavnika koji drži nastavu hrvatskoga jezika za djecu od osnovne do srednjoškolske dobi u Skoplju i još u trima gradovima. Ove godine tu nastavu pohađa 50 djece. To, naravno, ne odgovara stvarnom broju hrvatskih obitelji i broju

Božićni koncert u katoličkoj katedrali u Skoplju s prijateljima iz Rešetara

djece školske dobi, no situacija je takva da roditelji šalju djecu na plaćene tečajeve od kojih u budućnosti mogu imati neke materijalne ili financijske koristi.

Prije sedam godina sklopljen je Sporazum između Vlade RH i Vlade Republike Makedonije o zaštiti prava hrvatske manjine u Makedoniji i makedonske manjine u Hrvatskoj. Koliko se odredbe Sporazuma ostvaruju u svakidašnjem životu i kakvu ulogu u tome ima Mješoviti odbor za praćenje provedbe Sporazuma?

- Na žalost, Sporazum se ostvaruje polovično i to samo u Republici Hrvatskoj. Kod nas u Makedoniji to je mrtvo slovo na papiru. Zvuči grubo i nediplomatski, ali je tako. Mješoviti odbor koji bi trebao pratiti provedbu Sporazuma nije se sastao od 2011. godine ako ništa drugo da utvrdi kako se ništa ne radi i da izvijesti i upozori nadležne. Ovdje nije mjesto za političke analize, jedino se može reći da je sveopća situacija u Makedoniji takva da jednostavno ne postoji politička volja za cjelovito rješavanje pitanja nacionalnih manjina, ne samo Hrvata već i svih ostalih. Siguran sam da bi dosljedno poštovanje sporazuma izazvalo trzavice na međuetničkom planu.

Što mislite o povezanosti i suradnji institucija matične domovine s Hrvatima u Makedoniji?

- Želim istaknuti da posljednje dvije godine od kada je osnovan Državni ured za Hrvate izvan RH ta institucija, naravno prema svojim mogućnostima, vodi računa o nama Hrvatima izvan domovine. Svakako su potrebne puno veće mogućnosti, ali je za pohvalu ozbiljan, planski i organiziran pristup sagledavanju i rje-

šavanju problema Hrvata koji žive izvan Hrvatske. Budući da svaka kolajna ima dvije strane moram ovdje spomenuti nezadovoljstvo određenog broja Hrvata koji još nisu uspjeli regulirati-dobiti državljanstvo ili one koji su pogođeni najnovijim mjerama oporezivanja mirovina ili u vezi s dobivanjem osobnih iskaznica. Tu su i oni koji smatraju da bi predstavništva hrvatskih tvrtki u Makedoniji morali davati prednost Hrvatima pri zapošljavanju.

Od kolike je važnosti sudjelovanje makedonskih Hrvata u programima Hrvatske matice iseljenika?

- Sudjelovanje u programima Hrvatske matice iseljenika od posebnog je značaja za mlade, oni su uostalom uglavnom i njima namijenjeni. Svake godine imamo barem dvoje-troje sudionika koji biraju od jezičnih tečajeva, kazališta, folklora do Eco Heritagea. S tih događaja svi dolaze obogaćeni ne samo stečenim znanjem ili vještinama, nego i bogatim iskustvima i osjećajima zajedničke pripadnosti hrvatskome narodu. Po tom pitanju HMI zaslužuje svaku pohvalu. Naša je muka što zbog nedostatka financija nismo uvijek u mogućnosti poslati sve one koji bi mogli i htjeli ići pa neki svojim sredstvima odlaze u Hrvatsku da bi sudjelovali u programu.

Tiskate glasilo Hrvata u Makedoniji "Hrvatsku riječ". Koliko je to bitno za Vašu Zajednicu?

- "Hrvatska riječ" i Zajednica su vršnjaci. Glasilo izlazi povremeno 1-2 puta godišnje, prema financijskim mogućnostima. Za nas je to značajno jer nas na neki način povezuje i jača osjećaj pripadnosti hrvatskome narodu i kulturi.

Skopje

Naravno da je ubrzani razvoj IT sasvim promijenio način komuniciranja i informiranja pa su na prvi pogled u pravu oni koji tvrde kako je tiskanje glasila s vijestima i podacima o tome što se događalo u Zajednici prije 4-6 mjeseci uzaludno trošenje novca, međutim to je površno razmišljanje. U posljednjem broju u uvodniku glavne urednice i u mom obraćanju ističemo potrebu za pisanom riječi jer ona je svjedok našeg postojanja, ona svjedoči o našem životu i radu na ovim prostorima i treba ostaviti trag u vremenu, u vječnosti. Zbog tih razloga "Hrvatska riječ" izlazi već godinama bez obzira na teškoće i vjerujem da će tako biti i ubuduće.

I na kraju ono neizbježno pitanje, na koji način se financira Zajednica?

- Unazad nekoliko godina, osobito od početka svjetske financijske krize, i naša Zajednica muku muči s financijama. Treba imati u vidu da taj problem ima dva lica: jedno su sredstva potrebna za redoviti rad ("hladni pogon"), a drugo sredstva za provođenje projekata. Za svakidašnje troškove koristimo sredstva od članarine, donacija i sponzorstva, koja su iz godine u godinu sve manja, pa uz najveću štednju ne uspije-

Priredba i dodjela darova za hrvatsku djecu na Sv. Nikolu u Skopju

vamo izaći na kraj. Stoga smo prisiljeni da dio tih troškova pokrivamo u tijeku izvršenja projektnih aktivnosti. Što se tiče projekata, ostvarujemo onoliko koliko dobijemo. A dobivamo sredstva za projekte uglavnom samo od Republike Hrvatske, točnije od Državnoga ureda

za Hrvate izvan RH. Posljednji projekt koji smo dobili od Republike Makedonije bio je prije tri godine. Ostajemo u nadi da će već spomenuti Sporazum između naših dviju država bar malo zaživjeti i da ćemo moći računati na potporu od Republike Makedonije. ■

ENG Last year's congress of the Croatian Community of the Republic of Macedonia elected Franjo Ipša as its new president. We spoke to him about the organisation of the Croatian community in Macedonia and its perspectives.

MANJINSKA VIJEST

DAN MLADINE U KOLJNOFU

MAĐARSKA - Ove godine tradicionalni Dan mladine, okupljanje gradišćanskohrvatske mladeži, održan je početkom rujna u Mađarskoj u selu Koljnofu. Tako je to hrvatsko selo nedaleko od Šoprona bilo u središtu pozornosti ne samo regionalne, nego opće hrvatske javnosti diljem Gradišća i Beča, sve do Budimpešte i Bratislave. Svečano otvorenje manifestacije bio je manjinskopolitički i diplomatski važan skup jer su se ondje sastali predstojnica Državnoga ureda za Hrvate izvan RH i tri hrvatska veleposlanika – iz Mađarske, Austrije i Slovačke. Za tako dobru organizaciju treba zahvaliti Hrvatskom društvu Koljnof na čelu s Gezom Völgyijem ml., Koljnofskom mladinom *Mladik* na čelu s Petrom Mogyorósiem, kao i s Hrvatskom samoupravom na čelu s Ingrid Klemenčić. U programu manifestacije nastupili su mnogobrojni domaći izvođači, kao i gosti iz svih krajeva Gradišća. Od poznatih izvođača iz Hrvatske gostovao je Jole i Gustafi. Dan mladine bila je prigoda da se Koljnofci pohvale činjenicom da je lokalna Osnovna škola "Miho-vil Naković" potpala službeno pod upravu Hrvatske manjinske samouprave.

Kola, divani i konji vrani

Najveće šokačko kolo koje se plesalo nakon završetka svečanog mimohoda u Vinkovcima plesalo se prvi put i na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu, a okupilo je puno kulturno-umjetničkih društava, folklornih skupina te mnogobrojne goste iz Hrvatske i inozemstva

Na mladima svijet ostaje

Tekst i snimke: Hina

Spušten je zastor na ovogodišnje 49. vinkovačke jeseni koje su se održale pod temom 'Široka je slavonska livada' u gradu na Bosutu od 12. do 21. rujna, uz veliki broj gostiju.

Vinkovački gradonačelnik i predsjednik Organizacijskog odbora 49. vinkovačkih jeseni dr. Mladen Karlič zatvorio je prigodnim govorom desetodnevnu manifestaciju te je, uz ostalo, rekao:

- Mislim da možemo biti zadovoljni sa 49. vinkovačkim jesenima, pokušali smo jedan novi iskorak, približiti Vinkovačke jeseni našim građanima i svim gostima na Trgu bana Josipa Šokčevića, no vrijeme nas nije poslužilo kako smo mi to zamislili. Kako je cijela godina bila kišna, mislili smo da će deveti mjesec biti lijep i da će svi gosti moći uživati u desetodnevnoj manifestaciji na otvorenom. To je jedna zamjerka koju ja vidim, tako da ne možemo biti u potpunosti zadovoljni. Svečanost otvorenja je bila lijepa, bogata, dinamična i atraktivna, vjerujem da su svi mogli uživati u svečanosti otvorenja. Ove godine imali smo Šokačke divane na salašu 'Tena', mislim da se to pokazalo kao jedan dobar iskorak jer su održane na jednom drukčijem mjestu u odnosu na prošle godine. Kad govorimo o jubilarnim 50. vinkovačkim jesenima mogu potvrditi da ćemo imati šator

Najveće šokačko kolo plesalo se i na zagrebačkome Trgu bana Jelačića u povodu završetka 49. vinkovačkih jeseni. Uz članice i članove tridesetak kulturno-umjetničkih društava Grada Zagreba, učenice i učenike zagrebačkih škola te polaznike dječjih vrtića zajedno s roditeljima, u ovoj jedinstvenoj manifestaciji sudjelovao je i gradonačelnik Milan Bandić.

za folklorne večeri te ćemo imati puno bogatiji program u odnosu na dosadašnje Vinkovačke jeseni, posebice za mlade. Želimo obogatiti 50. jubilarne Vinkovačke jeseni tako da ćemo svih deset dana imati program kako u šatoru, tako i na glavnoj pozornici u pješačkoj zoni - istaknuo je Karlič.

Najveće šokačko kolo koje se plesalo nakon završetka svečanog mimohoda u Vinkovcima plesalo se prvi put i na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu, a okupilo je puno kulturno-umjetničkih društava, folklornih skupina te mnogobrojne goste iz Hrvatske i inozemstva.

Koncertom Miroslava Škore zatvorene su 49. vinkovačke jeseni koje su bile

U Vinkovcima posebnu pažnju plijeni su seoske zaprege

prožete ljepotom tradicijske kulture, a polako su se počele slagati kockice 50. jubilarnih Vinkovačkih jeseni. ■

ENG The curtain has dropped on the 49th Vinkovci Autumn festival. This year's event in the town on the banks of the Bosut River, visited by many guests from September 12th to 21st, focused on the theme of the Broad Meadows of Slavonia.

Krapanjske Australke prve na cilju

Regatom se želi sačuvati od zaborava stara tradicija ovoga maloga dalmatinskog otoka na kojem žene, zbog specifičnog načina života, odlično veslaju od pamtivijeka

Ekipa australskih
Hrvatice pred ciljem

Napisala: **Milena Mratinić**

Članovi Društva za unapređivanje Krapnja i ovog su ljeta organizirali sad već tradicionalnu regatu u ženskom veslanju "U susret Gospi od Anđela", koja se održava u čast običaja starih Krapanjki.

NEOBIČAN OBIČAJ

Tako je na otoku Krapnju održana već treća regata kojom se od zaborava želi sačuvati stara tradicija ovoga maloga dalmatinskog otoka na kojem žene, zbog specifičnog načina života, veslaju od pamtivijeka. Njihovi su muževi često bili odsutni zbog lova na spužve, a žene su se brinule o kući i obitelji, ali i obrađivale zemlju na posjedima do kojih se moglo samo brodom. Život je bio više nego težak. Žena koja bi ustala u dva sata ujutro veslala je brod na vesla do polja u Jadrtovcu, Grebašćici, Donjem polju...

Osim na težak život krapanjskih žena

ovim događajem želi se skrenuti pozornost i na jedan pomalo neobičan običaj. Naime, na Krapnju je tradicija da žene veslaju, a muškarci stoje na provili krmu broda. Današnjim generacijama tako nešto je nezamislivo. Svjesne teškog i opasnog posla, krapanjske žene svoje su muževe, očeve i braću oslobađale teških poslova, pokazujući im time svoje poštovanje, prihvatanje i ljubav. Krapljani su odlazili na *spuge* u leutima od Brijuna do Mljeta. To je bilo iznimno napor-

no i opasno, a mnogi se na žalost nikada nisu vratili.

Na regati koja nastoji sačuvati te specifične običaje od zaborava okupile su se 24 žene na šest brodova. Pobjedila je posada krapanjskih Australki, iako neke od njih nisu veslale gotovo 50 godina.

- Muški su bili ronioci pomorci, išli su vanka u bili svit, išli su na spuge od Krapnja do Istre, Brača, Korčule... A mi smo morale polje obrađivati, uzdržavali smo dicu i starčad, sve skupa. To je bija naš posal. Bija je to opasno težak život, brale smo travu, nosile drva, znale bi na glavi nosit 50, 60 kili, a onda još i veslat - sjeća se Jerka Jaram koja je sa svojim pobjedničkim timom: Ankicom Urodom, Milenom Gović, Maricom Tanfantom te sedmogodišnjom Ninom Linestad, veslala u najstarijoj gajeti na regati.

FEŠTA NAKON NAPORNOG VESLANJA

No, rezultat je ionako ostao u drugom planu, važnije od svega je da se običaji i tradicija najnižega naseljenog otoka na svijetu uz pomoć ove manifestacije uspješno čuvaju od zaborava.

Nakon odvožene regate u krapanjskim nošnjama sve sudionice su ruku po ruku, s pjesmom na usnama, došle

Ovako se nekad veslalo

Pobjednice regate –
australske Hrvatice
primaju nagradu

Najstarija članica pobjedničke ekipe

KRAPANJ

Otok Krapanj iz zraka

Otok Krapanj najniži je i najmanji naseljeni otok na Jadranu. Najviša nadmorska visina ne prelazi mu 1,25 m. Udaljen je od kopna samo 300 m. Šezdesetih godina prošlog stoljeća s više od 1.500 stanovnika bio je najgušće naseljeni otok na Jadranu. Krapanj je manji od pola četvornoga kilometra. Danas na Krapnju živi oko 200 stanovnika. Većina mještana raseljena je po svijetu, osobito u Australiju, Kanadu, SAD i po Europi. Danas dolaze na Krapanj ljeti na odmor, no neki su se i vratili. Krapanj je otok stoljetne tradicije u ronjenju, spužvarstvu i ribarstvu. Spužvarstvo je jedan od glavnih izvora prihoda te po njemu, i po hrabrosti i vještini ronjenja, Krapanj ostaje poznat sve do danas. Tradicija spužvarstva na otoku stara je više od 300 godina. Krajem 19. stoljeća na otok je došla prva teška ronilačka oprema. Do 1893. godine lovili su samo na osti. Godine 1893. zadruga u Krapnju dobiva prvi ronilački aparat, a 1896. godine i drugi aparat. Iste godine utemeljena je Spužvarska zadruga. Prije Drugoga svjetskog rata pa do ranih 60-ih bilo je petnaest do dvadeset ronilačkih ekipa na Krapnju. Svaka ekipa imala je svoj brod koji je imao sedam do osam članova, od kojih su dvoje ili troje bili ronionci. Sezona lova na spužve počinjala je početkom ožujka i trajala je do kraja rujna. Tako težak posao mogu raditi samo oni kojima je to u genima, a koji su također iznimno fizički i psihički pripremljeni.

do glavnoga trga na kojem im je gradonačelnik grada Šibenika dr. Željko Burić uručio trofeje - tradicionalne spare, kolut koje su Krapanjke nosile na glavi i na njoj košare i drugi teret, koje je posebno za ovu priliku izradila modna kreatorica Đina Grbin, također Krapanjka. Kulturno-zabavni program vodila je Krapanjka Maja Curavić, nekadašnja Miss gospođa.

Dok su sudionice i ostali mještani, ali i mnogobrojni gosti uživali u morskim delicijama koje su im poslužene i kolačima koje su pripremile Krapanjke koje su sudjelovale u regati, zabavljali su ih Meri Cetinić sa svojom kćeri Ivanom Burić, duo *Lite Motiv*, Vrpoljačka lime na glazba i Vodičke mažoretkinje pa je cijela večer bila ispunjena tradicijom, domaćom spizom i dobrim raspoloženjem. Treba istaknuti kako su ovu manifestaciju svojim sudjelovanjem podržale Krapanjke koje žive diljem svijeta: Milena Gović, Marica Tanfara, Ankica Uroda, Stana Marković, Ljubica Gović, Marija Garma... ■

Krapanj je nekad bio poznat po
ronioncima na morske spužve

ENG Members of the Society for the Advancement of Krapanj staged its now traditional women's rowing regatta. The event honours the ancient tradition of excellent women rowers on this small island.

Iznimno zaslužna pjesnikinja

U Društvu hrvatskih književnika u Zagrebu svečano je dodijeljena Nagrada fra Lucijana Kordića za najbolje književno djelo objavljeno u razdoblju od 1. rujna 2010. do 1. rujna 2014. pjesnikinji iz Stuttgarta Malkici Dugeč

Marin Knezović, Malkica Dugeč i Đuro Vidmarović

Napisala: **Vesna Kukavica**

Snimila: **Diana Mašala Perković**

Književnu nagradu koja nosi ime poznatoga pjesnika fra Lucijana Kordića osvojila je ove godine pjesnikinja Malkica Dugeč iz Njemačke. Nagradu dodjeljuje Društvo hrvatskih književnika iz Zagreba i ZIRAL – Zajednica izdanja "Ranjeni labud" iz Mostara, čiji se natjecaji provode svake četvrte godine. U konkurenciji za ovu uglednu književnu nagradu natječu se autori zbirki pjesama, romana, zbirki povijedaka, zbirki novela i zbirki putopisa, čija tematika na bilo koji način obrađuje život Hrvata izvan domovine. Nagrada u iznosu od 3.000 CHF dodijeljena je pjesnikinji Dugeč za zbirku pjesama "Žigice vjere" 6. listopada u Društvu hrvatskih književnika u Zagrebu u nazočnosti mnogobrojnih uglednika iz javnog života i ljubitelja lijepe književnosti. Pjesnikinja Dugeč primila je nagradu u novčanom iznosu i povelju iz ruku predsjednika DHK Božidara Petra-

ča, koji je u prigodnom govoru istaknuo Malkičinu osebujnu versifikaciju stiha. U ime tročlanoga prosudbenog povjerenstva, koji su činili Božidar Petrač, Đuro Vidmarović, o pjesničkom opusu Malkice Dugeč govorio je istaknuti književnik i prevoditelj Stjepan Šulek.

Ravnatelj Hrvatske matice iseljenika mr. sc. Marin Knezović čestitao je laureatkinji, uručivši joj prigodni dar.

Malkica Dugeč (1936.) najplodnija je suvremena hrvatska pjesnikinja u iseljeništvu. Rođena je u Zavidovićima (BiH), a u RH se doselila s obitelji još u gimnazijskim danima. Diplomirala je na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Radila je kao profesorica hrvatskoga jezika i ravnateljica škola diljem Hrvatske. Morala je emigrirati 1972. za svojim mužem Božom Dugečem zbog političkih razloga nakon hrvatskoga proljeća kada su se supružnici zamjerali komunističkim vlastima osnivajući ogranke Matice hrvat-

ske u Slavoniji. Nakon izbjegličkih lutanja trajno se naseljavaju u Stuttgartu, gdje je tek 1975. dobila azil.

Objavila je dvadesetak knjiga pjesama i jednu knjigu proze. Zajedno s prof. Kazimirom Katalinićem priredila je i u izdanju Hrvatske republikanske zajednice objavila knjigu govora i eseja svoga pok. supruga Bože Dugeča pod naslovom "Nismo spremni robovati". Prevođena je na strane jezike, a zastupljena je u mnogobrojnim antologijama. Nagrađena je Nagradom "Dubravko Horvatić" za ciklus pjesama "Sebe ne vidiš nikada" i književnom nagradom Društva hrvatskih književnika Herceg Bosne "Antun Branko Šimić" za zbirku "U riječ unjedinjena". Piše pjesme i na njemačkome jeziku. Od 1978., sa svojim suprugom (danas pokojnim) publicistom Božom, predstavlja kulturni časopis *Republika Hrvatska* na Međunarodnome sajmu knjiga u Frankfurtu. Taj ugledni europski sajam knjiga davao je našim hrabrim prognanim intelektualcima - izloženim pogibelji Udbinih agenata (na čijem je popisu pri vrhu bio Božo Dugeč), štand gdje su supružnici Dugeč organizirali nastupe hrvatskih emigrantskih pisaca sa svih kontinenata pod nazivom *Riječ iseljene Hrvatske*. Stoga je Malkica Dugeč iznimno zaslužna za hrvatsku književnu prisutnost u svijetu. Stalno živi i djeluje u Stuttgartu.

Nagradu fra Lucijana Kordića pokrenula je 2. studenoga 1994. godine zaklada koja nosi pjesnikovo ime. Dosadašnji laureati su akademik Nikola Benčić iz Austrije, australsko-hrvatski književnik iz Australije i zagrebački povratnik Drago Šaravanja te vojvođanski književnik Tomislav Žigmanov... ■

ENG A literary award named after famed poet Friar Lucijan Kordić was won this year by poet Malkica Dugeč of Germany. The award is presented every four years by the Croatian Writers' Society of Zagreb and by ZIRAL (Wounded Swan Publishing Community) of Mostar.

Prisjećanje na rodni kraj

Naselje Sesvetska Sopnica, smješteno desetak kilometara istočno od Zagreba, već više od dvadeset godina okuplja iseljene Ramljake i prijatelje ramskoga kraja

Svečano misno slavlje predvodio je fra Stjepan Lovrić

Napisao: **Matej Škarica**

Na ovogodišnjim Ramskim susretima u Zagrebu bilo je kao i prijašnjih godina više stotina Ramljaka. Naselje Sesvetska Sopnica, smješteno desetak kilometara istočno od Zagreba, već više od dvadeset godina okuplja iseljene Ramljake i prijatelje ramskoga kraja. Ovaj dugo iščekivani događaj na kojem se susreću mladi i stari Ramljaci iz svih krajeva Hrvatske, BiH i inozemstva poslužio je lijepo sunčano vrijeme, donekle neobično toplo za protekle kišne i olujne tjedne koji su poharali velik dio kopnene Hrvatske. No, i uz lijepo vrijeme treba naglasiti kako je odaziv uvijek velik. U prepunoj crkvi svete Marije Anđeoske svečano misno slavlje koje je započelo u 11 sati predvodio je fra Stjepan Lovrić. U propovijedi je istaknuo kako su susreti prilika za prisjećanje na rodni kraj, obnavljanje veza sa zavičajem, ali i za međusobno poštovanje i zajedništvo, unatoč svim suvremenim izazovima. Ujedno se postavlja pitanje treba li doista svake godine ovakav događaj. -

Mi se prisjećamo nekih ljepših vremena pa je ovo prilika za snaženje tih sjećanja i veza - istaknuo je Lovrić.

Svetoj misi nazočili su mnogobrojni uzvanici iz javnog i političkog života Zagreba, Požege i Voloder-Popovače. Okupljene je pozdravio prigodnim riječima gvardijan franjevačkog samostana Rama-Ščit fra Tomislav Brković. Šimun Babić, predsjednik Ramske zajednice Zagreb, čestitao je kapucinskom svećeniku Juri Šarčeviću, sada novom provincijalu kapucinskog reda sa sjedištem u Zagrebu, točnije u župi sv. Mihovila i sv.

Leopolda Mandića u Dubravi. Na kraju misnog slavlja sopnički župnik Zdravko Dadić pozdravio je sve nazočne vjernike, uzvanike iz javnog života, a posebice je zahvalio donatorima za crkvu i župu kao što je poduzetnik Branislav Brizar.

Poslije mise upriličen je popratni kulturni program uz druženje za sve Ramljake i prijatelje Rame. Okupljeni su mogli svojim donacijama te kupovinom knjiga o Rami pomoći novoutemeljenoj Zakladi za potporu studentima "Diva Grabovčeva" ili pak sudjelovati u kupnji suvenira za Udrugu djece s posebnim potrebama "Srce".

Misnom slavlju u prepunoj crkvi nazočili su i svećenici: fra Stipo Karajica - župni vikar u Sopnici, don Pavao Crnjac, rektor kapele Corpus Domini u Zagrebu te rektor Katoličkog sveučilišta prof. dr. sc. Željko Tanjić. Ovogodišnjim susretima pridružio se i gradonačelnik Milan Bandić koji je prisutne pozdravio uz obećanje kako će biti izgrađena nova prometnica kojom će se lakše dolaziti do crkve. Susretima je nazočilo i visoko izaslanstvo HDZ-ova Odbora za Hrvate izvan RH s Milanom Kovačem na čelu, generalom HVO-a Željkom Glasnovićem, predsjednicima Ramske zajednice Popovača i Požege, predstavnicima Udruge bosanskih Hrvata *Prsten* te mnogim drugim gostima. Uz djevojke u tradicionalnoj ramskoj nošnji na skupu su bili i članovi Žepačke folklorne skupine koji su pjesmom i svirkom pridonijeli ovome svečanom druženju Hrvata iz BiH.

Sve prisutne pod šatorima zabavljao je tamburaški sastav, a mladi i stari u narodnim nošnjama zaplesali su ramsko kolo. Druženje na ovogodišnjim susretima trajalo je sve do večernjih sati uz dogovore za ponovni susret dogodine. ■

ENG Hundreds of Croatians from the Bosnia-Herzegovinian town of Rama took part, as in previous years, in the annual Rama Meeting in Sesvetska Sopnica near Zagreb.

Hrvatski kiritof s bogatim međunarodnim programom

"Ono što me posebno razveselilo kad sam ovamo stigla bila je činjenica da ovu danas brojem skromnu, ali zato ne manje važnu manjinsku zajednicu, vode mladi ljudi. Predajući vodstvo zajednice mladima povukli ste mudar potez i osigurali joj budućnost", istaknula je veleposlanica Ines Troha Brdar

Tipične narodne nošnje moravskih Hrvata

Napisao i snimio: **Petar Tyran**

Udruga hrvatske nacionalne manjine u Češkoj na čelu s Lenkom Kopřivovou i njezinim bratom Jánom priredili su ovogodišnje okupljanje Hrvata u Frielištofu (Jevišovka) koji se slavi u čast sv. Kunigunde, nebeske zaštitnice sela, na prvu nedjelju u rujnu.

Hrvatski kiritof počeo je tradicionalnom trojezičnom sv. misom, koju je služio dušobrižnik Hrvata, rođeni Međimurac, a sada župnik u donjoaustrijskom Zöbernu, Vladimir Hajdinjak. Misu su glazbeno pratili tamburaši i pjevači iz Hrvatskoga Jandrofa nedaleko od Bratislave. Nakon mise sudionici su u povorci otišli do seoskih hrvatskih spomenika gdje su odali počast nekad većinskome hrvatskom stanovništvu sela.

U kulturnome programu nastupili su: ansambl Pálava iz Češke, *Moravia cantat* iz Njemačke, Muško pjevačko društvo i

dječja folklorna grupa Ljuljanka iz Hrvatskoga Jandrofa u Slovačkoj i pjevački zbor i orkestar Rosica iz Devinskoga Novog Sela iz Slovačke.

Na ovogodišnjem skupu u Frielištofu bila je i predstavnica Republike Hrvatske u Češkoj, veleposlanica Ines Troha Brdar,

koja je u svome obraćanju, uz ostalo, rekla: "Prije gotovo godinu dana kada sam ovdje započela svoj mandat imala osjećaj da mi je sve što me okružuje nevjerovatno blisko i poznato. Među tim sponama nacionalne manjine često se ističu kao mostovi između nacija i država, a odgovornost je svakoga zrelog i uređenog društva da se o njima skrbi na najbolji mogući način. S ponosom mogu reći da je iznimno dobra organiziranost češke zajednice u Hrvatskoj rezultat kako predanosti svojih članova, tako i brige koju hrvatska vlada iskazuje prema manjinama koje žive na njezinu teritoriju.

Daria Krstičević i Lenka Kopřivova

OSIGURANA SREDSTVA ZA HRVATSKI DOM

Asimilacija je zapravo prirodan proces i stoga joj se teško oduprijeti. Stoga posebno cijenim činjenicu što je ova zajednica uspjela preživjeti tijekom stoljeća i obraniti se od svih nedaća koje su je pritom pratile, posebice onih koje su je

Brojni moravski Hrvati doputovali su na svoj 'kiritof'

Veleposlanica Ines Troha Brdar s djevojkom u moravskohrvatskoj narodnoj nošnji

snašle u prošlom stoljeću.

Ono što me posebno razveselilo kad sam ovamo stigla bila je činjenica da ovu danas brojem skromnu, ali zato ne manje važnu manjinsku zajednicu, vode mladi ljudi. Predajući vodstvo zajednice mladima povukli ste mudar potez i osigurali joj budućnost.

Kada govorimo o budućnosti, mi u veleposlanstvu smo se tijekom ove godine iskreno i uporno trudili oko toga da vam osiguramo 'krov nad glavom'. Drago mi je da vam mogu prenijeti kako nas s najviših pozicija u češkoj vladi uvje-

ravaju da će što prije osigurati novac za rekonstrukciju krova Hrvatskoga doma. Zahvaljujem i Državnome uredu za Hrvate izvan RH zahvaljujući kojem su osigurana sredstva kako za vašu proslavu, tako i za programe očuvanja kulturnog naslijeđa, ali i Hrvatskoj matici iseljenika koja se također brine da se veze sa starom domovinom očuvaju. Svakako bih htjela zahvaliti lokalnim vlastima u Južnomoravskoj županiji i našem iskrenom prijatelju županu Hašku, na čiju potporu uvijek možemo računati."

Na hrvatskome kiritofu u Frelišto-

fu uz mnogobrojne goste bili su prisutni i državna tajnica Državnoga ureda za Hrvate izvan RH Daria Krstičević, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Marin Knezović, predstavnici Češko-hrvatskog društva, počasni konzuli te predstavnici hrvatskih manjinskih zajednica iz Slovačke i Austrije. ■

ENG The Association of Ethnic Croatian Citizens in the Czech Republic, led by Lenka Kopřivova, staged its annual Croatian gathering in the town of Frelištof (Jevišovka), celebrated in honour of the village's patron Saint Cunigund.

MANJINSKA VIJEST

U SUBOTICI ODRŽAN FESTIVAL DUHOVNIH PJESAMA

SRBIJA - U dvorani sportova u Subotici u nedjelju 21. rujna održan je deveti festival duhovnih pjesama Hosanafest. Glavna nagrada Hosanafesta 2014., koju dodjeljuju međusobno sami izvođači, pripala je debitantima iz Čepina kraj Osijeka, vokalno-instrumentalnom sastavu Trinity, koji su otpjevali pjesmu "Kad gori pod nogama".

Na Hosanafestu ove godine sudjelovalo je 107 izvođača, a izvedeno je 15 novih pjesama.

Glavnu nagradu, statu s logom festivala, djelo dizajnerice iz Subotice Đurđice Orčić, u realizaciji Krunoslava Horvata iz Tavankuta, pripala je pjesmi "Kad gori pod nogama" koju je napisala i uglazbila Marina Hojsak, a obradio

Daniel Hojsak. Pjesma "Kad gori pod nogama" osvojila je i nagradu stručnog povjerenstva.

Dodijeljene su i nagrada za najbolji tekst te nagrada štićenika zajednice Hosana. Za najbolji tekst nagrađena je pjesma "Mostovi", koju je pjevao vlč. Ljubo Vuković iz Zagreba, a napisala ju je Tajana Šarić, dok su štićenici Zajednice Hosana nagradili pjesmu "Traganje" VIS-a Novo nebo iz Zenice.

Na natječaj Hosanafesta pristigle su 32 skladbe od kojih je 15 najboljih izvedeno pred oko dvije tisuće gledatelja. Tijekom boravka u Subotici sudionici festivala posjetili su Humanitarno-terapijsku zajednicu za pomoć ovisnicima Hosana gdje su dan ranije, u subotu 20. rujna, imali duhovnu obnovu. Tada je voditelj zajednice i štićenik Andras Škofljanec i službeno završio svoj boravak u zajednici, u kojoj je živio četiri i pol godine.

Hosanafest je festival čiji prihod ide u korist zajednice štićenika koji se oporavljaju od droge, alkohola, kocke i drugih poroka. Generalni pokrovitelj ovogodišnjeg festivala bila je Zagrebačka županija. (IKA)

Majstor velikih figurativnih slika

Hrvatski umjetnik koji živi u Berlinu donio je na zagrebačku izložbu svojih 30 slika, a među izloženim djelima je i 15 ulja na platnu velikog formata koja dosad nisu bila izložena u Hrvatskoj

Lovro Artuković daje izjavu nakon otvorenja izložbe u Laubi

Tekst: **Uredništvo** Snimke: **Hina**

U zagrebačkoj Kući za ljude i umjetnost Lauba otvorena je izložba "Uprizorenja" Lovre Artukovića. Hrvatski umjetnik koji od 2003. godine živi u Berlinu donio je na zagrebačku izložbu svojih 30 slika, a među izloženim djelima je i 15 ulja na platnu velikog formata koja dosad nisu bila izložena u Hrvatskoj jer su dio privatnih kolekcija. Slike su nastale u posljednjih sedam godina.

NAMJERNA NEDOVRŠENOST

"Posebnost Artukovićeva umjetničkog postupka očituje se u dugotrajnom procesu izvedbe pojedine slike, pri čemu odnos umjetnika i modela postaje analogan odnosu režisera i glumaca tijekom nastanka kazališne predstave ili filma", istaknuto je u najavi izložbe koja donosi radove nastale od 2008. do danas. Upravo ta karakteristika radnog procesa njegovo slikarstvo čini istinski različitim od aktualnih pomodnih trendova koji se u Hrvatskoj svode pod zajednič-

Karin

ki nazivnik novoga slikarskog realizma, objašnjeno je.

Uz umjetnika, koncepciju izložbe potpisuje kustosica i teoretičarka umjetnosti Leonida Kovač koja je, pišući o Artukoviću stvaralaštvu, nedovršenost istaknula kao njegovu specifičnost. U najavi izložbe navedeno je kako njegove nove slike kao da namjerno nikada ne dosežu stadij dovršenosti i neprestano stavljaju na kušnju pojmove poput medija i realizma.

U tekstu 'Kao da je melankolični Alien' Leonida Kovač ustvrdila je da je "poput Nancijeva pisanja, Artukovićeva slikanje dodirivanje. U njegovim platnima nebo nije ništa drugo doli projekcija; tijela s njega ne padaju, kao da lebde - i ne čini se nimalo slučajnim da je podloga pred kojom lebde uvijek monokrom nalik onima kakve poznamo iz slikarstva obojenog polja".

Među izloženim slikama dva su au-

Lovro Artuković rođen je 1959. u Zagrebu, devet godina radio je kao docent na Akademiji likovnih umjetnosti, a nakon toga seli se u Berlin. Od mnogobrojnih samostalnih izložbi koje je imao treba istaknuti dvije: "Spremište", gdje je predstavio svojih jedanaest slika nastalih u razdoblju 2002. - 2004. godine, te retrospektivu "Najbolje slike" koja je bila postavljena u Klovićevim dvorima, a obuhvaćala je djela od 1984. do 2008. godine. Lovro Artuković dobitnik je Godišnje nagrade Hrvatskog društva likovnih umjetnika za najbolju izložbu u 2001. Zbog umjetničkog izražaja kritičari ga nazivaju majstorom velikih figurativnih slika.

Ari u trash kostimu

Ženska kupelj

toportreta ("Viseći autoportret" i "Sramežljivi kauboj"), a posebno se ističe niz od 12 slika, nastao od 2006. godine do danas, koje Artuković naziva "Lice slike". Riječ je o kadrovima dimenzija 145 x 105 centimetra izvedenih u ulju na platnu gdje se pojavljuje jedno žen-

sko lice naslikano u ekstremno krupnom planu. Kako naglašava Leonida Kovač, to nisu portreti osoba jer je riječ o spomenutom odnosu redatelja i glumice (Karin Enzler) čiji je konačni rezultat prikaz mimike lica kojim se izražava određeno emotivno stanje. ■

ENG Lovro Artuković's *Uprizorenja* (Stagings) exhibition opened at Zagreb's Lauba House of People & Art. The Croatian artist, residing in Berlin since 2003, is presenting thirty of his paintings at this Zagreb showing.

Najveći Teslin spomenik na svijetu

"Nije slučajno da u najstrožem centru Zagreba postoje Praška i Masarykova ulica, a te dvije češke ulice povezuje upravo ulica koja nosi ime Nikole Tesle", istaknuo je gradonačelnik Bandić

Impozantna skulptura u Praškoj ulici Nikole Tesle

Napisaao: **Marijan Lipovac**

U Pragu je u Ulici Nikole Tesle 4. rujna otkriven spomenik tome istaknutome hrvatskom i svjetskom izumitelju koji je najveći dio svoga dugog života proveo kao iseljenik. Spomenik je postavila Gradska četvrt Prag 6 na inicijativu Hrvatsko-češkog društva iz Zagreba, a dio sredstava donirao je i Grad Zagreb pa je spomenik otkrio zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, kao i hrvatska veleposlanica u Češkoj Ines Troha Brdar. Uz njih, spomenik su otkrili i načelnica Gradske četvrti Prag 6 Marie Kousalíková, predsjednik Akademskoga senata Českoga visokoga tehničkog učilišta "Vítězslav Kříha", predstavnik banke Česká spořitelna Daniel Heler i veleposlanica Srbije u Češkoj Vera Mavrić. Spomenik je visok tri me-

tra i dug šest metara i kao simbol Teslina djelovanja prikazuje stilizirano električno pražnjenje. Autori spomenika su češki kipar Stefan Milkov i arhitekt Jiří Trojan. Ovo je prvi Teslin spomenik podignut izvan njegove domovine, a da je u njegovu postavljanju kao partner sudjelovala i hrvatska strana. Kako je rečeno na svečanosti, riječ je o najvećem spomeniku Nikoli Tesli na svijetu.

"Na staroj gradskoj vijećnici u Zagrebu stoji jedinstvena ploča koja podsjeća da je Tesla na tome mjestu davne 1892. održao predavanje o izmjeničnoj struji i rekao: *Smatram svojom dužnošću da kao rođeni sin svoje zemlje pomognem gradu Zagrebu u svakom pogledu savjetom i činom.* Upravo zbog toga kao gradonačelnik grada Zagreba smatrao sam svojom moralnom dužnošću i političkom obvezom na svaki način pomoći ovu akciju da se u Pragu postavi spomenik Niko-

li Tesli. Zato sam danas ovdje dijeleći s vama zajedničku radost češko-hrvatskog prijateljstva i suradnje", rekao je Bandić koji je podsjetio na bogate hrvatsko-češke veze koje, kako je istaknuo, traju već 920 godina, od imenovanja Čeha Duha za prvoga zagrebačkog biskupa. "Nije slučajno da u najstrožem centru Zagreba postoje Praška i Masarykova ulica, a te dvije češke ulice povezuje upravo ulica koja nosi ime Nikole Tesle", dodao je Bandić. Česima je uputio poziv da ljeti osim Jadrana posjete i Zagreb, kao i Teslin rodni Smiljan i Plitvička jezera.

Predsjednik Hrvatsko-češkog društva Marijan Lipovac u svome govoru rekao je da je spomenik Nikoli Tesli četvrto spomen-obilježje podignuto u proteklih šest godina u Pragu u čast istaknutim hrvatskim studentima na poticaj ili uz sudjelovanje Hrvatsko-češkog društva, a podsjetio je i da se upravo ove godine navršava 130 godina otkako je Nikola Tesla iz Hrvatske otišao u Ameriku. "No, Tesla nije bio samo građanin Hrvatske i Amerike, nego prije svega građanin svijeta, velik u svome znanstvenom geniju, ali i u svojoj ljudskoj skromnosti i jednostavnosti. U Teslinome rodnom kraju Lici pjeva se pjesma pod naslovom *Junak iz Like*. U Hrvatskoj smo s punim pravom ponosni na našega junaka iz Like koji je postao junak cijelog čovječanstva", rekao je Lipovac. Na svečanosti su bili članovi Hrvatsko-češkog društva i Češke besede Zagreb, kao i mnogi Hrvati koji žive u Pragu s kojima se gradonačelnik Bandić susreo u hrvatskom veleposlanstvu. Tijekom boravka u Pragu sastao se i s praškim gradonačelnikom Tomášom Hudečekom. ■

ENG A monument has been unveiled in Prague at No. 4 Nikola Tesla street celebrating this great Croatian and global inventor who spent most of his life as an emigrant.

"Na mojim obalama"

Kao što i sam naziv sugerira, ciklus slika Branimira Bartulovića po svemu je intimna priča. Mir kojim odišu rezultat je velikih polja čiste zemljane game, suncem oparene zemlje u otešćalom poznom ljetu

Napisao: **Marin Ivanović**

Izložba slika bosanskohercegovačkog slikara Branimira Bartulovića pod nazivom "Na mojim obalama" otvorena je u rujnu u galeriji Hrvatske matice iseljenika Dubrovnik.

Kao što i sam naziv sugerira, ciklus slika "Na mojim obalama" Branimira Bartulovića po svemu je intimna priča. Mir kojim odišu rezultat je velikih polja čiste zemljane game, suncem oparene zemlje u otešćalom poznom ljetu. Evo-

Slikar Branimir Bartulović u Dubrovniku

Branimir Bartulović rođen je 1955. godine u Blatu na Cetini. Na Akademiji likovnih umjetnosti u Širokome Brijegu diplomirao je u klasi profesora Ante Kajinića, gdje je i magistrirao 2005. godine na poslijediplomskom studiju *Ars sacra*. Radi kao izvanredni profesor na ALU u Širokome Brijegu. Izlagao je na više skupnih i samostalnih izložbi. Sudjelovao je u radu mnogih domaćih i međunarodnih likovnih kolonija. Objavio je tri zbirke pjesama. O njegovu radu 2005. godine objavljena je monografija autora Stanke Špoljarića.

kacija dalmatinske prošlosti i sadašnjosti oživljava "trohej zaglušljivi" cvrčaka iz borove krošnje, opori miris soli i crnog vina, prezrele ispucale smokve i "stišane noći ispod niskog neba".

Bartulović poseže za minimalizmom u boji i obliku. Bilo bi pejorativno reći da su slike površine u jednom tonu samo podloga motivima jer cjelokupni, već spomenuti dojam koji imaju na promatrača u najvećoj mjeri iniciran je upravo takvim tretmanom prostora slike. Kadar je flankiran karakterističnim dalmatinskim prostornim "znakovima" - čempresom, kamenim portalom i prozorom, mlinским kamenom, kapelicom i križem, ponekim srednjovjekovnim zdanjem, ribom ili jedrenjakom. Jasno nam je da prividna jednostavnost i ovih slika i tematiziranog ambijenta zapravo obiluje motivima, elementima raznovrsnih oblika čije je postojanje gotovo motivski imperativ likovnom umjetniku. Prostor je sasvim dokinut, a oblici reducirani. Pojedine slike presječene su transversalima u nekoliko pastelnih boja, svaka ponovno u jednom tonu koji ima svoju simboličnu vrijednost - mora, šume, neba ili polja. Pravilno nanizane jedna

iznad druge dobivaju sposobnost sugeriranja prostora koji na jednoj slici biva po sredini "presječen" vitkim čempresom. Taj sjetni pogled u daljinu, prema morskom horizontu, u izvjesnoj mjeri budi modernistička rješenja drugih mediteranskih prizora minimalističkog opredjeljenja. Dalmatinski zavičaj uvjetovao je Branimira Bartulovića prema njegovu tematiziranju, njegova želja za ostvarenjem pejzaža koji ga okružuje na platnu nije naučena nego naslijeđena, usadena i uklještena između glave i ruke te svaki njegov potez u sebi sadrži taj isti dalmatinski krš čak i kada ga ne slika, kada on sam nije tema.

Granulirana površina slikarskog platna asocira nas na grubost jutene težačke vreće, iste one koja je čuvala teško izvučene plodove škrte zemlje. Ovaj ciklus, uistinu prepun simbolike, nježne osjećajnosti i teme s kojom se mnogi mogu saživjeti, priziva sjećanje na mnoge slike i riječi kojima je čašćena Dalmacija, a stih šibenskih vinara sazeo je svu njezinu jetkost: "Škrta zemlja čuva svoje blago, svako zrno ka srce u sridi, malo rodi i ne daje puno, al' što daje tripud više vridi." ■

ENG On My Shores is an exhibition of paintings by Bosnia-Herzegovinian artist Branimir Bartulović opening in September at the gallery of the Croatian Heritage Foundation's branch office in Dubrovnik.

Uz 140 godina modernog Sveučilišta u Zagrebu

U Zagrebu je 19. listopada 1874. svečano otvoreno prvo moderno hrvatsko sveučilište, danas najstarije, najveće i najuglednije u zemlji.

Josip Juraj Strossmayer pokrenuo je osnivanje sveučilišta

Piše: Željko Holjevac

U Zagrebu je 19. listopada 1874. svečano otvoreno prvo moderno hrvatsko sveučilište s tri fakulteta: Katolički bogoslovni, Pravoslavno-državoslovni (pravni) i Mudroslovni (filozofski). Sveučilište je izraslo iz zagrebačke isusovačke akademije kojoj je rimsko-njemački car i hrvatski kralj Leopold I. u rujnu 1669. podijelio povlastice sveučilišne ustanove. Ona je u doba Marije Terezije 1776. prerasla u Kraljevsku akademiju znanosti s tri studija: bogoslovnim, pravnim i filozofskim. Kraljevska akademija znanosti, koja je 1851. nazvana Pravoslavnom (pravnom) akademijom, bila je jedina visokoškolska

ustanova u Hrvatskoj do osnutka modernoga zagrebačkog sveučilišta.

NAJVIŠA OBRAZOVNA USTANOVA

Iako je još u vrijeme hrvatskoga narodnog preporoda i bana Josipa Jelačića bilo prijedloga za osnivanje sveučilišta, Hrvatski sabor je tek u studenome 1861., nakon programskoga govora bosanskog ili srijemskog biskupa i hrvatskog političara Josipa Jurja Strossmayera iz Đakova, donio prvu zakonsku osnovu o utemeljenju zagrebačkog sveučilišta, pokrenuvši tako rad na ustrojavanju najviše hrvatske obrazovne ustanove. Zagrebačko gradsko zastupstvo zahvalilo je u listopadu 1866. biskupu Strossmayeru na 50.000 forinti, koje je darovao za utemeljenje sveučilišta. Biskup je odgovorio: "Sa zahvalnošću i radošću primio sam priznanje grada Zagreba. Bog dao, da dielo započeto tako napreduje, da se skorijem u život privede na korist i slavu našega naroda. Grad Zagreb kao što svagdje tako i tudje ostalim gradovom biti će bez dvojbe primjerom." Zagrebačka gradska općina poklonila je također 50.000 forinti za sveučilište, a značajnu svotu za njegovo utemeljenje dao je 1865. i zagrebački nadbiskup Juraj Haulik. U sklopu priprema za otvorenje sveučilišta, Pravoslavna akademija u Zagrebu prevedena je 1868. iz trogodišnjega stručnog prema četverogodišnjem

Paleontolog i sveučilišni profesor Dragutin Gorjanović Kramberger

znanstvenom studiju prava po uzoru na sveučilišne pravne studije na austrijskim fakultetima.

Poslije Austro-ugarske i Hrvatsko-ugarske nagodbe car i kralj Franjo Josip I. potvrdio je u travnju 1869. zakonski članak Hrvatskoga sabora iz 1861. o utemeljenju modernog sveučilišta, a grad Zagreb odmah je poslao vladaru zahvalnicu. Ipak je moralo proteći još nekoliko godina ispunjenih različitim predradnjama koje su prethodile otvorenju sveučilišta. Tako je npr. 1872. nadograđen drugi kat Klasične gimnazije na Katarininu trgu, predviđen za smještaj sveučilišta. Kraljevsko sveučilište

Ban Ivan Mažuranić svečano je otvorio sveučilište

Prvi profesori
s rektorom
Matijom
Mesićem u
sredini

Prvi profesori hrvatskoga sveučilišta Franje Josipa I.

Franje Josipa I. u Zagrebu, kako je glasio njegov prvi službeni naziv, otvoreno je 19. listopada 1874. svečanom sjednicom Hrvatskoga sabora i prigodnim govorom bana Ivana Mažuranića. Nastupno predavanje održao je povjesničar Matija Mesić, posljednji ravnatelj Pravoslavne akademije i prvi rektor novog sveučilišta, a Hrvatsko pjevačko društvo *Kolo* pozvalo je na proslavu otvorenja sveučilišta nekoliko pjevačkih društava iz drugih gradova.

NA KATARININU TRGU

Pravoslavna akademija prestala je postojati, a sveučilište je službeno počelo raditi predavanjem Lavoslava Geitlera iz Praga o litvanskome jeziku. U sastavu sveučilišta djelovale su od početka tri sastavnice: Katolički bogoslovni fakultet, Pravoslavno-državoslovni (pravni) fakultet i Mudroslovni (filozofski) fakultet. Iako je saborska odluka iz 1861. predviđala osnivanje Medicinskoga fakulteta, po uzoru na uobičajenu strukturu austrijskih sveučilišta, za to u početku nije bilo materijalnih preduvjeta ni školovanih kadrova pa je sve do akademske godine 1917./18., kada će Medicinski fakultet u jeku Prvoga svjetskog rata napokon biti osnovan, znanstveno-stručni i edukativni rad na području medicine organizirao i vodio *Sbor liečnikah krajevina Hrvatske i Slavonije*.

Sveučilište se isprva uselilo u zgradu na Katarininu trgu, u kojoj se gimnazijska i visokoškolska nastava izvodila od

17. stoljeća. Iako je zgrada bila proširena, pokazala se nedovoljnom za potrebe sveučilišta. Stoga su Rektorat, Senat i službe uskoro preseljeni u današnju Čirilometodsku ulicu, matematičko-prirodoslovni odjel Mudroslovnog fakulteta u zgradu Narodnog muzeja u Demetrovoj ulici, gdje je smješten i Fizikalni kabinet, dok se Katolički bogoslovni fakultet uselio u zgradu na Kaptolu. Tek 1882. dobilo je zagrebačko sveučilište neiskorištena zgrada bolnice i dotadašnju zgradu tvornice duhana, današnju zgradu Rektorata Sveučilišta u Zagrebu.

Dok je jezgru Katoličkoga bogoslovnog fakulteta činio studij teologije, a Pravoslavno-državoslovnog fakulteta studij prava, Mudroslovni fakultet bio je razgranatiji: u njegovu sklopu djelovao je filozofski-historijski i matematičko-prirodoslovni odjel. Filozofski-historijski odjel imao je akademske godine 1874./75. šest katedri (za filozofiju, opću povijest, hrvatsku povijest, slavensku filologiju, klasičnu filologiju latinsku i klasičnu filologiju grčku), šest profesora i 26 studenata. Prva trojica imenovanih profesora bili su već spomenuti rektor Matija Mesić te filozof Franjo Marković i filolog Vatroslav Jagić. Filozofija se upravo na Mudroslovnom fakultetu prvi put u Hrvatskoj počela studirati odvojeno od teologije i na hrvatskome jeziku. Prvu doktorsku

titulu na tom fakultetu stekao je 1880. upravo filozof Gjuro Arnold disertacijom *Etika i poviest*.

KADROVSKO EKIPIRANJE

Matematičko-prirodoslovni odjel pri Mudroslovnom fakultetu s katedrama za matematičko-prirodoslovne znanosti (matematika, fizika, botanika, mineralogija, geologija, zoologija i kemija) započeo je s nastavom tek 1876. i to najprije predavanjima iz mineralogije i geologije, a zatim i iz botanike, fizike, matematike, kemije i zoologije. Naime, kadrovsko ekipiranje odjela bilo je ponešto složenije budući da u Hrvatskoj nije bilo dovoljno stručnjaka za pojedine prirodne znanosti. Ipak su i ondje ubrzo počeli predavati znanstveni autoriteti poput zoologa Spiridona Brusine, kemičara Gustava Janečka i fizičara Vinka Dvoržaka, a uskoro su im se pridružili paleontolog Dragutin Gorjanović Kramberger, geolog Gjuro Pilar te meteorolog i seizmolog Andrija Mohorovičić. Prvim predstojnikom Fizikalnoga zavoda postao je Vinko Dvoržak iz Češke, a predstojnikom Botaničko-fiziološkog zavoda njegov sunarodnjak Bohuslav Jiruš. Zoološko-zootomski zavod preuzeo je Spiridon Brusina, a Katedru za mineralogiju i geologiju Gjuro Pilar. Uz navedene znanstveno-nastavne jedinice, osnovane su još dvije: Katedra za matematiku, kojoj je na čelo došao kao predstojnik Karel Zahradnik iz Češke, i Lučbeni (Kemijski) zavod, na kojem je predstojnikom postao Aleksandar Veljkov iz Budimpešte. Na Katedri za kemiju počeo je 1879. raditi Gustav Janeček iz Češke, koji je značajno pridonio razvoju nastavnog i znanstvenog rada na tom području. Godine 1882. osnovan je Farmaceutski studij, desetljećima jedini takav u hrvatskim zemljama i širem okruženju.

Akademijina knjižnica postala je 1874. Kraljevskom sveučilišnom knjižnicom. Odmah je osnovano i sveučilišno Hrvatsko akademsko potporno društvo. Zagrebačko sveučilište bilo je do osnivanja ostalih sveučilišta tijekom posljednjih pola stoljeća jedino hrvatsko sveučilište, a danas je najstarije, najveće i najuglednije u zemlji. ■

ENG Croatia's first modern university, now the oldest, largest and most prestigious in the country, was formally opened on October 19th of 1874.

IN MEMORIAM

Premинуо Rubén Cvjetković Katušić

Dana 27. rujna 2014. u Punta Arenasu umro je u 82. godini autor hrvatsko-španjolskoga rječnika (Diccionario Croata - Español) Rubén Cvjetković Katušić.

Rođen je u Porveniru, glavnome gradu pokrajine Ognjena zemlja. Sin je Pedra Cvjetkovića Gašića i Cataline Katušić Stanić, djece hrvatskih iseljenika Miguela Cvjetkovića Katića s otoka Šipana i Lucije Gašić Lopizić iz Orašca te Marka Katušića Stanića i Ivke Stanić Božić, oboje iz Zvečanja. Njegov rođak Pedro Gašić Lopizić pokretač je lista "Male novine". Svoj radni vijek proveo je u Nacionalnoj naftnoj kompaniji (ENAP), a od rane mladosti bio je u kontaktu s hrvatskim jezikom koji je počeo učiti devedesetih godina.

Na rječniku je radio više od osam sati dnevno punih četrnaest godina, a uz to izdanje pripremao je i gramatiku hrvatskoga jezika. Svojim predanim radom zadužio je našu zajednicu u Magallanesu, ali i profesore hrvatskoga jezika koji predaju u našim školama u Južnoj Americi, prevoditelje s hrvatskoga na španjolski i hispaniste. Bio je jedan od mojih 85 učenika koji je počeo učiti hrvatski jezik i kulturu 1995. godine kad sam kao profesorica došla u Punta Arenas. Posljednji put smo se vidjeli u ožujku ove godine u Punta Arenasu.

Iza Rubéna ostaje njegovo velebno djelo od 3.478 stranica koje sadrži 56.000 uglavnom suvremenih riječi iz hrvatskoga jezika: uključuje deminutive i augmentative, riječi iz žargona i stranih jezika, riječi u genitivu, dativu i množini, svršeno i nesvršeno vrijeme u glagola... U rječnik je uključeno i devetnaest tablica sa sprežanjem glagola i sklonidbom imenica, pridjeva i zamjenica. U dodatku se objašnjavaju glavna obilježja hrvatskoga jezika i njegov izgovor, a počinje solidnim uvodom u hrvatsku gramatiku. Ovim značajnim djelom Rubén Cvjetković okrunio je cjeloživotno nastojanje da poveže svoje dvije domovine - Čile i Hrvatsku. Počivaj u miru, dragi prijatelju, u hladnome magallanskom kraju punom ljudske topline. (Željka Lovrenčić)

■ DOMOVINSKA VIJEST

PROMOCIJE ZBIRKI PJESAMA POVRATNICE DIJANE JELČIĆ

ZAGREB - U ponedjeljak, 6. listopada ove godine održana je u Knjižnici Marije Jurić Zagorke na Krvavome mostu u Zagrebu promocija dviju zbirki pjesama autorice Dijane Jelčić: *Mostovi pod kojima se budim* i *Nestvarno stvarni*.

U intimnom prostoru knjižnice koja odiše posebnom atmosferom neizbježne duhovne prisutnosti poznate zagrebačke književnice Marije Jurić Zagorke, Dijana Jelčić proslavila je svoj rođendan, vrlo emotivno, okružena prijateljima i gostima. Prostor knjižnice nije mogao prihvatiti sve zaljubljenike u poeziju koji su željeli udahnuti djelić pozitivnog ozračja kojem su svoj doprinos dali glumci Zdenko Jelčić, pjesnikinjin suprug, i Perica Martinović, čitajući odabrane pjesme iz zbirki.

Promociju je uveličao svojim nastupom i bračni par Kišević, Enes i Asja, koji su također pročitali nekoliko pjesama, a književnik Enes Kišević osvrnuo se i na cijeli književni opus Dijane Jelčić. Prisutni su bili i glumci Duško Valentić i Vitomira Lončar te mnogobrojni predstavnici medija.

Ispunjen životni put bračnog para Jelčić, nakon 38 godina života i rada provedenih u Švicarskoj, nastavio se u Zagrebu gdje supružnici žive nakon povratka u Hrvatsku. Svoje životne spoznaje Dijana Jelčić zabilježila je u svojim književnim djelima – očima poete i izričajem prihvaćenim od osoba s kojima se družila, kako u Švicarskoj tako i u Hrvatskoj. Pjesnikinjin intelektualna radoznalost doprla je do mnogih koji su joj na promociji čestitali i uručili joj puno cvjetnih buketa.

Diana Mašala Perković, koja je na promociji bila u ime Hrvatske matice iseljenika, pozdravila je slavljenicu i prenijela joj tople pozdrave prijatelja iz Švicarske, Zvonimira Mitra i Tihomira Nuića. Jedna uspješna iseljenička i povratnička priča svakako će dobiti svoje mjesto i u promocijama Hrvatske matice iseljenika. (Diana Mašala Perković)

Pomoć poplavljenoj Bosanskoj Posavini

Što je na početku izgledalo kao sastanak nekoliko osoba iz Bosanske Posavine, u međuvremenu je stasalo u udrugu koja je svojim akcijama pomogla mnogima

Tekst i fotografije: **Hrvati.ch**

Poplave koje su u svibnju pogodile Bosnu i Hercegovinu i Hrvatsku pokrenule su diljem svijeta sunarodnjake da se aktiviraju i pomognu. Jednako tako i u Švicarskoj gdje živi veliki broj Hrvata i Hrvatice koji su i sami podrijetlom iz tih krajeva.

Na inicijativu Ivana Ivića, već 18. svibnja 2014. jedna grupa ljudi počela se dogovarati kako bi mogli učinkovito i brzo pomoći poplavljenoj Posavini. Dogovoren je sastanak za tjedan dana. No, rijeke su u međuvremenu poplavile šire područje i inicijatori su na sastanak pozvali sunarodnjake te predstavnike hrvatskih katoličkih misija i udruga iz Švicarske.

Sastanak kojem je nazočilo 85 osoba održan je 21. svibnja 2014. u Dietikonu i rezultirao je osnivanjem Hrvatske humanitarne udruge Švicarske (HHUŠ). Za predsjednika je izabran Mato Bubalo, 28-godišnji predsjednik HKUD-a Posavina St. Gallen. Ono što je na početku izgledalo kao sastanak nekoliko osoba iz Bosanske Posavine, u međuvremenu je stasalo u udrugu koja je svojim akcijama pomogla mnogima. Upravni odbor od devet članova redovito se sastaje, razmatraju i traže nove mogućnosti kako doći do potrebnih sredstava.

Osam transporta kojima su u poplavljena područja otpremili 26 tona skupljenih dobara otišli su u Rajevo Selo, Požegu, a najveći dio otpremljen je u Bosansku Posavinu. Udruga je otvorila račun i kad je stiglo dovoljno sredstava dva su člana Upravnog odbora u lipnju posjetila Bosansku Posavinu tražeći projekte koje bi financirali. Očajno stanje u Kopanicama,

Ante Nišandžić, član HNK Croatia iz Solothurna, predaje humanitarnu pomoć obitelji u Kopanicama

ma, selu koje je danima bilo pod vodom, uvjerilo je članove da treba pomoći u obnovi i gradnji domova.

Krajem srpnja uručena je darovnica i financijska sredstva te je prva obitelj krenula s izgradnjom svog doma. Udruzi se u međuvremenu priključio i Hrvatski nogometni klub Croatia iz Solothurna koji je svojim skupljenim financijskim sredstvima u iznosu od 5.000 švicarskih franaka financirao obnovu četiri doma u Kopanicama. Sredinom kolovoza u Kopanice je stigla još jedna novčana pomoć humanitarne udruge koja je ovaj put podijeljena na deset obitelji.

Drugi projekt koji je Udruga također odlučila financirati bio je u Domaljevcima. Kako bi mogli prevoziti starije i ne-moćne, Crveni križ zamolio je da im se pomogne u nabavi automobila. Tajnik Crvenoga križa Domaljevac, Miron Dujmenović, preuzeo je od člana Upravnog odbora HHUŠ-a 29. rujna 2014. darovnicu i novce.

U međuvremenu je udruga pokrenula akciju skupljanja sredstava sms-porukama. Uz pomoć Zvonka Ljutića otvorila se mogućnost uplate mobitelom malog priloga od 5, 10 ili 20 švicarskih franaka kojim bi se pomoglo ljudima u poplavljenim područjima da što prije obnove svoje domove.

Cilj udruge je djelovati transparentno te i dalje skupljati sredstva. Svaka akcija dokumentira se i svi donatori imaju priliku vidjeti gdje su otišle njihove donacije. Više informacija o Udruzi na stranici Kroatienhilfe.ch. ■

ENG The Croatian community in Switzerland has reached out to the people devastated by the floods that hit Bosnia-Herzegovina and Croatia in May, working through the newly established Croatian Humanitarian Association of Switzerland.

Osnivanje Udruge 21. svibnja 2014.

Udaraljke i kist

"Već sa 16 godina donio sam konačnu odluku da ću pošto-poto otići preko granice. Nisam želio više nikome biti na teret. Htio sam svoju sudbinu uzeti u vlastite ruke"

Za vrijeme intervjua u redakciji Matice

Ante je vrlo ponosan na svoju prvu samostalnu izložbu

Napisao: **Hrvoje Salopek** Snimke: **H. Salopek, Lj. Galic, arhiva Antunović**

Hrvatski Kanađanin Ante Antunović-Lešić kaže da mu se ostvario san kad je u Zagrebu, u Hrvatskoj matiči iseljenika, otvorena njegova samostalna izložba slika. No, ovaj vitalni i mladoliki 75-godišnjak tek u umirovljeničkim danima našao je potpuni mir i uvjete za razvoj svoga nesumnjivo bogatoga slikarskog talenta.

Zamolili smo umjetnika i gosta Hrvatske matice iseljenika da nas pobliže upozna sa svojim životnim putem. "Rođen sam 1939. u Kijevu, poznatome hrvatskom selu nedaleko od Knina. Bilo nas je petero braće i sestara", započinje svoju priču Ante. Kaže da je već kao malo dijete morao u izbjeglištvo. "Rat je zahvatio Dalmaciju, a Kijevo se ubrzo našlo na udaru raznih vojski. Moja obitelj otišla je u izbjeglištvo u Slavoniju. Tri godine bili smo smješteni u Ladimirevcima kraj Osijeka." Nakon rata njegovi roditelji vratili su se u Kijevo, a on je školu nastavio pohađati u Virovitici kod uja-

ka. To su bili teški dani u oskudici i gladi. "Moj stariji brat Stipe već tada je bio u Zagrebu u srednjoj školi. Pozvao me k sebi i nekako smo se snalazili u podstanarstvu ili u đačkim domovima. Ja sam pohađao Industrijsko-tehničku školu." Momčić se brzo uklopio u gradski

Zagrebački srednjoškolac sanja o odlasku na Zapad

život. Bavi se sportom - gimnastikom, boksom, nogometom, najbolje mu ide rukomet. Igra uspješno u mladoj ekipi Lokomotive. "U Đačkom domu sam upoznao mnoge zanimljive ljude koji su poslije postali poznati umjetnici, glumci, glazbenici - sjećam se Borisa Buzančića, Borisa Dvornika... Često sam išao u kazalište, barem dva puta tjedno. Bilo je to vrlo zanimljivo i sadržajno razdoblje moje mladosti."

BIJEG PREKO KARAVANKI

No, unatoč raznolikom i aktivnom životu u Zagrebu mladi Ante pati od teške neimaštine i svoju sreću vidi jedino izvan Jugoslavije. "Već sa 16 godina donio sam konačnu odluku da ću pošto-poto otići preko granice. Nisam želio više nikome biti na teret. Htio sam svoju sudbinu uzeti u vlastite ruke." U četvrtome razredu srednje škole ukazala mu se prilika za bijeg. Prigodom jednoga sportskog susreta u slovenskome Bledu, Ante zajedno s četvoricom prijatelja napušta grupu i kreću pješice prema Jesenicama. "Bilo smo skroz nepripremljeni, bez informacija, zemljovida, opreme... Znali

smo jedino da su Jesenice blizu granice s Austrijom i da trebamo prijeći planine kako bismo došli u Austriju. I to je sve." Mladići su pod zaštitom noći napustili Jesenice i krenuli u uspon strmim padinama Karavanki. "Nismo imali pojma što nas sve čeka. Bilo je strašno naporno. U višim planinskim predjelima snijeg nam je bio do pasa. Sreća je bila što je bio praznik 1. maj i većina jugoslaven-skih graničara bila je na proslavi. Činilo se da nitko ne čuva granicu. Planinare-nju nikad kraja. Uхватила nas je opet noć i prespavali smo u snijegu. Sljedeći dan, ne znajući jesmo li prešli granicu, pro-našli smo odbačenu kutiju cigareta na kojoj je pisalo *Austria 3* – tek tada smo znali da smo na slobodi. Od sreće smo jurnuli niz snježnu padinu tako da smo izazvali nimalo bezazlenu lavinu koja nas je mogla stajati života."

Kad su mladići stigli do prvog austrij-skog naselja, odmah ih je privela austrij-ska policija. Slijedio je pritvor u Villac-hu pa zatim u Klagenfurtu. Da sloboda ni izdaleka nije bila zajamčena pokazu-je činjenica da su sva četvorica Antinih prijatelja ponovno prisilno vraćeni u Jugoslaviju. "Bilo mi je tada strašno teško. Htio sam se iz solidarnosti zajedno s njima vratiti. No, prijatelji su me nago-vorili da se barem ja spasim." Uslijedio je logor za prihvat izbjeglica Glasenba-ch nedaleko od Salzburga gdje je Ante proveo šest mjeseci, stekao status poli-

S ocem Jurom u Kijevu početkom 1970-ih

Ante sa sinovima 1974.

tičkog emigranta i dobio putne isprave. Ondje je jedno logorsko prijateljstvo obilježilo Antin život poziv. "U logoru sam se sprijateljio sa Zvonkom Springerom, osječkim Švabom, koji je bio profesio-nalni muzičar - bubnjar. I u logoru je u slobodno vrijeme često svirao na bub-njevima. Zainteresirao me, počeo podu-čavati i zarazio."

„GDJE SAM TO DOŠAO?“

Ante je u logoru čekao priliku za iselje-nje. "Mogao sam ići kamo sam htio. Ni-sam imao određenu želju. Tada se ukaza-la prilika za brzo i jednostavno useljenje u Kanadu i to sam prihvatio. Preko Beča otputovali smo za Winnipeg, gdje je bilo naše konačno odredište. Nisam imao poj-ma gdje se taj grad nalazi."

Tako se 1961. Ante našao u potpuno stranome gradu u središtu Kanade. "Bio je to pravi šok. Pitao sam se gdje sam to došao. Hladnoća, divljina... Ondje se ni posao nije mogao lako naći. Radio sam u početku razne pomoćne poslove samo da se prehranim. Zatim se ukazala pri-

lika za zaposlenje u rudniku zlata Red Lake. Ondje sam proveo godinu i pol." Da je u početku svog boravka u Kanadi bio posve razočaran pokazuje i činjenica da je najozbiljnije razmišljao o povratku. "Prijatelj i ja pisali smo čak jugoslaven-skoj ambasadi da bismo se htjeli vratiti. Oni su nam poslali sve potrebne isprave i kartu za let. No, na kraju smo se ipak predomislili i ostali."

Nakon teškog rada u rudniku Ante, za Kanadane Toni, već je odlično govorio engleski, što mu je omogućilo da počne raditi kao prodavač automobila. "To je bio kudikamo lakši posao za koji se, ako si bio spretan, mogao zaraditi lijep no-vac." Uz to, s dvojicom gitarista osniva glazbeni sastav *Adriatic Trio* koji u klu-bovima nastupa svirajući plesnu glazbu. Uskoro se ukazala prilika da napusti za-bitni Winnipeg i preseli se u neusporedi-vo atraktivniji i klimatski povoljniji Van-couver, lijepi kanadski grad na Tihom oceanu. Ante ju je objeručke prihvatio.

U Vancouveru nastavlja raditi kao prodavač automobila, a navečer svira u

Adriatic Trio u Winnipegu 1962., Ante na bubnjevima

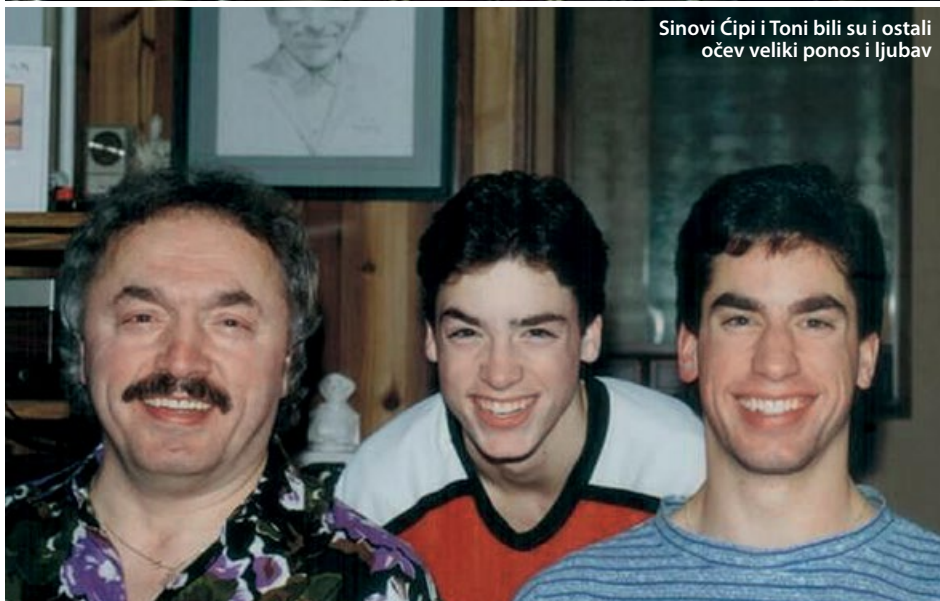
Za prvog nastupa na kanadskoj televiziji

Vice Vukov kao politički emigrant nastupio je zajedno s Antom u Vancouveru 1973.

Antin jazz band u 1990-ima

Sinovi Čipi i Toni bili su i ostali
očev veliki ponos i ljubav

ju da im svira Hrvat. Publika je počela ulaziti i ubrzo začuh povik: „Pa gde si bre Toni!“ Prepoznali su me, počeli mi prilaziti i pozdravljati jer smo se znali s mojih svirki. Pokazalo se da je moj strah bio potpuno neopravdan.”

Potkraj 1960-ih u Vancouver se doselio Mika Hižak, bivši član grupe Crveni koralji, koji osniva bend i uzima Antu za bubnjara. "Zvali smo se Kon Tiki i vrlo uspješno nastupali. Pratili smo mnoge naše pjevače zvijezde koje su gostovale u Kanadi – Ivu Robića, Vicu Vukova, Tonija Kljakovića..."

Godine 1968. Ante se oženio. "Moja bivša supruga Caren bila je Kanađanka. Pohvalno je što je počela učiti hrvatski i ubrzo je već dobro govorila. Godine 1972. rodio nam se sin Toni, a dvije godine kasnije Steven, kojeg zovemo Čipi. Na žalost, moj dnevni ritam bio je u suprotnosti s obiteljskim životom. Radio sam noću i tek ujutro dolazio doma. Vikendom bih svirao gaže, a u tjednu sam radio kao barmen ili menadžer noćnih barova i klubova. Takav život doveo je do razvoda. Započeo je moj težak samачki život kojeg nikom ne bih želio."

OBITELJSKA KUĆA U KIJEVU

Antini sinovi, danas odrasli ljudi, ostali su jako vezani uz oca. Obojica odlično govore hrvatski. Često i vrlo rado posjećuju Hrvatsku. I sad je zajedno s ocem u Hrvatskoj mlađi sin Čipi koji poma-

klubovima, barovima i restoranima kao bubnjar - perkusionist, stručnjak za latinoameričke udaraljkaške instrumente koji su tada bili iznimno popularni. Prvu ploču singlicu snimio je 1963., a dvije godine kasnije prvi put je nastupao na televiziji. Potkraj 1960-ih uglavnom svira kao studijski glazbenik.

SVI SU POZNAVALI TONIJA

Ante je bio u potpunosti posvećen glazbi. Kaže da ga hrvatska politika i skupovi sunarodnjaka uopće nisu zanimali. "Ja sam većinu naših ljudi poznao preko glazbe. Sjećam se zanimljive zgrade kad mi je prijatelj iz benda rekao da imamo gažu na nekoj jugoslavenskoj zabavi. Kad sam čuo „jugoslavenskoj“ odmah sam naslutio da se radi o srpskoj priredbi. Tako je i bilo. Ušli smo u dvoranu koja je bila ukrašena samo srpskim znakovljem. Pomislih, ovdje će biti veselo kad sazna-

Otvorenje Antine izložbe u HMI-u

Izložba "Duh Dinare"

"Duh Dinare", prva Antunovićeve izložba, predstavlja 63 umjetnikova rada – genre scene iz zavičaja i Kanade, pejzaže i portrete, životinje i mrtve prirode – u realističnoj maniri i svježem koloritu. Slikar Antunović, svi se slažu u ocjeni, pokazuje veliku vještinu budući da je riječ o samoukom autoru, amateru. Na otvorenju su se mnogobrojnoj okupljenoj publici obratili ravnatelj HMI-ja Marin Knezović, povjesničarka umjetnosti Irena Bekić, autor i predsjednik Zavičajnog kluba "Kijevo" Stipan Matoš.

- Slike Antunovića-Lešića su izraz potrebe da se pronađe i fiksira vlastito sigurno mjesto - dom. Zato su na njegovim slikama majka, baka s debelim naočalama, stablo, mačka, obitelj okupljena u dvorištu pred kućom, vinograd, Dinara... Iznimno zanimljiv slikarski opus, raznolik u izričaju, naslikan je velikim slikarskim umijećem i crtačkom vještinom. Autor pronalazi inspiraciju u našim modernistima, preko naive do fotografskoga realizma. No, ono što je izvjesno, neovisno o izrazu za koji se umjetnik odlučuje od slike do slike, to je dar za prepoznavanje značaja svakidašnjice. On je slikar etnograf, koji živim koloritom i motivima koji su naoko bez značaja - dvorište, obitelj na okupu, djeca pri nekim nevažnim radnjama, fragment kuće i sl., prenosi poruku o životnoj radošti - rekla je na otvorenju povjesničarka umjetnosti Irena Bekić.

Izložbu su maestralnom izvedbom izvornih plesova i pjesama popratili pjevači i plesači Zavičajnog kluba "Kijevo" iz Zagreba. (Diana Šimurina-Šoufek)

že ocu oko izložbe. "U Hrvatsku sam prvi put došao 1969. kad sam stekao kanadsko državljanstvo. Od tada stalno dolazim gotovo svake godine. To mi je strašno važno. Tako misle i moji sinovi. Naučio sam ih da cijene svoje korijene i svoju domovinu. Obojica su iznimno ponosni da su Hrvati. Najteže nam je bilo kad je Kijevo odmah na početku Domovinskoga rata napadnuto i opkoljeno. U srpskom okruženju umrla je i moja majka. Sestra Pera koja je ostala s majkom jedva je preko srpskih barikada uspjela nabaviti lijes kako bi dostojno pokopala majku. Grozno. Mi u Kanadi sve te strahote mogli smo samo bespomoćno promatrati. Nabavio sam specijalnu antenu kako bih mogao hvatati radiosignal iz Hrvatske. Svakog dana sam telefonirao rođacima, računi su rasli u nebo. Hvala Bogu, Kijevo je u Oluji oslobođeno. Našu do temelja porušenu kuću lijepo smo obnovili i ondje se često svi okupljamo."

Ante nam govori kako će, uz česte dolaske u Hrvatsku, svoje umirovljeničke dane ipak provesti u Kanadi. "Ondje su mi sinovi i oni su mi najvažniji u životu. Sad sam fokusiran na slikanje. Po sve dane slikam i to me jako veseli. I ova izložba u Zagrebu je velik događaj u mom životu. Ostvario mi se san da u svojoj domovini, u glavnome gradu Zagrebu, imam veliku samostanu izložbu!" ■

ENG Croatian-Canadian Ante Antunović-Lešić says that the opening of a solo exhibition of his work in Zagreb, at the Croatian Heritage Foundation, is a dream come true. It is only now in his retirement that this vital and very youthful 75-year-old percussionist has found the complete peace and conditions to develop his clearly rich talent as a painter.

NOVA DUŽNOST FRA JOSIPA BEBIĆA

NJEMAČKA - Fra Josip Bebić, koji je dosad obnašao službu ravnatelja dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu, preuzima vodstvo hrvatskih katoličkih zajednica (HKZ) Bietigheim-Bissingen, Illingen i Vaihingen a.d. Enz, u biskupiji Rottenburg-Stuttgart.

Fra Frano Čugura oprostio se u nedjelju, 5. listopada, od hrvatskih katoličkih zajednica (HKZ) Bietigheim-Bissingen, Illingen i Vaihingen a.d.

Enz, u biskupiji Rottenburg-Stuttgart, koje je vodio četiri godine, te odlazi na službu voditelja Hrvatske katoličke misije Berlin i župnika njemačke župe sv. Sebastijana u Berlinu, a službu voditelja tih zajednica preuzeo je fra Josip Bebić, koji je dosad obnašao službu ravnatelja dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu.

Obojica su članovi Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja sa sjedištem u Splitu.

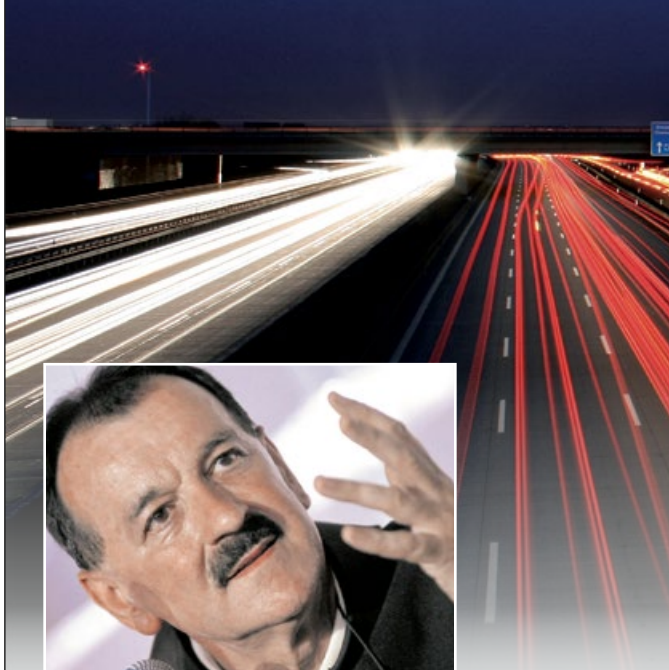
Svečano misno slavlje u crkvi sv. Laurencija u Bietigheim-Bissingenu predvodio je novi voditelj zajednica fra Josip Bebić u zajedništvu s dosadašnjim voditeljem fra Franom Čugurom, njemačkim svećenikom zaduženim za pastoral u dušobrižničkoj jedinici Bietigheim-Bissingen vlč. Rolandom Deckwartom, s predstavnikom regije hrvatskih katoličkih misija regije Baden-Württemberg I., voditeljem HKZ Stuttgart Bad Cannstatt i HKZ Stuttgart Feuerbach fra Jurjom Zebićem, voditeljem Ludwigsburg i HKZ Korntal fra Antom Malešom. U koncelebraciji su bila još dvojica njemačkih svećenika te je još jedan bio na misnom slavlju.

Dvojezično je propovijedao o. Bebić koji je posebno potaknuo okupljenu hrvatsku zajednicu, među kojima je bilo i Nijemaca, u punoj crkvi sv. Laurencija, na vjernost Isusu Kristu i katoličkoj vjeri te očuvanju svojih hrvatskih nacionalnih posebnosti.

Više mladih vjernika iz HKZ Vaihingen a.d. Enz bili su na misnom slavlju u hrvatskim narodnim nošnjama. Misno slavlje svojim skladnim pjevanjem uveličao je zbor hrvatskih zajednica predvođenih pastoralnom suradnicom Anom Madunić.

Slavlje je uza zajednički objed nastavljeno u dvorani župe sv. Laurencija. Na početku je prigodni ples izvela folklorna skupina HKZ Vaihingen a.d. Enz. U ime delegata za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadine sudjelovao je dr. Adolf Polegubić koji je fra Frani zahvalio za sve što je učinio za Hrvate katolike iz tih hrvatskih zajednica, a fra Josipu Bebiću zaželio je svako dobro na početku pastoralne službe u tim zajednicama.

Fra Frano Čugura djelovao je u Njemačkoj sedam godina kao župni vikar, a zatim sedam godina kao župnik u njemačkoj župi sv. Gabrijela u München-Haidhausenu te sedam godina kao župnik u njemačkoj župi Marije Pomoćnice u Geretsriedu u Bavarskoj. Zatim je četiri godine vodio hrvatske katoličke zajednice Bietigheim-Bissingen, Illingen i HKZ Vaihingen a.d. Enz, u biskupiji Rottenburg-Stuttgart. Fra Josip Bebić djelovao je pastoralno u domovini te u Njemačkoj u njemačkim župama i hrvatskim katoličkim misijama. Od 2003. do 2010. obnašao je službu delegata za hrvatsku pastvu u Njemačkoj (Frankfurt na Majni) te od 2011. do 2014. službu ravnatelja za dušobrižništvo Hrvata u inozemstvu. (IKA)

Piše: dr. fra Šimun Šito Ćorić, Švicarska
(sito.coric@gmx.net)

Ove godine bio sam u travnju pozvan na simpozij u Europski parlament u Bruxellesu kako bih govorio o Hrvatima i njihovim mogućnostima, ali i teškoćama u Europskoj zajednici. Nisam propustio u ograničenom vremenu osvrnuti se na (ne)prilike Hrvata u BiH i u Srbiji. Poslije su neki mediji, među njima i Večernji list, istaknuli da su prilog Janka Vranyczanyja-Dobrinovića i moj dobili najveći pljesak i potporu prisutnih u velikoj auli. Naravno, u toj punoj dvorani nisu bili samo Hrvati. Eto, došlo je vrijeme i bio sam obaviješten kao predavač da ovaj put u EU-parlamentu mogu govoriti na svome materinskom jeziku, hrvatskom, jer svi prisutni moći će pratiti ono što se kaže simultanim prevodjenjem na više jezika.

Ali ništa od govora i dobrih prijedloga jer srpske vlasti do današnjeg dana samo pogoršavaju prilike za onaj dio našeg naroda koji je dobrim dijelom zarobljen u granicama Srbije. Hrvati u Srbiji i dalje se moraju boriti za ravnopravnost u gotovo svim segmentima u toj državi, od obrazovanja i informiranja do slobodne uporabe hrvatskoga jezika i svih sastavnica u čuvanju nacionalnoga identiteta i nacionalne baštine.

JOŠ OD KARADORĐEVIĆA

Vlasti Srbije odavno priječe prava Bunjevcima koji se izjašnjavaju Hrvatima. Koliko god je taj problem u toj zemlji ponovno izražen još od 80-ih godina prošlog stoljeća, tek je nedavno počeo dospijevati u središte hrvatske javnosti kad su bunjevačkoj djeci počeli dijeliti udžbenike na ćirilici za nastavu na bunjevačkome govoru, a za školski predmet *Bunjevački govor s elementima nacionalne kulture*. To je pokušaj i plan srpskih lingvista da od bunjevačke ikavice normiraju ne-

Kako Hrvatima u Srbiji tako Srbima u Hrvatskoj

Da bi se konačno stalo na kraj toj otimačini i zlu nužno je, jer predugo smo čekali, da Republika Hrvatska postavi konkretne uvjete i čvrsto počne inzistirati na provedbi svega onoga na što se Srbija obvezala prema Hrvatima u Srbiji

kakav bunjevački jezik i izdvoje ga iz hrvatske jezične kulturne baštine, a što je nastavak prakse još od Karađorđevića s početka 20-ih godina 20. stoljeća, koji je to koristio kao instrument velikosrpske politike u Bačkoj.

Iako Hrvatska tiska i dijeli udžbenike za nastavu na srpskome jeziku i na cirilici, Srbija svoju sličnu obvezu prema Hrvatima ne ispunjava. Nadalje, unatoč bilateralnom sporazumu koji je Hrvatska provela, Srbija odbija dati Hrvatima zajamčene mandate u republičkoj skupštini te pokrajinskim i lokalnim, a snažna je podzastupljenost Hrvata u državnome aparatu i javnim službama. Tu je otpor i općenito prema hrvatskome jeziku, osobito na način da se pukim korištenjem latinice pokušava ispuniti obveza službene uporabe hrvatskoga jezika.

BORBA ZA RAVNOPRAVNOST

A Hrvati u Srbiji, što je paradoks, moraju se boriti na dosta područja i za ravnopravnost nasuprot Republike Hrvatske. Ne samo da nije hrvatski branitelj Veljko Marić u srpskom zatvoru, nego ni svi Hrvati u toj zemlji nisu još postali ozbiljan predmet hrvatske vanjske politike. A ako se izuzme folklor, za većinu hrvatskih kulturnih institucija kultura Hrvata u Srbiji i njezine potrebe kao da ne postoje. Hrvatski mediji gotovo da

ne pokazuju interes za njih tamo, kao općenito ni za Hrvate izvan domovine. Spominje se mlakost i neučinkovitost hrvatskih diplomatsko-konzularnih predstavništava u Srbiji.

HEGEMONISTIČKI I PRISVAJAČKI

Prema podacima Hrvatskoga nacionalnog vijeća (HNV) i Hrvatskoga svjetskog kongresa Srbije (HSKSRB), i na hrvatskome crkvenom polju u Srbiji teške su prilike i očito je da su vodstvo Crkve u hrvatskom narodu, pa i Vatikan, u tome zakazali. Dok svećenici Pravoslavne crkve u Hrvatskoj promiču ekavski govor, premda Srbi u Hrvatskoj govore ijekavicom, u Beogradskoj nadbiskupiji hrvatski je protjeran i iz sv. mise i iz drugih bogoslužja, uvedena je srpska crkvena terminologija, Biblija i svi crkveni dokumenti prevode se na srpski jezik latiničkog pisma, a biskupi su tamo već pola stoljeća (sic!) uvijek Slovenci, premda su oko 90 posto vjernici Hrvati. U Subotičkoj biskupiji hrvatski je sve manje u bogoslužju jer opada hrvatski žar među svećenicima s opravdanjem da je biskupija multietnička. U Zrenjanskoj biskupiji u preostalim hrvatskim oazama koristi se uglavnom srpski u bogoslužju, a u Srijemskoj hrvatski svećenici su ključna potpora na svim poljima svome narodu.

Vlasti Republike Hrvatske do danas

svojim mlakim i gotovo nezainteresiranim pristupom nisu uspjele djelovati na ustaljeni hegemonistički i prisvajački srpski način djelovanja. Primjerice, ne samo da su za Srbe i dalje dubrovačka književnost ili isusovac Ruđer Bošković srpska kultura i ljudi, nego ponovno čitam da čak za neku pjesmu na ikavici fra Andrije Kačića Miošića govori ta bratija - *Ju, bre, koja lepa srpska pesma*. Eto, Turci su nas u pet stoljeća pretvarali od katolika u muslimane, a Srbi već stoljeće-dva od Hrvata u Srbe.

Da bi se konačno stalo na kraj toj otimačini i zlu nužno je, jer predugo smo čekali, da Republika Hrvatska postavi konkretne uvjete i čvrsto počne inzistirati na provedbi svega onoga na što se Srbija obvezala prema Hrvatima u Srbiji te da im što prije službeno stavi do znanja da će ubuduće odnos prema Srbima u Hrvatskoj biti recipročan (inače je privilegirani u usporedbi s nama izvan domovine), to jest onakav kakav bude odnos Srbije prema Hrvatima u njoj. Upravo su mi na taj prijedlog, sjećam se, najviše pljeskali u Europskome parlamentu. Znam da se ne smijemo spuštati na njihovu jadnu razinu, ali u interesu općeg dobra mora se jednom ići i na taj pristup jer se Srbiju uistinu ne može drukčije dozvati pravu i pameti. ■

Srbija je bila velika. Sve dok je nisu počeli širiti!

"Magna charta" hrvatskoga identiteta

Knjiga o 25 najpopularnijih, 100 najznamenitijih i najzaslužnijih te 300 najznačajnijih hrvatskih velikana, koje bi svaki Hrvat i stanovnik Hrvatske trebao poznavati

Tekst: T. Mikulić Snimke: Hina

U nakladi Večernjega lista objavljena je dugo iščekivana knjiga "Hrvatski velikani" prof. dr. sc. Bože Skoke, jednoga od najboljih poznavatelja identiteta i imidža Hrvatske, koji se uz ostalo godinama bavi istraživanjima vezanim uz poznate suнародnjake koji su zadužili, oplemenili i proslavili Hrvatsku. U tom opsežnom djelu on analizira percepciju velikana tijekom povijesti, polemizira o tome koga se uopće može smatrati hrvatskim velikanima te se detaljno bavi kriterijima izbora kako bi na temelju mnogobrojnih istraživanja, u koje je bilo uključeno i stotinjak vodećih hrvatskih intelektualaca, izabrao 25 najpopularnijih, 100 najznamenitijih i najzaslužnijih te 300 najznačajnijih hrvatskih velikana. Po-

Autor knjige
Božo Skoko

sebna vrijednost knjige su njihovi kratki životopisi, s mnoštvom zanimljivosti. Riječ je o velikanima koje bi svaki Hrvat, odnosno stanovnik Hrvatske, trebao poznavati pa je nedvojbeno riječ o knjizi koju bi trebala imati svaka naša obitelj. A čak i oni koji se neće složiti s pojedinim imenima koja su uvrštena ili izostavljena, moraju priznati iznimnu analitičnost, sustavnost te argumentiranost, što ovu knjigu svrstava među rijetka izdanja od nacionalne važnosti.

MJESTO U KOLEKTIVNOJ MEMORIJI

Promocija knjige održana je u zagrebačkome muzeju Mimari 16. rujna u nazočnosti mnogobrojnih uzvanika, među kojima su bili i predsjednik Republike Hrvatske dr. Ivo Josipović te predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademik Zvonimir Kusić. O knjizi su govorili – njezin urednik Dražen Klarić, inače direktor sadržaja Večernjega lista, povjesničar i profesor na Filozofskome fakultetu u Zagrebu Neven Budak, teo-

retičar književnosti dr. sc. Vladimir Lončarević i komunikolog dr. sc. Ivan Tanta.

- Danas su rijetke države i narodi koji proteklih desetljeća, pa i stoljeća, nisu objavili izdanja posvećena vlastitim velikanima. Izbori su pokušavali na jednome mjestu predstaviti 50, 100, 200 ili više najzaslužnijih kako bi ih otrgnuli zaboravu i dali im zasluženno mjesto u kolektivnoj memoriji. Niti jedan izbor, pa tako ni ovi, nisu prošli bez prijepora, kontroverzi, no unatoč tome postali su važan orijentir za društvo u prepoznavanju dobrih i loših strana nacionalne povijesti. Desetljeće iza nas prepuno je nacionalnih izbora u nizu europskih država, u većini slučajeva iza njih su stajale velike medijske kuće pa je zbog toga ova knjiga u izdanju Večernjega lista više nego logičan potez - rekao je Klarić na predstavljanju te dodao kako svako ovakvo izdanje ima svojevrsnu nacionalnu misiju, a ponajprije da nas informira, podsjeti ili educira o ljudima koji su stvarali Hrvatsku, koji su njezino ime pronosili svijetom ili nas zadužili na druge načine. On smatra kako je ova knjiga važan doprinos sazrijevanju Hrvatske, lišena ideoloških i drugih predrasuda.

Promotori knjige Hrvatski velikani

KOGA SMATRATI "HRVATSKIM"?

Jedan od vodećih hrvatskih povjesničara prof. dr. sc. Neven Budak, koji je bio recenzent knjige, na promociji je otvorio pitanje tko su zapravo hrvatski velikani, odnosno koga uopće možemo smatrati "hrvatskim", dodajući kako je "očito puno lakše odrediti kriterije za izbor velikana, nego izbor onih koje možemo smatrati hrvatskima". Naime, mjesto rođenja je važno, ali imamo niz velikana koji pripadaju drugim državama i narodima te su igrom slučaja rođeni u Hrvatskoj, ali ih ništa kasnije nije vezalo uz ovu zemlju. S druge strane, mnogobrojni stranci zadužili su Hrvatsku toliko da im moramo biti vječno zahvalni. Naime, često ni podrijetlo ni mjesto rođenja nisu važni da bi netko bio naš velikan. Primjerice, velikani hrvatskoga narodnog preporoda danas su sinonim iskrenog hrvatstva i potpune predanosti nacionalnoj ideji. Međutim, nekolicina njih uopće nije bila hrvatskog podrijetla, a neki ni rođeni u Hrvatskoj. No, to nipošto nije utjecalo na njihov nacionalni osjećaj i ljubav prema ovoj zemlji. Na kraju, kome primjerice pripada rimski car Dioklecijan koji je rođen i umro u Dalmaciji i podario nam prekrasni Split. Amerikanci ga s pravom pribrajaju među hrvatske velikane jer mi baštinimo njegovu ostavštinu. Zato je i knjiga brižno vodila računa o puno kriterija i nijansi. Pritom je nastojala djelovati uključujuće, a ne isključujuće, pitajući se - Zašto nekog velikana ne bismo dijelili i s drugima? Upravo zbog te inkluzivnosti Budak je smatra iznimno relevantnom.

Ova knjiga predstavlja pionirsko popularizatorsko djelo našeg vremena jer prvi put nakon "Znamenitih i zaslužnih Hr-

Predsjednik Josipović uveličao je svojom nazočnošću promociju knjige

Top 25 najpopularnijih hrvatskih velikana koje Hrvati najviše poštuju i slave

1. Kralj Tomislav	9. Ruđer Bošković	18. Stjepan Radić
2. Marko Polo	10. Josip Jelačić	19. Antun Gustav Matoš
3. Marko Marulić	11. Ivan Mažuranić	20. Ivana Brlić-Mažuranić
4. Juraj Julije Klović	12. Josip Juraj Strossmayer	21. Ivan Meštrović
5. Nikola Šubić Zrinski	13. Ante Starčević	22. Josip Broz Tito
6. Matija Gubec	14. August Šenoa	23. Miroslav Krleža
7. Ivan Gundulić	15. Vlaho Bukovac	24. Alojzije Stepinac
8. Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan	16. Nikola Tesla	25. Franjo Tuđman
	17. Slavoljub Eduard Penkala	

vata" iz 1925. nudi sustavan pregled životopisa zaslužnih i znamenitih Hrvata na domovinskome prostoru i u svijetu iz rakursa i perspektive nacionalnog pogleda i potreba 21. stoljeća – smatra dr. sc. Vladimir Lončarević.

NA VJETROMETINI SILNICA

- Ako nam se čini da živimo na vjetrometini raznih silnica, u nesigurnom i kompleksnom vremenu, Skokina nas knjiga može podsjetiti da smo tijekom povijesti, premda većim dijelom živeći na limesu svjetova, u još kompleksnijim i nesigurnijim prilikama znali sačuvati svoju duhovnu supstanciju, formiranu u krilu zapadnoga kršćanstva, i samonikle značajke svoje kulture - rekao je Lončarević. On je dodao kako se "Hrvatski velikani" mogu čitati kao svojevrsna suvremena magna charta našega identiteta - samospoznavanja i samoprihvatanja, te kako ćemo se čitajući je doživjeti ponosnima što pripadamo narodu koji je, iako malobrojan i stoljećima živeći bez dovoljno slobode i bez sredstava svjetovne moći,

sačuvao svoju samobitnost, svoje tradicije, nacionalne i zavičajne, sačuvao velikim dijelom svoj kulturni prostor i dao tolike ljude vrijedne spomena i u svjetskim razmjerima.

Komunikolog dr. sc. Ivan Tanta posebnu vrijednost knjige vidi u otkrivanju i predstavljanju manje poznatih i zaboravljenih hrvatskih velikana koji su nas zadužili i proslavili u svijetu.

- Dugogodišnja nebriga i politikanstvo u čuvanju sjećanja na neke od domaćih velikana uzrokovala je njihov gotovo potpuni zaborav u našoj javnosti. Time nisu samo oni zaboravljeni, nego smo svi mi izgubili dio svojega nacionalnog bića i dio svoje povijesti, ali što je i važnije, dio svojeg samopoštovanja. Napor da očuva sjećanje na iznimno velik broj znamenitih našijenaca ovu knjigu nedvojbeno stavlja uz bok gotovo enciklopedijskih uradaka čija se vrijednost neće umanjivati, već dapače nadopunjavati svakim novim otkrićem zaboravljene veličine čije je djelo i lik pokrila prašina povijesti - zaključio je profesor Tanta. ■

ENG Božo Skoko's long awaited book *Hrvatski velikani* (Croatian Greats) has been published. Skoko is one of the leading authorities on Croatia's identity and image and has spent many years researching the prominent compatriots that have left a legacy to, ennobled and celebrated Croatia.

Vrlo bogato kulturno ljeto

Cilj tih priredaba je prikazati kulturnu aktivnost seoskih hrvatskih kulturnih društava u suradnji s Hrvatskim kulturnim savezom u Slovačkoj u Bratislavi i okolici

Publika prati Festival u Devinskoj Novoj Vesi

u noć za sve nazočne u školskome vrtu, gdje se svake godine ova priredba redovito održava.

FESTIVAL HRVATSKE KULTURE U DEVINSKOME NOVOM SELU

Jedan od vrhunaca ovogodišnje hrvatske folklorne sezone bio je 26. festival hrvatske kulture u Devinskom Novom Selu koji je održan 28. i 29. lipnja. Na Festivalu su nastupala hrvatska folklorna društva iz Hrvatske, Austrije, Mađarske i većina hrvatskih folklornih društava iz Slovačke. Gosti na ovom festivalu u Slovačkoj bili su također i KUD Dragutin Domjanić iz Vugrovca iz Hrvatske i Tamburica Uzlop iz Austrije. Uz hrvatski folklor ove godine održane su i mnogobrojne manje priredbe kojima je bio cilj predstaviti tradicionalnu kuhinju, umjetnost i obrt Hrvata u Slovačkoj.

U subotu 19. srpnja bio je priređen 2. festival *Dobrodošli u Bratislavu* pod pokroviteljstvom Veleposlanstva Republike Hrvatske u Slovačkoj. U središtu grada na Trgu P. O. Hviezdoslava ispred Slovačkoga nacionalnog kazališta tada se čuo uglavnom hrvatski jezik jer su u programu nastupala hrvatska folklor-

Napisao: **Radoslav Janković**

U Slovačkoj je 20. i 21. rujna manifestacijom Hrvatski dani – 12. festival zborova u Hrvatskome Jandrofu završila sezona ljetnih hrvatskih kulturnih priredaba. Cilj tih priredaba je prikazati kulturnu aktivnost seoskih hrvatskih kulturnih društava u suradnji s Hrvatskim kulturnim savezom u Slovačkoj jednako kao i prošle godine u Bratislavi i okolici.

Prva priredba u nizu bio je Hrvatski dan u Hrvatskome Grobu, koji je bio povezan s obilježavanjem 25. obljetnice utemeljenja domaće Pjevačko-muzičke grupe *Hrvatanka* 31. svibnja. Na ovaj *Hrvatski dan* Grobljani su pozvali u goste iz Hrvatske KUD Lipa i mješoviti zbor Lira iz Lipovljana, s kojim imaju već 17-godišnju dugu suradnju. Tom prigodom zastupnici Sisačko-moslavačke županije i Hrvatskoga kulturnoga saveza u Slovačkoj potpisali su povelju o su-

radnji, koja bi trebala još pojačati suradnju i proširiti je na ostala hrvatska društva u Slovačkoj. Program je završio nastupom muzičke grupe Meteor iz Hrvatskoga Jandrofa, koja je svirala dugo

Gradišćanski Hrvati nastupaju u središtu Bratislave

Jandrofski zbor na priredbi u svom Hrvatskom Jandrofu

Hrvatski dan u Hrvatskom grobu

na društva iz Gradišća, Mađarske, Hrvatske i Slovačke. Ova već jako popularna smotra hrvatskoga folkloru u Slovačkoj predstavlja javnu prezentaciju kulture Hrvata u Slovačkoj, gradišćanskih Hrvata i našu šaroliku hrvatsku kulturu u Bratislavi.

FESTIVAL ZBOROVA U HRVATSKOME JANDROFU

Ovaj ljetni festival pohodili su i mnogi gosti iz Gradišća i Mađarske te su priredili pravu gradišćanskohrvatsku feštu na kojoj su se ponovno okupili Hrvati u gradu u koji su naši preci došli prije 480 godina. Priredbu posjećuju i mnogi građani Slovačke hrvatskog podrijetla koji ne znaju hrvatski jezik, ali na ovaj dan se prisjete svojih predaka koji su kao Hrvati živjeli u zapadnoj Slovačkoj i u njihovim selima gdje se danas hrvatski jezik više ne čuje. Posebna točka programa

je povorka svih hrvatskih društava koja prolazi središtem grada, a simbolizira dolazak naših predaka na ovo područje početkom 16. stoljeća i pokazuje da gradišćanskih Hrvata ima i danas.

Ljetne smotre hrvatskoga folkloru u Slovačkoj završile su 21. rujna u Hrvatskome Jandrofu, gdje je održan 12. festival zborova. U glavnome dvosatnome programu nastupale su hrvatske grupe iz Hrvatske, Mađarske, Austrije i Slovačke. Na ovome festivalu gostovao je i KUD Repušnica kao rezultat suradnje Saveza Hrvata u Slovačkoj i Sisačko-moslavačke županije. Treba naglasiti da se već danas svi posjetitelji ovih priredaba, kao i svi hrvatski folklorasi u Slovačkoj, vesele sljedećem ljetu kada će ponovno biti organizirane smotre hrvatskoga folkloru u Slovačkoj na kojima do izražaja dolazi vrijednost, bogatstvo i šarolikost naše hrvatske kulturne baštine. ■

ENG The Croatian Days event and 12th Festival of Choirs in the settlement of Hrvatski Jandrof in Slovakia on September 20th and 21st wrapped up a very successful and rich season of summer-time Croatian culture events.

MANJINSKA VIJEST

KONCERT U ČAST OPATU ILIJI OKRUGIĆU SRIJEMCU

SRBIJA - U prvoj godini trogodišnje proslave jubileja 300. obljetnice tekijuskog svetišta, koja je posebnim kulturnim sadržajem posvećena opatu Iliji Okrugiću Srijemcu, zaslužnome obnovitelju tekijске crkve, poznatome književniku, dramaturgu, glazbeniku i povjesničaru, u suradnji sa župom Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima u kapeli Gospe od mira priređen je 27. rujna svečani koncert "Nek ori Iliji Okrugiću u čast". Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo "Jelačić" iz Petrovaradina i zbor župe Presvetog Trojstva iz Srijemskih Karlovaca obnovili su uspomene na Iliju Okrugića, nastojeći ih uz njegove pjesme i skladbe sačuvati od zaborava. Uvodnu riječ i pozdrav okupljenima uputio je domaći župnik Marko Lončar, a voditelj svetišta na Tekijama Petar Pifat prikazao je djelo i lik Ilije Okrugića Srijemca, koji je rođen u Srijemskim Karlovcima, a 31 godinu službovao je u Petrovaradinu. Najpoznatiji upravitelj svetišta na Tekijama govorio je sedam jezika, svirao violinu, klavir, gitaru, tamburicu, citru i napisao mnogobrojne napjeve i pjesme koje se čuvaju u tradiciji orguljaša, a koji su za slugom skladatelja Stanislava Preprika zabilježeni. Njegove pjesme, posebice božićne, i danas se pjevaju u Slavoniji i Srijemu. Skladao je i marijanske pjesme, u čast tekijuskoj Gospi. Osim duhovne glazbe pisao je i svjetovnu narodnu glazbu, koju je na koncertu u kapeli Gospe od mira predstavio zbor župe Presvetog Trojstva: pjesme *Oj Bosilje bilje*, *Oj djevojko, brigo materina*, *Milkina kuća na kraju*. Tamburaški orkestar "Jelačić" zatim je izveo njegove pjesme *Milkina kuća* i *U našem lijepo ti je Srijemu*.

SJEĆANJE NA PEPITU TURINU

SUTIVAN - U Narodnoj knjižnici "Antonio Rendić" u Sutivanu 12. rujna održano je sjećanje na Pepitu Turinu, čileansku književnicu hrvatskog podrijetla. Događaj je organiziran u suradnji knjižnice i HMI-jeve podružnice Split, a njime je službeno potvrđena intenzivnija suradnja knjižnice i Matice. Naime, sutivanska knjižnica započela je prikupljati zbirke knjiga iseljeničke literature pod nazivom *Druga domovina*.

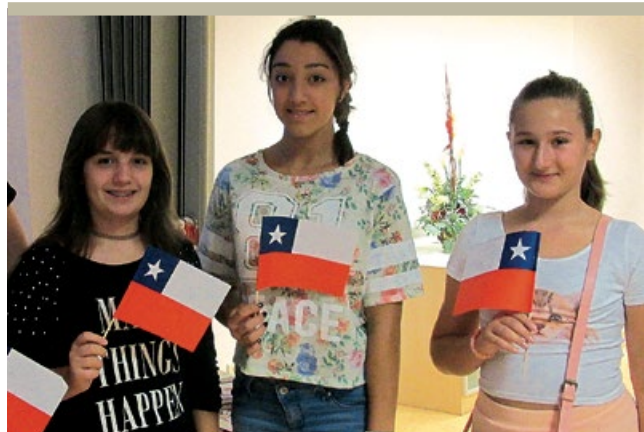
na, što je podržala Sveučilišna knjižnica iz Zagreba, Državni ured za Hrvate izvan RH, Veleposlanstvo RH u Santiagu u Čileu, HMI iz Zagreba i mnoge hrvatske zajednice u svijetu. Knjižnica u Sutivanu skupila je 130 naslova, a HMI-jeva podružnica Split priredila je donaciju od dodatnih 330 naslova koje će ovih dana predati ravnateljstvu sutivanske knjižnice Franji Mlincu. Tako će iseljenička literatura biti na jedno-

me mjestu, objavljena na Internetu i svima dostupna.

Budući da je ovo godina kada čileanski pisci hrvatskog podrijetla pune stupce čileanskih novina jer je Antonio Skarmeta dobio nacionalnu nagradu, Patricia Stambuk postala je dopisna članica Akademije za jezik, a obilježava se i sto godina od rođenja Rajmunda Kuparea, bilo je sasvim primjereno održati u knjižnici sjećanje na jednu književnicu poput Pepite Turine.

Pepita Turina rodila se u Punta Arenasu 1907. godine, u vrijeme kada se nije pridavalo puno pažnje obrazovanju žena. Utoliko joj je bilo teže postići divljenje literarnog kruga, zaslužiti sve nagrade koje je primila i objaviti niz literarnih djela. Između ostalog, bila je jedna od osnivačica eksperimentalnog kazališta i Društva prijatelja knjige. Suprug joj je bio akademik Oreste Plath, a o ostavštini svojih roditelja brine se njihova kći Karen Muller Turina, koja je dala velik doprinos i potporu zbirci *Druga domovina*.

Večer posvećenu Pepiti Turini otvorio je ravnatelj knjižnice Franjo Mlinac, a prikazan je film koji je o Pepiti Turini priredila Matičina voditeljica Branka Bezić Filipović.

OBILJEŽAVANJE DANA ČILEA U SPLITU

SPLIT - Ponukani velikim brojem povratnika iz Čilea koji žive u našem gradu Hrvatska matica iseljenika - podružnica Split u suradnji s Gradskom knjižnicom Marka Marulića već petu godinu zaredom organiziraju obilježavanje Dana neovisnosti Čilea, 18. rujna.

Ovogodišnji program, u koji su se uključile splitska Osnovna škola Bol i Naklada Bošković, posvećen je čileanskim književnicima hrvatskog podrijetla, kojih prema posljednjim informacijama ima oko 250, a neki od njih nedavno su dobili i ugledna priznanja. Patricia Štambuk Mayorga postala je

dopisna članica Čileanske akademije za jezik, Antonio Skarmeta Vraničić dobio je nacionalnu nagradu, a obilježava se i 100. obljetnica od rođenja Rajmunda Kuparea, kojemu je akademska titula dodijeljena posthumno.

Bruna Perić i Nina Šodan, učenice Osnovne škole Bol iz Splita, čitale su poeziju Ramona Diaza Eterovića, Antonija Rendića Ivanovića, Antonija Skarmete Vraničića i Andresu Moralesa Milohnića, Splićanina po baki Ljubici Roje. Jednu od pjesama na španjolskome jeziku pročitao je Daniela Miličević, rođena u Punta Arenasu, a sada splitska srednjoškolka. Na kraju je bio prikazan film o Pepiti Turini koji je priredila Branka Bezić Filipović, voditeljica podružnice HMI-ja. Pepita Turina ostavila je dubok trag u čileanskoj književnosti hrvatskih korijena, osnivačica je Eksperimentalnog kazališta na *Universidad de Chile* i Društva prijatelja knjige, a za svoja književna djela primila je mnogobrojne nagrade.

Naklada Bošković tiskala je mnoge prijevode ove vrijedne literature, koje su tijekom večeri posjetitelji mogli vidjeti i prelistati.

Osim prijatelja Čilea te povratnika koji žive u Splitu i okoli, na proslavi su nam se pridružili i čileanski Hrvati koji trenutno borave u Splitu, poput Marcela i Fernanda Miličevića, poduzetnika iz Magallanesa te Jasne Tudor, supruge preminulog liječnika Petra Tudora i velikog prijatelja Splita, kao i mnogi drugi.

Od 1951. izlazi mjesečnik Hrvatske matice iseljenika

MATIČIN VREMEPLOV

Pronašli smo u Matici za mjesec **listopad** godine...

Priprema: **Hrvoje Salopek**

Djeca gradišćanskih Hrvata na Jadranskom moru

hranili kao ovdje. Najljepše je kupanje, samo da voda nije slana. Toliko su se — pričaju — napili slane vode, da im kod kuće ne će morati soliti juhe mjesec dana.

Zaista je ovoj djeci prelijepo. U domskom kupalištu, koje odjekuje od veselja i cike, sigurna su kao u svom vrtu. Voda je čista kao suza, duboka da možeš plivati, ali opet nije preduboka pa nikome ne prijeti nikakva opasnost. Poneki junaci čezne za širinom mora, za udaljenim Cresom, on sanja, kako bi lijepo bilo otnivati

Ovdje se tkaju i prijatelje između malih Gradišćana iz različitih hrvatskih. Djevojčica iz Gradišća dopisivačice prijateljicom iz Buzeta, a čak iz Vovršana stekao je iz Koprivnice. Gradišćani su šta čuti. Tamburice Koprivnice, sastavljen je ka IV. razreda osnovne znat je po čitavoj Jugoslaviji ko radija i po svojim turnejama, daje gotovo koncerte, svira mladim

1953.

Matica donosi reportažu o boravku gradišćanskohrvatske djece, učenika osnovnih i srednjih škola, u dječjem odmaralištu u Iki nedaleko od Opatije. Članak završava izjavom učiteljice Ane Sučić iz Donje Pulje koja je rekla da se u djeci i učiteljima koji ljetuju u Iki nikada neće ugasiti ljubav prema Hrvatskoj.

1965.

PROSLAVLJEN

ISELJENIČKI

TJEDAN

RADOSTI UZ TAMBURICA

lipanj ne donosi Zagrebu s nagovještaj žestokih vrućina. Njih se ponekad asfalt topi na asfaltu, priprema godišnjih izvješća, brige oko nabavke ogrjeva. Taj ljetni mjesec donosi Hrvatske njemu uvijek očekivane goste — naše

održava se već godinama. U grupama, avionima ili taksijima tada sa gotovo svih stranih zemalja dolaze u tuzi na tlo na kojem su oni, ili ili djedovi rođeni. Ovaj ponekad čeka i po pedeset ljudi, ali sebi uvijek i radost i tugu, smijeh i suze, jer je to suđeno domovinom, svojom mladosti.

već godinu. Zagrebački aerodrom je prvi put dobio gostima iz daleka. Na betonsku pistu sletio je avion koji nam je preko oceana iz Američko-hrvatskog penzela iz Clevelanda. Trideset grupe predvodio je naš kralj. Budući da je to susret s članovima jednog razumljivo je nestrpljenje očekivani.

trpljivo nije se očekivao nadim ovogodišnjim gostoprimci ansambla The Tamburitzans. Noć se već kad kad su kotli njihova nog i zamornog putovanja aerodroma Pleso. Za dva-

deset i devet mladih, od kojih je prvi put bio je to prvi dodir s otac. Mnogi od njih nisu razumjeli riječi dobrodošlice, ali su se te večeri nisu razumjeli njihove predstavljalo zapreku, ali razumjeli smo se srce.

Samo dva dana kasnije, bački aerodrom bio je odigrao dirljivi susret od 80 iseljenika. Ova-

Članove Glavnog odbora, Nikola snimili smo u Saboru s predsjednikom Matice, Slavom Molnarom, glavnim

1998.

U gradu Arequipi, drugom po veličini gradu Perua, mala hrvatska zajednica proslavila je 50 godina dolaska u tu južnoameričku državu. Prigodom ove obljetnice služena je sveta misa koju je predvodio vlč. Balvanović.

Grad tartufa

Grad je smješten u dolini rijeke Mirne

Grad i danas ima dvojka kamena vrata iz 16. stoljeća, Vela i Mala, kao i četiri trga koja su međusobno spojena trima glavnim ulicama

Piše: **Zvonko Ranogajec**

Buzet je grad u sjevernome dijelu Istre u dolini rijeke Mirne koji graniči sa susjednom Republikom Slovenijom odnosno Koprom. Buzet je položen između triju većih gradskih aglomeracija, 30 kilometara udaljenog Trsta u Republici Italiji i Rijeke te 60 kilometara od Pule. Središte je regije Bužeštine,

a površina lokalne samouprave grada Buzeta iznosi 165 četvornih kilometara. Na sjeveroistoku graniči s općinom Lanišće, na istoku općinom Lupoglav, na jugu gradom Pazinom i općinom Cerovlje, na jugozapadu općinom Motovun i na zapadu općinom Oprtalj. Prosječna nadmorska visina je 150 metara n.v., no ona varira od nekoliko metara u kanjonu rijeke Mirne pa do više od 100 metara n.v. u zapadnome dijelu masiva Čičarije. Također je raznolika i klima, od sredozemne u naselju Bartolčić na jugozapadu područja grada Buzeta do kontinentalne na prostoru Čičarije u naselju Krbavčići.

GRADSKO SREDIŠTE AKROPOLSKOG TIPA

Buzet se nalazi na dodiru vapnenačkoga masiva Čičarije ili tzv. Bijele Istre i Sive Istre koja je dobila naziv po plodnome tlu, pješčenjacima i laporima, nepropusnome tlu koje zadržava vodu i ima plodna obilježja. Buzet leži na 150 metara visokome brdu iznad Mirne, dok se novi dio grada razvija u podnožju, u dolini rijeke pod nazivom Fontana. Tlo je tu naplavno, a u preostaloj vegetaciji dominira hrast medunac i bjelograb. Inače, reljefno područje Buzeta dio je velike antiklinale koje se pruža od Savudrije na SZ poluotoka Istre pa do njezine unutrašnjosti kraj Buzeta. Osim najvećeg naselja Buzeta, koje jedino ima više od

tisuću stanovnika, područje grada čini još 69 naselja. Demografska kretanja i ovdje su ostavila negativni trag tako da prema posljednjim rezultatima popisa iz 2011. godine naselje Buzet ima 1.679 stanovnika, što je smanjenje za pedesetak stanovnika. Istodobno je područje grada Buzeta poraslo sa 6.059 na 6.133 stanovnika, a od naselja porastao je Sv. Martin s 1.011 stanovnika. Još su važnija naselja Ročko Polje sa 173 stanovnika i Roč sa 153.

Crkva Uznesenja BDM

Povijesna gradska s tipičnim uskim kamenim uličicama

Buzet je tipično gradsko središte akropolskog tipa, kao i većina u unutrašnjosti Istre čija naseljenost datira iz rane antike. Arheološkim istraživanjima otkrivena su tri ranosrednjovjekovna lokaliteta oko Buzeta. U 6. stoljeću grad potpada pod vlast Bizanta, kao i nekoliko istarskih gradova (Poreč i Eufrazijeva bazilika), a njegovo ime prvi put se spominje 804. godine. U kasnijim stoljećima u posjedu je karolinških markgrofovija i akvilejskih patrijarha. Pod vlast Mlečana Buzet dolazi 1420. godine nakon čega oni obnavljaju bedeme i osiguravaju grad jakim zidom, osobito 1511. kada Buzet postaje središte vojnog upravitelja Istre. Grad i danas ima dvojna vrata iz 16. stoljeća, Vela i Mala, kao i četiri trga koja su međusobno spojena trima glavnim ulicama.

GLASOVITE ORGULJE

Posebno je rijedak i raritetan trg isklesan na živome kamenu na kojem se nalazi župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije iz 18. stoljeća koja posjeduje glasovite orgulje Gaetana Callida iz 1787. godine te raritet - gotičku pokaznicu iz 1453. godine. U Starome gradu Buzetu je i crkva sv. Jurja na čijem portalu je upisana godina 1611. Od srednjovjekovne arhitekture ističe se palača kapetana s grbovima i skladište za žito, na kojem su grbovi buzetskih gradonačelnika. No, srce grada bila je nekoć gradska cisterna s baroknim ukrasima iz 16. st. smještena na središnjem gradskom trgu gdje je, osim za vodospremu, služila i kao mjesto okupljanja i odmor.

Zavičajni muzej Bužestine otvoren je 1961. godine u palači iz 1639. godine te uz arheološki i povijesni odjel čuva bogatu etnografsku građu. Posjetitelji Buzeta redovito posjećuju i susjednu Ale-

U stari dio Buzeta ulazi se kroz povijena kamena vrata

ju glagoljaša, jedinstveni muzej hrvatske srednjovjekovne pismenosti i kiparstva na otvorenome, kao i grad Roč. Od kulturnih ustanova značajna je Katedra čakavskoga sabora.

CIJENJENA DELICIJA

U gospodarskoj slici Buzeta najznačajnije su industrija piva i autodijelova. Istarska pivovara u Buzetu podignuta je 1977. godine i jedna je od najmlađih u Hrvatskoj, a proizvodi pivo Favorit. Najznačajnija industrija koja u Buzetu zapošljava više od tisuću radnika je PPC Buzet kao dio koparskog automobilskega branda Cimos, koja proizvodi dijelove za automobile (nosače motora, crpke, alternatore). Drvoplast proizvodi razne građevinske plastične profile.

Turizam je uz industriju najznačajnija gospodarska grana. Buzet u posljednjem desetljeću često nazivaju "gradom tartufa" zbog vrlo cijenjene delicije, gljiva koje se nalaze kao gomolji u zemlji. Najznačajnija staništa tartufa su u šumama uz dolinu Mirne. Tijekom jeseni u Buzetu se svake godine održavaju Dani tartufa. Tada se priređuje golema kajgana od 2.000 jaja i 10 kilograma tartufa, čime službeno i počinju Dani tartufa. Turiste u Buzet privlači i slobodno penjanje, cikloturizam, kao i značajna gastronomska ponuda.

Značajne osobe u povijesti Buzeta su Fran Flego koji je bio prvi hrvatski načelnik u Istri, glumac Aljoša Vučković, političar Damir Kajin i skladatelj Slavko Zlatić. ■

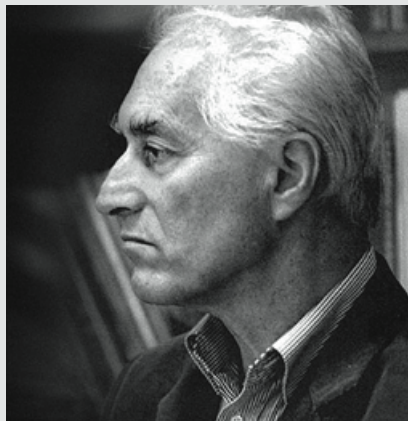
Stari Buzet je tipično gradsko središte akropolskog tipa

Obliznje šume bogate su tartufima

ENG Buzet is a town in the north of Istria County rising above the valley of the Mirna River. The municipality borders with the municipality of Kopar in the neighbouring country of Slovenia and is known for the valued truffles found in the nearby forests.

IN MEMORIAM

Premинуo dirigent i skladatelj Krešimir Šipuš

Hrvatski dirigent i skladatelj Krešimir Šipuš preminuo je u utorak 23. rujna u Oslu, u 85. godini života. Uz ostalo, ostat će zapamćen i kao jedan od šefova dirigenata Simfonijskoga orkestra HRT-a. Na toj dužnosti djelovao je od 1968. do 1972., a svojim repertoarnim inovacijama snažno je obilježio tadašnje djelovanje orkestra. Na početku svojega mandata, 18. rujna 1968., u Zagrebu ravna koncertom Komornoga orkestra RTZ-a na kojemu predstavlja generaciju suvremenih hrvatskih skladatelja koja je obilježila avangardna kretanja početkom druge polovice 20. stoljeća. Isti koncert s uspjehom predstavlja na festivalu Štajerska jesen – Musikprotokoll u Grazu. Time na određen način postavlja jedan od standarda buduće repertoarne politike koja će u iduće četiri sezone obilježiti djelatnost Simfonijskoga orkestra RTZ-a. Važno mjesto zauzimao je u toj politici hrvatsko stvaralaštvo i stvaralaštvo 20. stoljeća općenito.

Rođen u Zagrebu 28. lipnja 1930., Krešimir Šipuš diplomirao je kompoziciju 1956. kod Stjepana Šuleka na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji, a u dirigiranju se usavršavao kod Igora Markevića na Ljetnoj akademiji Mozarteum u Salzburgu te na tečajevima u Monte Carlu. Dobitnik je i Druge nagrade na poznatome Međunarodnom natjecanju mladih dirigenata u Besanconu, u Francuskoj, što mu je kao dirigentu otvorilo vrata međunarodne karijere. Uz glazbene aktivnosti piše i glazbene kritike u Vjesniku i Narodnome listu, pohađa predavanja iz filozofije glazbe kod Oliviera Messiaena u Parizu, gdje se također profilirao i kao skladatelj i dirigent, te 1961. u nakladi JAZU-a objavljuje monografiju "Stjepan Šulek". Sredinom 1960-ih karijera ga vodi dalje na mjesto dirigenta u Operi HNK u Zagrebu (1964./1965.), a ubrzo i na mjesto šefa dirigenta Simfonijskoga orkestra u Cannesu (1964. - 1972.), te u mnogobrojne zemlje Europe, kao i Sjeverne i Južne Amerike. Nastupa i s orkestrima kao što su Filharmonija iz Osla, Drezdenska državna kapela, Berlinski radijski orkestar, Pariški nacionalni orkestar te gostuje u mnogim opernim kućama. Intenzivno održava i majstorske tečajeve dirigiranja. Djelujući istodobno i kao šef dirigent Simfonijskoga orkestra RTZ-a, za umjetnički rad prima Nagradu "Milka Trnina" Udruženja muzičkih umjetnika Hrvatske (1969.). Prihvaća se i dužnosti tajnika Muzičkog biennala Zagreb (1974./1975.), a od 1976. do umirovljenja djeluje kao umjetnički ravnatelj i profesor Državne operne akademije u Oslu.

Kao plodan skladatelj ostavio je niz orkestralnih, komornih, vokalno-instrumentalnih te scenskih djela. Za operu Mlada žena, praižvedenu na MBZ-u 2003. godine, zaslužio je Nagradu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

ISELJENIČKA VIJEST

BISKUP MRZLJAK U HRVATSKOJ ŽUPI U HAMILTONU

KANADA - Hrvatsku župu sv. Križa u Hamiltonu od 11. do 24. rujna posjetio je varaždinski biskup i predsjednik Hrvatskog Caritasa Josip Mrzljak. S njim su bili kancelar mons. Antun Perčić te preč. Josip Koprek, predstojnik Obiteljskog ureda Varaždinske biskupije. Na župnu proslavu Uzvišenja sv. Križa pozvao ih je župnik Marijan Mihoković.

Gosti su se nakon dolaska sastali s vojnim ordinarijem RH Jurjem Jezerincem, koji je tih dana također boravio u Hamiltonu i u četvrtak počeo trodnevnicu za župni blagdan. Nastavak trodnevnicu vodili su mons. Perčić i preč. Koprek. U subotu su posjetili Hrvatsku župnu školu u koju su se učenicima još upisivali, gdje su ih primili učitelji s glavnom učiteljicom Nancy Diklić. U nedjelju je mons. Mrzljak predvodio svečano koncelebrirano misno slavlje Uzvišenja sv. Križa. Na misi je uz župni mješoviti zbor pod ravnanjem Andreje Mahovlich Rački nastupio i župni tamburaški sastav "Zlatni pajdaši", a crkvu je za proslavu uredila Ana Juraj. Poslije mise pred župnom kućom biskup Mrzljak otkrio je i blagoslovio kip Gospe žalosne pod križem, rad kipara iz Hamiltona Vlade Mutnjakovića. Počasna garda Kolumbovih vitezova, župni ogranak "Mons. Stjepan Šprajc", dopratili su goste u veliku župnu dvoranu na memorijalni župni objed "Mons. S. Šprajca" koji tradicionalno pripremaju zajedno župni ogranci Kolumbovih vitezova i Hrvatske katoličke žene. Susjednim hrvatskim svećenicima pridružio se i povjesničar Frank Jankač koji sa svojim suradnicima radi na otkrivanju istine o interniranim nedužnim Hrvatima tijekom I. svjetskog rata u Kanadi. Njegovom zaslugom postavljene su 22. kolovoza ove godine spomen-ploče na engleskom i francuskom jeziku na zgradu Hrvatskoga narodnog doma u Hamiltonu i na pročelju prve crkve sv. Križa u Hamiltonu. (IKA)

"Folklor je najbolja veza s domovinom"

Prva zabava HKUD-a Croatije bila je odlično organizirana. Ljubazni domaćini koji su s osmijehom dočekali i ispratili goste, Ridjan svojim profesionalnim vođenjem, zanimljiv kulturni i zabavni dio programa najbolja su preporuka da će budućnost ove udruge biti uspješna

Napisala: **Ruža Studer**

Snimio: **Ivan Ivić (hrvati.ch)**

Hrvatsko kulturno umjetničko društvo Croatia iz Basela organiziralo je u subotu, 6. rujna, svoju prvu zabavu. Od 19 sati pristizali su u Lausen gosti iz svih krajeva. Program je na vrijeme počeo i glazbenici dua Ružmarin već su u 19 sati pjesmom pozdravili goste. Cjelovečernji program otvorio je i vodio, sa simpatičnom dozom humora, Frano Ridjan, voditelj HRT-ove emisije *Dobro jutro, Hrvatska*.

Nazočne je na početku programa pozdravio Dragan Maslač, predsjednik udruge. Kratko je predstavio udruhu koja aktivno djeluje četiri godine. Posjeduju pedeset kompleta nošnji, koje su najvećim djelom sami šivali. - Folklor je najbolja veza s domovinom - rekao je Maslač u svome pozdravnom govoru te pozvao Hrvate i Hrvatice iz Basela i okolice da se pridruže njihovoj udruzi. Nakon pozdrava voditelj je na pozornicu pozvao članove HKUD-a Croatije koji su ugodno iznenadili pjevajući himnu, a još jedno

ugodno iznenađenje priredili su svojoj voditeljici Ivanki Maslač - čestitali su joj rođendan i poklonili cvijeće.

Slijedio je nastup Ivana Mandića koji je najprije pjevao svoje pjesme *Nostalgija* i *Trbuhom za kruhom* te nastavio izvedbom pjesmama iz svog repertoara. U programu su se smjenjivali zabavljači i nastupi udruga. HKUD Fala iz Schaffhausena u svom nastupu prikazali su plesove Posavine i Pokuplja. Poslije njihova nastupa i bloka pjesama dua *Ružmarin* (iz svih dijelova Hrvatske i Bosne i Hercegovine) nastupili su domaćini. Otplesali su lindo, najpopularniji ples Dubrovačkog primorja, koji se pleše uz pratnju lijerice, starinskoga glazbala iz južne Dalmacije. Prekrasni glasovi djevojaka odzvanjali su dvoranom, pjesma, koreografija i nastup oduševili su goste od kojih su mnogi prvi put imali priliku ovaj ples vidjeti uživo.

Drugi njihov nastup bio je splet koreografija iz opere *Ero s onoga svijeta*. Plesovi iz istoimene opere Jakova Gotovca vrlo su zahtjevni i svakako treba pohvaliti voditeljicu koja je u kratko vrijeme s puno uloženog truda i ljubavi uvježbala

Dragan Maslač,
predsjednik
HKUD-a

ove plesove. Prilikom izvlačenja tombole publiku je svojim duhovitim komentarijima voditelj Frano nasmijao do suza. Pri kraju fešte, nakon što je jedan sretnik dobio pršut u nagradnoj igri, opet se gostima obratio predsjednik Maslač te zahvalio na posjetu. Zahvalio je i upravnom odboru te svim sponzorima i udrugama koji su ih podržali u organizaciji zabave.

Na kraju programa nastupila je domaća 'zvijezda' Ana Badrov. Ona je uz pratnju glazbenika izvela nekoliko popularnih pjesama i izmamila buran pljesak publike.

Prva zabava HKUD-a Croatije bila je odlično organizirana: ljubazni domaćini koji su s osmijehom dočekali i ispratili goste, Ridjan svojim profesionalnim vođenjem, zanimljiv kulturni i zabavni dio programa najbolja su preporuka da će budućnost ove udruge biti uspješna. ■

Folkloriši iz Basela nakon uspješnog nastupa

ENG The Croatia Culture & Arts Society of Basel organised its first social gathering on September 6th. The evening long programme was opened and MC'd by Frano Ridjan, the anchor of state broadcaster Croatian Radio & Television's show *Good Morning Croatia (Dobro jutro Hrvatska)*.

Vojnik jedne ideje

"Ova knjiga otkriva Zvonkove intimne preokupacije i filozofska razmišljanja, a daje naslutiti i pozadinu njegova posljednjeg čina", rekao je Pešorda otkrivši da je Bušić nevoljko počeo pisati o svome životu

Tekst: **večernji.hr**

Snimke: **Hina, Snježana Radoš**

Ključ svega je u ljudima. Pravi ljudi naći će rješenje za naše probleme. No, danas su krivi ljudi na pravim mjestima – ovim kratkim dijelom tonskog zapisa jednog od govora Zvonka Bušića počela je 24. rujna, u prepunom predvorju zagrebačkoga muzeja 'Mimara', promocija Bušićeve knjige "Zdravo oko - sjećanja" koju je dovršila njegova supruga Julienne Bušić, a izdao Večernji list.

Nazvavši Bušića iznimnim piscem i filozofom života, direktor sadržaja Večernjega lista Dražen Klarić uvodno je poželio da Bušićevi "lakočitljivi memoari" nadrastru ideološke i političke podjele u našem društvu, dok je urednik knjige Damir Pešorda za Bušića rekao da je bio revolucionar, pustolovni duh i pjesnik života.

- Ova knjiga otkriva Zvonkove intimne preokupacije i filozofska razmišljanja, a daje naslutiti i pozadinu njegova posljednjeg čina - rekao je Pešorda otkrivši da je Bušić nevoljko počeo pisati o svome životu, misleći da to rade samo tašti ljudi, no na kraju je pristao svoj život i razmišljanja staviti na papir i zato da opiše sustav i način života u američkim zatvorima u kojima je proveo 32 godine. Napomenuo je da je Bušić bio slian govornik, ali je pisao teško.

DOJMLJIVO I POTRESNO

- Iako nije želio kronološki pisati o svome životu, ova knjiga je dojmljiva i potresna cjelina koju je Julienne nenametljivo postavila i završila. I ova knjiga može se čitati na tri razine, kao povijesni dokument, sinteza filozofsko-političkih razmišljanja i kao dobra literatura - rekao je Pešorda otkrivši kako mu je Bušić priznao da je u zatvoru počeo pisati roman nazvan "Starac", ali je rukopis nestao za jednog od zatvorskih pregleda.

Bušićev prijatelj Dražen Budiša zatim se vrlo dojmljivo i nadahnuto vratio 45 godina unatrag, u vrijeme kada su se Zvonko i Julienne upoznali u Beču, a nizanje uspomena nastavio je podsjećanjem na Juliennino bacanje letaka sa zagrebačkoga nebodera, Zvonkovu otmicu aviona, čime je želio informirati svijet o položaju Hrvatske u bivšem režimu... Budiša je rekao kako je svojedobno pisao i Nelsonu Mandeli tražeći od njega da podupre zahtjev za Bušićevo oslobađanje, no odgovor nikada nije stigao.

- Ja sam jedan od ljudi koji su Zvonka razočarali. Ne zbog onoga što sam u politici radio, nego zbog onoga što nisam uradio. On me obazrivo prekoračio i poticao da se ponovno angažiram, ja sam njega upozoravao na to što ga u Hrvatskoj čeka, a on to u početku nije razumijevao. Izašavši iz zatvora, on

Julienne Bušić

Čelni stol s promotorima knjige

je kao tić iz gnijezda pao u prašumu. Brzo je svladao tehnološke novosti, ali nije mogao svladati hrvatsku zbilju. Pribojavao sam se trenutka kada će shvatiti da san i java nisu isto. Zvonko je dvaput otišao, jednom iz politike, drugi put iz života. Dvaput je rekao: 'Ne mogu više, ali nikada se nije odrekao onih vrijednosti koje je imao cijelog života, nikada nije posumnjao u svoje ideale. A za hrvatsku državu možemo reći da još čeka one vrijednosti zbog kojih su neki život dali - rekao je Budiša.

NAJVAŽNIJE PRIJATELJSTVO

Na kraju promocije Bušićeva supruga Julienne podsjetila je na to kako je Zvonko uvijek tvrdio da je u ljudskim odnosima najvažnije prijateljstvo te kako mnogobrojnost okupljenih na promociji njegova djela pokazuje koliko on ima prijatelja. Najavila je da će, unatoč negativnom stajalištu ministarice kulture, uskoro s radom početi zaklada "Zvonko Bušić" te poručila: "Borba još nije gotova. Idemo dalje baš onako kako bi Zvonko želio."

Na promociji je dramski glumac Dragan Despot pročitao dva ulomka iz Bušićevih memoara. U jednom Bušić piše kako mu je, nakon što je izašao iz skučenosti i uhodanosti zatvora, odjednom svega bilo previše te se nije mogao nositi s obiljem i viškom.

Despot je, čitajući drugi ulomak, okupljenima prenio i ove Bušićeve riječi: "Ja sam cijeli život, mada ni dana nisam nosio nijednu vojnu odoru, bio vojnik, vojnik jedne ideje." ■

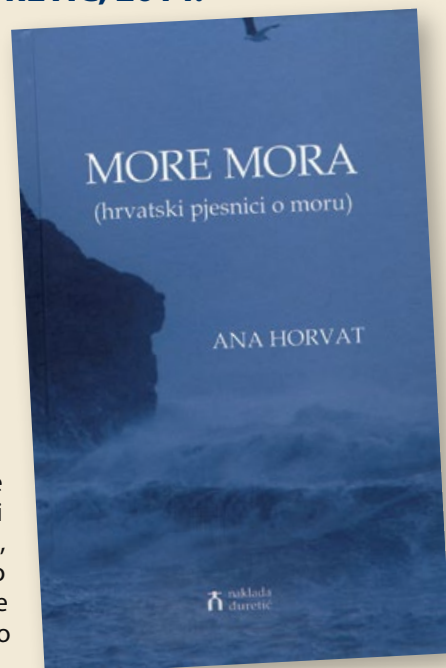
ENG The late Zvonko Bušić's book *Zdravo oko – sjećanja (A Healthy Eye – Memories)*, completed by his wife Julienne Bušić and published by Večernji List, was promoted September 24th before a packed foyer of the Mimara Museum.

ANA HORVAT: MORE MORA (HRVATSKI PJESNICI O MORU), NAKLADA ĐURETIĆ, 2014.

U Društvu hrvatskih književnika u Zagrebu ove jeseni predstavljena je antologija hrvatskih pjesama o moru. Dakle, riječ je o izboru najljepših, najboljih... pjesama (o) moru. Budući da svaka antologija ima svojega sastavljača, pojam onoga što je najljepše ili najbolje u zadanoj temi izbora (općenito, pjesme bilo koje tematike ili sa zadanom temom, kao ovdje) – ovisi o izborniku: najbolje je ono što je on izabrao da je najbolje.

Ana Horvat (pseudo-nim Jasne Palčec, rođene Kubičević, do mirovine pravnice u INA-i) na početku svojega izbora izabrala je pet pjesama, petero autora (i samu sebe, to jest jednu svoju pjesmu!), koje su kao neka "antologija antologije". Međutim, koga briga što vi, ja ili Ana, ili ma kako znani ili važni netko misli o ovoj ili onoj pjesmi i drži je posebno vrijednom: to je njezino stajalište koje ne mora biti i naše ili bilo čije!

Dalje je sve ipak znatno pouzdanije i vrijednije jer je za pravo dan pregled pjesama o moru, uvid u gotovo sve što je o moru u hrvatskim stihovima napisano (iako znam da ima i ispuštenih, a vrijednih pjesama, ali – to se svakome tko se ovoga posla laća lako dogodi!). Dakle, ovoj bi knjizi znatno primjereniji naslov bio "pregled pjesama o moru" ili tema mora u hrvatskome pjesništvu. No, isitni za volju, sastavljačica svoju knjigu i ne proglašava antologijom, iako se takvom najčešće predstavlja, i kolokvijalno i inače. U podnaslovu naprosto piše "hrvatski pjesnici o moru", a to tako i jest. Ima ih (ovdje!) 312 (ako sam dobro izbrojio), ne računajući narodne pjesme o moru kojih i nema baš puno, autorica predstavlja samo dvije; neki su zastupljeni samo s jednim naslovom, a neki i s desetak pjesama. Knjiga ima 612 stranica, a popraćena je pogovorom Zvonimira Mrkonjića: on pak karakterizira poeziju o moru, a zatim piše o pjesmama onih autora koji su njemu zanimljivi, tumači nam što i kako oni pišu. Razdoblje obuhvaća početak, dakle 15. stoljeće, pa sve do naših dana. Prije toga u hrvatskome pjesništvu o moru nema zabilježenih pjesama. Najstariji autor ovdje je Ivan Česmički (1434. - 1472.), a najmlađi je rođen 1982. godine (Marija Certa). (*Stijepo Mijović Kočan*)

SOLJAČIĆ OSVOJIO UGLEDNU AMERIČKU NAGRADU BLAVATNIK

SAD - Na svečanosti koja je upriličena u New Yorku hrvatskome znanstveniku prof. dr. Marinu Soljačiću uručeno je priznanje za najboljega mladog fizičara u SAD-u za 2014. godinu.

Humanitarna obiteljska zaklada Blavatnik u suradnji s Akademijom znanosti New Yorka svake godine dodjeljuje novčanu nagradu u iznosu od 250.000 američkih dolara trojici znanstvenika do 42 godine starosti za iznimna postignuća na poljima kemije, biologije i

fizike. Nagradom koju je osmislio ukrajinsko-američki milijarder i filantrop Len Blavatnik nagrađuju se znanstvena odvažnost, perspektivnost i izvrsna znanstvena postignuća. Troje istraživača iz područja biologije, kemije i fizike prvi su laureati ovogodišnje američke nagrade Blavatnik za mlade znanstvenike. Osim dr. Soljačića nagradu su primili dr. Adam Cohen, profesor kemije s Harvarda i dr. Rachel Wilson, profesor neurobiologije, također s Harvarda.

Marin Soljačić, 41-godišnjak koji je u svjetskim okvirima možda i najugledniji hrvatski znanstvenik, redoviti je profesor na *Massachusetts Institute of Technology* u Bostonu, autor mnogobrojnih patenata i znanstvenih radova objavljenih u vodećim svjetskim znanstvenim časopisima, a svoj rad temelji na unapređenju bežičnoga prijenosa struje. Soljačić je jedan od vodećih stručnjaka za elektromagnetske fenomene, nelinearnu optiku i nanofotoniku. Nakon uručjenja nagrade dr. Soljačić se obratio uglednome skupu naglašavajući kako mu je osobno draže "riskirati" nego se okretati tzv. "sigurnijim" projektima.

Također je dodao da ova nagrada upravo potvrđuje funkcionalnost njegova načina rada. "Ovo će me potaknuti da budem još odvažniji u svojim budućim istraživanjima", zaključio je.

Dr. Soljačić je i osnivač tvrtke *WiTricity*, koja kao i druge tvrtke koje proizvode sličnu tehnologiju pokušava pronaći učinkovit način prijenosa struje na većim razdaljinama. Bežična struja nije novi koncept, nju je javno demonstrirao još prije sto godina Nikola Tesla, ali je ostala izvan komercijalne uporabe. (Irena Ozimec)

PREDSTAVLJANJE KNJIGA BRANKE BAVČEVIĆ IZ FRANCUSKE

DUBROVNIK - U organizaciji Hrvatske matice iseljenika Dubrovnik predstavljene su dvije knjige hrvatsko-francuske spisateljice Branke Bavčević, podrijetlom iz Račišća s otoka Korčule.

Voditeljica ureda Maja Mozara uvodno je pozdravila i poželjela autorici dobrodošlicu u grad svoje mladosti, u Dubrovnik, te podsjetila da je ova promocija nastavak suradnje dubrovačke Matice iseljenika s Hrvatima u Francuskoj.

Branka Bavčević promovirala je već prvu autobiografsku knjigu 2011. u Račišću. Nakon toga u organizaciji HMI-ja Split obišla je svijet od Novoga Zelanda, Australije, Amerike, Francuske i Hrvatske. Nakon prve autobiografske knjige uslijedila je nova pod naslovom *Franka je izašla van, na kišu*, koju je posvetila temi žene u iseljeništvu. To je iskustvo koje je i sama osjetila, a u priči o Franki naći će se mnogobrojne Hrvatice diljem svijeta

ta jer iseljenička iskustva su univerzalna. Inače, knjiga *Anitin račiški tanc* prevedena je na engleski jezik. Druga knjiga tematikom se vezuje uz prvu. Prva govori o mladoj Korčulanki, zapravo samoj Antici, do njezina dolaska u Francusku. Namjera joj je bila da njezini unuci nauče i zapamte kakav je bio život na otoku nakon Drugoga svjetskog rata. U drugoj knjizi, koja je manje autobiografska, isprepliću se i tuđe sudbine, u tuđini koja ih je svih odredila, pa i samu autoricu. To nisu romantične bajke, nego realne stvari iz iseljeničtva koje su i pouka i poruka mladim naraštajima da se sprema na veliku

borbu ako odu od kuće, na borbu koju samo najjači mogu izdržati. Ne krijući zadovoljstvo zbog promocije, autorica je nakon dugo godina susrela svoga rođaka Niku Boticu, uglednoga dubrovačkog ugostitelja, te s njim podijelila uspomene iz davne prošlosti.

PROSLAVA HRVATSKIH MODNIH KREATORICA U STUTTGARTU

NJEMAČKA - Već godinu dana prodavaonica hrvatske ženske odjeće "Leilou" krasi elitni dio grada Stuttgarta pod nazivom Killesberg. Prvi rođendan ovih dana proslavljen je u fantastičnom ambijentu, a mnogobrojni gosti mogli su uživati u prekrasnim delicijama te uživo popričati s dizajnericom Aleksandrom Dojčinović, njezinom sestrom Snježanom Dojčinović i voditeljicom prodavaonice u Stuttgartu Marijom Valentić-Stojanović. Talent Aleksandre Dojčinović već je dobro poznat u Hrvatskoj, a u posljednje vrijeme mlada dizajnerica niže uspjeh za uspjehom i na međunarodnom tržištu. Tako je u povodu posljednjeg posjeta Londonu uspjela lansirati svoje kreacije na ugledno tržište glavnoga grada Ujedinjene Kraljevine, a proizvodi "Leilou" danas se mogu kupiti i u Irskoj, Španjolskoj, na Cipru, na Floridi te uskoro kreće i u osvajanje arapskih zemalja.

Njemačka, odnosno Stuttgart, bila je odredište prve prodavaonice "Leilou" izvan Hrvatske: "Nakon godinu dana jako smo zadovoljni postignutim rezultatima. Doduše, na početku su ljudi gledali malo skeptično na nas, pitali su se tko će to nositi haljine iz Hrvatske kad u susjedstvu imate velike brandove poput Hugo Bossa. No, s vremenom smo se uhodali, ljudi su nas prepoznali. Svakako je velika prednost što u južnoj Njemačkoj živi veliki broj Hrvata i Hrvatice nam dolaze čak iz Züricha i Münchena. Međutim, najviše imamo njemačkih klijentica koje žele probati nešto novo i ostati zapažene prilikom večernjih izlazaka ili odlaska u grad jer kreacije Aleksandre Dojčinović nude jedno i drugo, eleganciju i jednostavnost", objasnila nam je Marija Valentić-Stojanović.

Gosti su na rođendanskoj proslavi oduševljeno razgledavali haljine, a slikanje s prekrasnom Aleksandrom bilo je neizostavni dio večeri. Ukratko, "Leilou" je odličan primjer kako hrvatski proizvodi mogu konkurirati na europskom tržištu. Samo su potrebni rad, kreativnost, kvaliteta i ozbiljan pristup. (cd)

NAŠA
KUHINJA

Priprema: Marija Hećimović

Vidovečki hajdini gibanek

Vrijeme pripreme:
60 min

Gibanek ili gibanica je vrsta slane slojevite i rahle pite. To je specijalitet koji su odavno pripremale domaćice varaždinskoga kraja. Može biti nadjevena najraznovrsnijim sastojcima, ali najčešće se koristi svježi kravljji sir pomiješan s jajima. U sir se može dodati razno povrće, a u ovom receptu to je buća. Kako je Vidovec poljoprivredni kraj, poznat po bućama i kupusu, hajdini gibanek (heljdina gibanica) ponekad se nadijeva kupusom umjesto buće.

SASTOJCI ZA TIJESTO:

150 g pšeničnog brašna
150 g domaćeg heljdnog brašna
½ jaja
50 g maslaca
1 dcl kiselog vrhnja
Sol

SASTOJCI ZA NADJEV:

1,2 kg svježeg sira
0,5 l kiselog vrhnja
1 kg buće
3 žemlje (malo mlijeka)
4 jaja
Sol

PRIPREMA: Na radnoj ploči pomiješati jedno i drugo brašno i posoliti. U sredini napraviti prostor u koji se dodaju jaja, vrhnje, maslac i vode koliko je potrebno da se zamijesi tijesto. Ostaviti tijesto da se odmori pola sata. Za nadjev naribati buću, posoliti da pusti vodu i dobro ocijediti. U sir dodati jaja, malo vrhnja, namočene i ocijeđene žemlje, buću pa posoliti i dobro promiješati. Tijesto razdijeliti na tri komada i razvući ga na veličinu cimpleta (zemljana posuda). Cimplet dobro namazati maslacem i staviti prvi komad tijesta. Poprskati rastopljenim maslacem, namazati nadjevom i ponavljati dok se ne potroši čitavo tijesto i nadjev. Gibanek narezati na komade željene veličine i premazati preostalim vrhnjem. Peći u pećnici oko 45 minuta.

Fotografije Davora Rostuhara iz knjige
"National Geographic – Hrvatska iz zraka"

www.hrvatskaizzraka.com

Berba mandarina

Dubrovačko-neretvanska županija

U dolini Neretve proizvodi se oko 50.000 tona mandarina godišnje, što čini 90% ukupne proizvodnje u Hrvatskoj. Domaća tržišta podmiruje 15.000 tona, a ostatak se izvozi u susjedne zemlje, Rusiju, Englesku...
Mandarine su u Hrvatsku stigle iz Japana: 1933. godine jedan brod iz Kraljevine Jugoslavije odvezao je u Japan banatsku pšenicu od koje se proizvodi kvalitetan i ukusan kruh, a oduševljeni Japanci zauzvrat su poslali stotine sadnica agruma, među kojima i *mandarinu unšiu*, najrasprostranjeniju današnju sortu u dolini Neretve.

Natječaj za XVIII. zbornik pjesama hrvatskih pjesnika koji žive u iseljeništvu

KLD "Rešetari" objavljuje Natječaj za XVIII. zbornik pjesama hrvatskih pjesnika koji žive u iseljeništvu i članova Književne sekcije "2 9 2" KLD "Rešetari" iz Rešetara.

Svaki pjesnik sudjeluje s trima pjesmama. Pjesme trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskoga jezika kojim se govori u kraju gdje živi pjesnik. Pisati na računalu te dostaviti na e-mail adresu ili pisaćim strojem na papiru A4 formata (jedna pjesma – jedna stranica) na adresu Društva. Broj objavljenih pjesama u zbirci ovisi isključivo o kvaliteti dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kvalitetom ne zadovolje postavljani kriterij, neće biti objavljeni. Radovi prispjeli na natječaj neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoj kratki životopis do šest rečenica (datum i mjesto rođenja, stručna sprema, posao koji sada radi, gdje i kada su mu objavljeni radovi te adresa stanovanja).

Svoje radove slati na adresu:

KLD "REŠETARI"
Vladimira Nazora 30
REŠETARI
35400 NOVA GRADIŠKA
HRVATSKA

ROK: 1. siječnja (januara) 2015.

Predstavljanje knjige i XVIII. rešetarački susret pjesnika:

19. rujna (septembra) 2015. (subota)

Pokrovitelji su Zbornika pjesama Hrvatska matica iseljenika Zagreb i Brodsko-posavska županija Slavonski Brod, a supokrovitelj Poglavarstvo Općine Rešetari.

Izdavač: KLD "Rešetari" Rešetari.

Urednik Zbornika pjesama: Ivan De Villa.

Izbor će radova izvršiti:

mr. Ivan Slišurić, prof. književnik, Nova Gradiška,
mr. Stipan Blažetin, prof. književnik, Pečuh,
prof. Đuro Vidmarović, književnik, Zagreb.

Natječaj za VII. zbornik pjesama mladih hrvatskih pjesnika koji žive u iseljeništvu

KLD "Rešetari" objavljuje Natječaj za VII. zbornik pjesama mladih hrvatskih pjesnika koji žive u iseljeništvu i mladih članova Književne sekcije "2 9 2" KLD "Rešetari" iz Rešetara. Autori trebaju biti mlađi od 18 godina.

Svaki pjesnik može sudjelovati s trima pjesmama. Pjesme trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskoga jezika kojim se govori u kraju gdje živi pjesnik. Pisati na računalu ili pisaćim strojem na papiru A4 formata te dostaviti na e-mail adresu ili adresu Društva.

Broj objavljenih pjesama u zbirci ovisi isključivo o kvaliteti dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kvalitetom ne zadovolje postavljani kriterij, neće biti objavljeni. Radovi prispjeli na natječaj neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoje podatke (godinu rođenja, adresu stanovanja te školu i razred koji pohađa).

Svoje radove slati na adresu:

KLD "REŠETARI"
Vladimira Nazora 30
REŠETARI
35400 NOVA GRADIŠKA
HRVATSKA

ROK: 15. veljače (februara) 2015.

Predstavljanje knjige i XVII. rešetarački susret pjesnika:

19. rujna (septembra) 2015. (subota)

Pokrovitelji su Zbornika pjesama Hrvatska matica iseljenika Zagreb, Republika Hrvatska, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Brodsko-posavska županija Slavonski Brod i Anton Kikaš - Toronto, a supokrovitelj Općina Rešetari i Tvornica koža "PSUNJ" Rešetari.

Izdavač: KLD "Rešetari" Rešetari.

Urednik Zbornika pjesama: Ivan De Villa.

Izbor će radova izvršiti:

prof. Morana Plavac, Nova Gradiška,
dr. Radomir Dumičić, Nova Gradiška,
Snježana Josipović, Nova Gradiška.

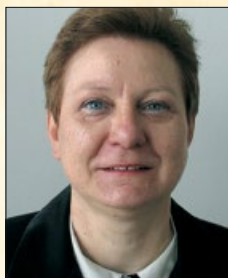
U očekivanju vaših radova te dobre i uspješne suradnje u realizaciji kulturno - umjetničkih programa srdačno vas pozdravljamo.

"Rešetarački susret pjesnika"

Ivan De Villa **Faks broj:** 00 385 35 333 111 **Telefon:** ++ 385 (0) 98 16 75 765 **E-mail:** devillaivan@gmail.com

NORMIRANI HRVATSKI KNJIŽEVNI JEZIK I HRVATSKA LEKSIČKA TRADICIJA

Kada su se Hrvati u 7. stoljeću doselili na Jadran, prihvatili su dva zanimanja vezana uz more – ribarstvo i pomorstvo, u kojima su postupno bivali sve vještiji i u svijetu sve poznatiji. Premda su brojno nazivlje vezano uz ta zanimanja preuzeli iz romanskoga supstrata, osnovne su riječi, kao npr. *riba, ribar*, glagol *ribati*, *brod, plav, plavca* ostale hrvatske. Tijekom stoljeća, stare hrvatske riječi *plav* i *plavca*, za oznaku manjih prijevoznih sredstava na moru i vodi, postupno su se prestale rabiti. Vratiti ih u živi jezik teško bi više bilo moguće, jer je lako pretpostaviti da bi se, na žalost, mnogi tomu usprotivili. Međutim, riječ *brod* je i dalje sastavnim dijelom normiranoga hrvatskoga književnog jezika, a označuje razmjerno veće plovilo. Čuva se i umanjena *brodić*, također i riječ *brodica* u značenju: manji brod za kraću obalnu plovidbu. Unatoč tomu, u značenju: manje plovilo općenito - preporučuje se turcizam *čamac*, premda taj turcizam u hrvatskim govorima na moru u potpunosti izostaje. Sukladno tomu, u normiranom jeziku ta riječ ne bi trebala označavati plovno sredstvo po moru niti na bilo koji način biti uvrštavana u hrvatsko pomorsko nazivlje. Isto se može reći za riječ *pecati* koja u normiranom hrvatskom književnom jeziku ima značenje: loviti ribu udi-com, dok glagol *ribariti* ima značenje: baviti se profesionalno ribolovom. Istodobno je npr. u *Rječniku hrvatskoga jezika* Vladimira Anića stari hrvatski glagol *ribati* u značenju: loviti ribu – označen kao žargonizam. Takovim se pristupom niječe izvorna hrvatska morska leksička tradicija stara više od tisuću godina. Ako i danas porazgovarate s hrvatskim ribarima, bilo to npr. na štokavskom dubrovačkom području ili npr. u čakavskoj (cakavskoj) Komizi na Visu, koja je po svojim ribarima glasovita ne samo u Hrvatskoj nego i na svim svjetskim morima i oceanima – čut ćete od njih poglavito glagol *ribati*

Piše: Sanja Vulić

i glagolsku imenicu *ribanje*, naravno, s glasovnim i naglasnim posebnostima pojedinih govora. To je i logično jer *ribati* znači: loviti ribu (općenito, na bilo koji način). Sjetimo se glasovitoga putopisa u stihu *Ribanje i ribarsko prigovaranje* hrvatskoga pjesnika Petra Hektorovića s otoka Hvara, koji u svom djelu, kojega je rukopis dovršio u siječnju 1556. (a tiskao 1568.), opisuje svoje trodnevno *ribanje* u ljeto 1555. i razgovore s dvojicom ribara s kojima je proveo ta tri dana. Danas je glagol *ribati* u tom značenju potisnuo glagol *ribariti*, kojemu je temeljno

značenje: obavljati zanimanje ribara. Taj glagol, naravno, nije suvišan u jeziku, ali nije logično potpuno potiskivanje glagola *ribati* u okvire supstandardnoga, nenormativnoga leksika, neprihvatljivoga u normiranom hrvatskom jeziku. Sukladno tomu nije logično da se umjesto glagola *ribati* preporučuje glagol *pecati* koji zapravo temeljno znači: činiti da riba grize meku, mamac, a karakterističan je za dio hrvatskih govora u unutrašnjosti, uz rijeke, jezera i sl. Zapravo je posve nelogično što je u današnjem normiranom hrvatskom književnom jeziku prihvatljiviji izraz *pecati iz čamca u moru* nego *ribati iz brodice u moru*. Ta je jezična nelogičnost prihvaćena u prvoj polovici 20. stoljeća kada su Hrvati u novoj državnoj tvorini jedini imali svoje ribarsko i pomorsko nazivlje, kojega je temeljni leksik tada zamijenjen leksikom vezanim uz plovljenje rijekama i lovljenje ribe u rijekama i sl. U državi Hrvatskoj ostalo je isto. To je još jedan primjer maćuhinskoga odnosa prema hrvatskomu jeziku i hrvatskoj kulturi življenja. Umjesto da u normiranom jeziku imamo posebno nazivlje vezano uz more, a posebno uz rijeke i jezera, što nam naša jezična tradicija omogućuje, mi odbacujemo svoju hrvatsku leksičku tradiciju s jadranskoga područja. ■

ISELJENIČKA VIJEST

DAN HRVATSKIH ISELJENIKA U ZARATEU

ARGENTINA - U gradu Zarateu nedaleko od Buenos Airesa djeluje aktivna hrvatska zajednica i društvo na čijem čelu je predsjednik Ivan Ostoja. Prošlog mjeseca organizirali su Dane iseljenika, dva dana posvećena hrvatskoj zajednici.

Na štandovima su se našli razni artikli koji podsjećaju na domovinu, a podijeljene su i spomenice onima koji žive u Argentini dulje od 50 godina. To su: dr. Natalio Damjanović, Stanko Pernić, Jasna i Ivan Ostoja. Ova zajednica već 130 godina živi i djeluje u Argentini, a njeguje ljubav prema svojim korijenima i među mladima.

FRANIN PROZOR

Zatvoren - ali, otvoreno i optimistički raspoložen - zrcali kao bijeli zubi holivudske zvijezde. I gleda u sunce, u mjesec, u podne, jednako kao i u ponoć svojom velikodušnom širinom, i svojom neobičnom visinom onako nadvijen nad djelićem oceana. A, ovaj djelić oceana zaluta i pretvori se prividno u zaljev ispod Newrochell-skoga grebena gdje se imućniji Newyorčani zaletu i zadovolje trgovačke i odvorske porive - jer im je blizu i ne trebaju dugo putovati - s namjerom da imaju veliku kuću baš blizu New Yorka, baš u New Rochelleu.

A, netko je zaista zavolio ovaj istureni greben i sazida na njemu kuću. Uzida u kuću veličanstveni prozor na drugom katu okrenuvši ga prema oceanu da se kuća i njezini gospodar(i) dive poziciji grebena nad svemoćnim oceanom. A, greben i ocean da se dive kući koja im izgleda kao svjetionik s mnogo svijeća. Jer, svaka žarulja u njoj po jedno je svjetionikovo oko koje budno i radozno pazi ocean kad je miran u svom ocean-skom spokojstvu. A, još više kad je hladan i razdražljiv, i kad pjeni od nekontroliranoga bijesa razmrskavajući svoje vodene pesnice o žal privatne plaže koja se kao dvorište razvukla od obrisa kuće na grebenu pa do oceanske prirodno zacrtane granice u podnožju grebena.

Gradski posjetitelj koji nije navikao na ovako otvorene horizonte instinktivno pomisli: sve bih dao za ovaj prozor i ovaj pogled prema pučini i oceanu; živio bih na njegovim stjenkama stakla kao mušica, zalutali pauk, ptica u letu koja se obvezno spušta na njegov prag...

Gospodar i gospodarica ove vile ponosno su izmjenjivali poglede zadovolj-

stva. Sljedeća stanica na razgledavanju kuće na grebenu bila je radna soba gospodarice. Ta soba je, u stvari, uski pri-sobak koji je bio otrgnut od ogromne sobe s divovskim prozorom. Prvi je dojam bio da je to napravljeno neplanirano, brzopleto, skoro uvrjedljivo za veliku sobu koja je po svojim obilježjima bila primaća soba. Bio je to radni sobičak dovoljan za smještaj nekoliko modernih potrepština, kao što su računalo, nekoliko polica za knjige i stol gdje bi se sve to trebalo postaviti. Ugodna sjedalica, veoma elegantna s uskim vratom na kojem se bio usadio naslon za leđa, bila je uvučena u stolnu šupljinu. Po veličini naslona znalo se da je ovaj radni sobičak pripadao domaćici. Po veličini sobička također se znalo da je gospodarica kuće bila sklonija uživanju u neradu nego u radu, jer je ostatak kuće već po svom rasporedu i nacrtu (dvorana za tjelovježbu, ping-pong itd.) zazivao na ležernu razonodu. Inače, gospodarica je bila vibrantna dama s proporcionalnim tijelom koje je ipak, izgledalo preko mjere suho - ali, privlačno kao i njene nemirne oči, koje kao da su se utrkivale sa svakom izgovorenom riječju dok je po nekom uhdanom protokolu poput profesionalnog vodiča pokazivala posjetiteljima i slučajnim znancima svoju ogromnu prostora i namještajem vilu.

- Pjesnik bi uživao u ovoj kući pišući i slušajući valove i snivanje umornog oceana! - reče domaćin visoki i zaokruženi gospodin s jakim rukama - sušta suprotnost elegantno suhe dame kojoj bi bolje pristajala njegova predvečernja sjena kad se on onako gorostasano izduži i istanji pri otpozdravnim zadnjim zrakama zalazećeg sunca - nego

njegovo nezgrapno tijelo drvosječe od kojeg bi se suha dama, po svim pravilima osobne sigurnosti, morala čuvati.

Svi su znali, i posjetitelji i domaćinova žena, na koga se odnosila riječ pjesnik. Jer, pjesnika su svi poznavali. Ako ne osobno, a ono po pričanju. A, ako ne po pričanju, a onda ono s radija. Pjesnikov glas i recital ljudi su zadržavali u uspomeni kao neobičan susret koji se brzo ne zaboravlja. Ne u tuđim eterima (!) gdje se čuje materinji jezik i koji kroz svoj opojni zvuk djeluje ko šok-terapija. I najtvrdi poklekne i vrati se na izvore materinje riječi kad je ojačana pjesnikovim glasom, a koji stalno proročki podsjeća: Sve ćete imati ovdje, a, opet - bit ćete gladni; jer, srca nikada ne ćete iščupati od tamo. A, kad srce ostavite i ode-te, vaša glad bit će nezasitna. Vaša žed neutaživa. Postat ćete moderni Prometeji. Ptice nostalgije ključat će vam tijela i duše u nespokoj...

- Tko to bijaše Prometej? - kao nuzgred zapita domaćin. Posjetiteljev glas je bio poznatiji domaćinu nego posjetiteljevo ime, pa je pitanje vrludalo po zraku neodređeno. Nitko na njega nije odgovarao. Prometej, na koncu konca, nije bio ni važan. Bilo je važno što je on predstavljao: ptice nostalgije ključat će vam tijela i duše...

Domaćica se s gostima šetala iz prostorije u prostoriju. Neki ugodni parfemski mirisi dražili su nosnice. Evocirali su kozmetičke dućane u New Yorku, Rimu, Parizu, Zagrebu s reklamnih stranica modnih magazina. Po daminom iskazu svaka prostorija u vili imala je svoju životnu priču. Te priče nisu bile ni previše duge, ni previše stare. Točno deset (10) godina! - otkad domaćini ku-

piše ovu vilu.

- Ovo je Sandrina soba Sandrin teren! Sandra želi raditi na televiziji! - reče domaćica s nekim ponosno-blagim usklikom, koji nije bio toliko uvjerljiv.

Sandrin teren je bila Sandrina soba širokogrudno razljevena svugdje po njenoj sobi. Tinejdžerski instinkt s kaosom i oponašanjem nekog muzičkoga sastava čiji je trend bio razbijanje skupocjenih gitara. Njihova lirika je bila prezašecerena riječima: seks i smrt. Refren slatkoga užitka i konačnog izlaza ponavljao se na svakom zidu Sandrine sobe. Ne samo na zidu nego i na podu. Intimno rublje kažnjeno u neredu asimetrijskih oblika od kreveta do Sandrinog privatnog kupatila koje se ugodno smjestilo u njezinu spavaću sobu, do njezine privatne praonice rublja na prvom katu - provociralo je izazivački. Nekoliko prozora na Sandrinoj spavaćoj sobi bili su zaslijepljeni tamnim zavjesama. Kao da i nisu na istoj kući kao onaj vedri i nasmijani prozor, kakvog pjesnici "viđaju" samo u mašti ekstaznih trenutaka; a koji je čvrsto srastao s oceanom kao zelena mahovina sa sivim kamenom.

Krupni domaćin svrati pozornost na nešto drugo. Reče da je ova vila u sadašnjem obliku prvenstveno djelo Blaženkinih zamisli i njegovih žuljavih ruku.

- Da, sve je ovo djelo Slavoljubovih ruku i moje mašte! - reče Blaženka, pa se okrenu pjesniku podsjetivši ga da i ona kao obično stvorenje ima pravo na maštu.

- Nije zabranjeno imati maštu! - blago i uljudno odgovori pjesnik na primjedb; pa još jednom sebe podsjeti da je i Sandra djelo i produkt Slavoljubo-

vih i Blaženkinih ruku, pa i mašte. Ali, Sandra preko svoje sobe odaje drugi dojam. Dojam koji nije paralelan s ovom ukusno i mudro obnovljenom, te proširenom newrochellskom vilom. Iako to nije bio tabu za razmišljati, bio je definitivni tabu za raspravljanje s kućedomaćinima. Oni su imali samo nacрте za vilu, ali ne i za ljude koji u njoj žive; ljude bez nacрте, nove generacije putnika bez kompasa...

- Da, već se deset godina isprepleće Blaženkina mašta s mojim trudom i mukom da bude ljepše Sandri! - reče Slavoljub sav ožaren u licu.

- Jee - već je deset godina prošlo otkad se ono tata strovali sa skele. Mislili smo da je gotov... ali iako u kolicima, hvala onim liječnicima koji ga povratili su u život! - opet se oglasi Blaženka s malim prizvukom sjete i neke prividne rastresenosti.

Iako su riječi trebale evocirati veoma važne događaje za Blaženkin život, pravi osjećaji su se uspjeli skriti i kao lopovi provući se u drugu fazu razgovora. Slavoljubu je, izgleda, to godilo. On je izgledao kao čovjek koji se zakleo da će do kraja života biti njihov zakleti neprijatelj - vječno amotivan!

- Je, strovali se Vrane. Zaboravi pritegnuti spasonosnu konopčinu, i bome, pade. Samo je čudo kako preživi. Al' nije svako zlo za zlo... - produži Slavoljub iskaz o Franinom radnom zlu udesu.

- Čudan je put i tijek sudbine! - opet se javi Blaženka pogledavši malo pažljivije goste - Slučajem ironije, baš zahvaljujući toj očevoj nesreći na poslu, eto, Slavo i ja kupismo ovu kuću. Otac nam dade odštetu od osiguranja, i to sve

da Sandri bude bolje!

- Jee, radi Sandre dođosmo u New Rochelle. Uvijek je njurgala da joj je pretpisno u onom stanu u blaženoj Astoriji - nadoveza Slavo.

- A, i ocu, iako je u bolničkim kolicima bilo puno bolje ovdje nego u onom skučenom stanu, u onoj smrdljivoj Astoriji - nastavi Blaženka, pa povede goste natrag u primaću sobu koja se onako ponosno dičila s vidikom gdje se i mašta ukoči u kreativnom pokušaju da stvori nešto bolje.

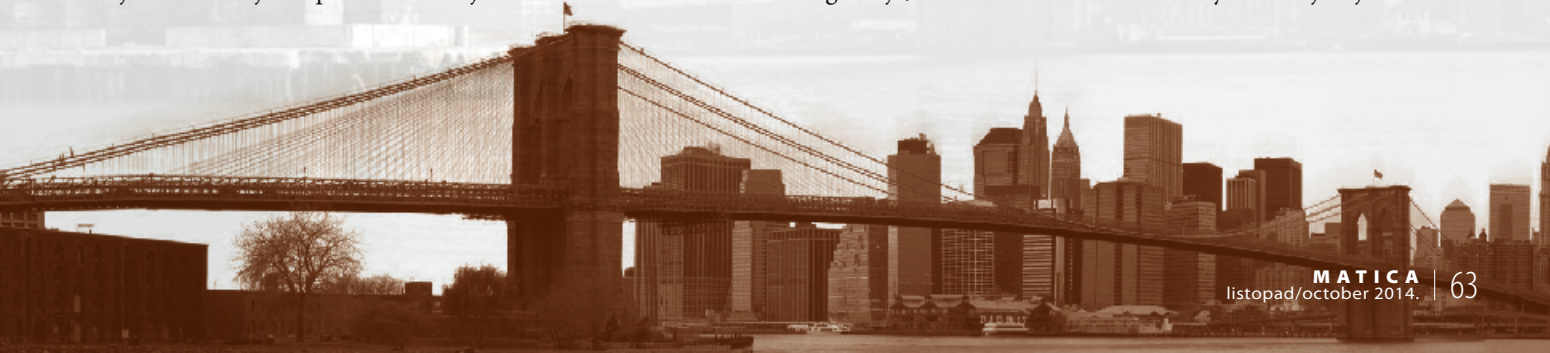
Onaj prozor je opet postao centar pažnje. Mamio je, golicao, privlačio lukav i iskren, jednostavan i zagonetan ko lice Mona Lise...

Blaženka posjede goste. Odmjeri još jednom svojim očima čitav ovaj prostor primaće sobe napunjen slikama, skupocjenim namještajem, mirisima parfema te crne kave iz srebrnog lonca koju je Slavo lijevao u male šalice (isto kao doma!) neprestano i oprezno. Slavo još jednom, kao nehotice, pogleda kroz onaj veličanstveni prozor. Skrenu pogled na njegovu lijevu stranu gdje su bila prazna bolnička kolica. Slavo - kao da prokuži Blaženkinu misli. Prozbori sa svojim karakterističnim ličkim govorom:

- VRANE je sate i sate buljio kroz taj prozor!

Pjesnik htjede Slavi razjasniti tko i što je (bio) Prometej; ali i on pogleda kroz FRANIN prozor i nešto ga automatski opčara dubokim zaboravom da nije više sam sa sobom bio siguran jel' on ovdje pozvani gost ili nasilni provalnik u dvojbi što da ubaci u svoju torbu?

U Brooklynu 24. siječnja 1998.

Pobjednička bundeva u Tovarniku teška 630 kg!

Bundevu tešku 630 kilograma uzgojio je Tomislav Đurđević iz Viškovaca i njome pobijedio na 5. međunarodnoj izložbi bundeva i tikvica održanoj u Tovarniku. Time je ponovio prošlogodišnji uspjeh kada je na istome natjecanju pobijedio s 540 kilograma teškom bundevom. "Kako bi se uzgojila tolika bundeva potrebno je dosta rada, dosta znanja i vode. Svakog dana potrebno joj je 200 do 300 litara vode", izjavio je Đurđević te dodao da je sjeme za pobjedničku bundevu položio u zemlju u svibnju.

Visoko priznanje Milku Kelemenu

Počasni doktorat Sveučilišta u Zagrebu za izniman doprinos napretku hrvatske glazbene umjetnosti, međunarodnoj afirmaciji Republike Hrvatske te ugledu zagrebačkog Sveučilišta skladatelju, dirigentu, pedagogu i profesoru Milku Kelemenu dodijelio je rektor Aleksa Bjeliš u auli Rektorata Sveučilišta u Zagrebu.

"Akvarel" ponovno u Zagrebu

Zagrebačko Gradsko kazalište Komedija svoju novu sezonu otvorilo je povratkom na more u "Splitskom akvarelu" Ive Tijardovića, premijerom jedne od najizvođenijih hrvatskih opereta u režiji Richarda Simonellija. To je prštava lagana opereta neopterećena velikim porukama, puna pjevnih melodija i duhovitih replika, napisana u prvome redu da zabavi. Radnja je smještena u splitsko naselje Veli varoš gdje žive, vole se, čeznu i nadaju se uspješni i manje uspješni mali splitski ljudi, kojima je Tijardović i posvetio tu operetu, skladanu i napisanu u navodno samo dva tjedna.

"Gdje je ovdje ljubav"

U organizaciji Inicijative "Gdje je ovdje ljubav", koju čine studentice koje žele upozoriti na problem nasilja u vezama mladih, na Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama održan je flash mob na Trgu bana Josipa Jelačića. Cilj flash moba je upozoriti na društveni problem zlostavljanja u vezama i poslati pozitivnu poruku uz promociju umjetnosti i stvaralaštva.

Zaron na zagrebačkim fontanama

Simboličnim zaronom na zagrebačkim fontanama nositelj Guinnessova rekorda u ronjenju na dah, Gorana Čolka, najavljena je humanitarna kampanja "Darujmo ružičasti život", a koju je udruga Europa Donna Hrvatska prošle godine pokrenula za kupnju aparata za intraoperativno zračenje. Goran Čolak zaronio je simboličnih 1 minutu i 10 sekundi u spomen na 1.010 umrlih osoba od raka dojke u 2013. godine te na taj način otvorio "ružičasti mjesec" listopada.

U Dubrovniku počelo snimanje pete sezone "Igre prijestolja"

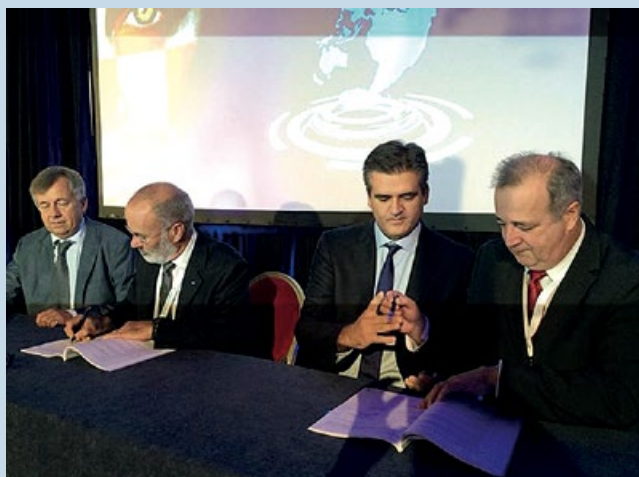
Igra prijestolja četvrtu godinu zaredom vratila se u Dubrovnik, gdje je medijima omogućen ulazak na set snimanja pete sezone ove popularne HBO-ve serije. Uz Dubrovnik, koji "glumi" glavni grad Sedam kraljevina Kraljev Grudobran, već se ranije počelo snimati i u Šibeniku, Splitu i Klisu. U ime Vlade set je posjetio ministar poduzetništva i obrta Gordan Maras rekavši kako producenti "vide da s hrvatskom državom mogu poslovati, da rade veliku promociju Republici Hrvatskoj, Dubrovniku i svim našim lokacijama". Ovo je uspješna priča za sve, i za HBO i za Hrvatsku i za lokalne sredine i za naš turizam, ocijenio je.

IVAN KLJAKOVIĆ GAŠPIĆ SREBRNI NA SVJETSKOM PRVENSTVU

Hrvatski jedriličar Ivan Kljaković Gašpić osvojio je srebrnu medalju u klasi finn zadnjeg dana Svjetskog prvenstva olimpijskih klasa u španjolskome Santanderu. To je druga hrvatska medalja na prvenstvu nakon srebra Igora Marenića i Šime Fantele u klasi 470, a ostvarene su još i četiri olimpijske norme na prvenstvu na kojem je nastupilo više od 1.100 jedriličara iz 80-ak zemalja svijeta. Nikad dosad hrvatsko jedrenje na jednome Svjetskom prvenstvu nije ostvarilo dvije medalje.

HRVATSKA DOBILA DOMAĆINSTVO EP ZA RUKOMETAŠE

Hrvatska je dobila domaćinstvo Europskog prvenstva za rukometaše koje će se 2018. godine održati u Zagrebu, Splitu, Varaždinu i Poreču, odlučio je Europski rukometni savez (EHF) na kongresu u Dublinu. U ime Hrvatskoga rukometnog saveza na kongresu u Dublinu nazočili su predsjednik Sandi Šola, glavni tajnik Damir Poljak, direktor marketinga Silvio Njirić i pomoćnica direktora marketinga Sandra Joka. Dan prije potpisivanja predstavljena je naša kandidatura interaktivnom prezentacijom koju je vodio Frano Ridjan.

DAVIS CUP: ČILIĆ VRATIO HRVATSKU U SVJETSKU SKUPINU

Hrvatska Davis Cup reprezentacija izborila je pobjedu nad Nizozemskom u Amsterdamu i kvalificirala se u Svjetsku skupinu zahvaljujući pobjedi Marina Čilića koji je u petom, odlučujućem dvoboju, svladao Thiema de Bakkeru sa 6-7 (4), 6-4, 6-2, 7-5. Nakon što je Mate Delić propustio prednost od dva seta i priliku da sve dvojbe oko pobjednika razriješi prije petog meča, sudbina hrvatske reprezentacije i dalje je ostala u sigurnim rukama novopečenog pobjednika US Opena Marina Čilića. Nizozemcima ostaje tuga zbog poraza, a Hrvatska se ponovno našla među 16 najboljih reprezentacija svijeta.

PPD ZAGREB IZENENADIO KIEL NA OTVORENJU LIGE PRVAKA!

Rukometaši PPD Zagreba priredili su iznenađenje na otvorenju Lige prvaka. U prvome kolu skupine A svladali su u zagrebačkoj Areni, pred 10.000 gledatelja, favorizirani Kiel predvođen Domagojem Duvnjakom 27 : 25 (9 : 13). Najučinkovitiji sportaši PPD Zagreba bili su Zlatko Horvat i Sandro Obranović s po šest golova, a Luka Stepančić i Ilija Brozović postigli su po četiri. Filip Ivić imao je deset uspješnih obrana. U momčadi Kiela Palmarsson, Sprenger i Vujić postigli su po četiri pogotka, a Duvnjak tri.

STOLNI TENIS: BRONCA ZLATNOG SJAJA

Nakon četiri uzastopna poraza u četvrtzavršnici ekipnog dijela EP-a muška reprezentacija Hrvatske u stolnome tenisu u petome pokušaju uspjela je izboriti poluzavršnicu pobjedom nad Bjelorusijom 3 : 2. Ovo je prva muška ekipna medalja nakon srebra iz Beograda 2007. godine te druga muška ekipna od osamostaljenja Hrvatske. Junak susreta ponovno je bio fantastični Andrej Gaćina s dvije pobjede, dok je treći bod donio u infarktnoj završnici Tan Ruiwu pobjedom nad Pavelom Platonovim. Hrvatska reprezentacija izgubila je u poluzavršnici EP-a od Njemačke s 1 : 3 osvojivši tako u konačnici brončanu medalju.

HRVATSKA SE VRAĆA NA SVJETSKU ODOBJKAŠKU SCENU

Hrvatska odbojkaška reprezentacija porazom je zaključila svoj nastup na Svjetskom prvenstvu u Italiji tek na 14. mjestu. Belgija, brončana s prošloga Europskog prvenstva, bila je bolja u četiri seta. Posljednja utakmica u Trstu za Belgiju i Hrvatsku nije imala nikakav rezultatski imperativ, a u takvom susretu bolje se snašla trećeplasirana europska reprezentacija, Belgija. Na kraju, kada se podvuče crta, posljednja dva poraza neće pokvariti hrvatsku sliku na prvenstvu na kojem je Hrvatska vratila ugled i vratila se na svjetsku odbojkašku scenu.

Brzo, lako i zanimljivo ovladajte temeljima hrvatskoga jezika učite kada želite i gdje želite
A fast, easy and interesting way to learn the basics of Croatian learn when and where you want

HIT-1

Prvi sveučilišni on-line tečaj hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika
The first on-line course of Croatian as second and foreign language

9. ožujka – 31. svibnja 2015.
March 9 - May 31, 2015

✓ 7 nastavnih cjelina u sustavu MoD (utemeljen na Moodlu)	✓ 7 learning units in the Moodle-based e-learning system
✓ 150 nastavnih aktivnosti	✓ 150 learning activities
✓ 24 sata online nastave u živo	✓ 24 hours of real-time communication online
✓ iskusni lektori, stručnjaci za hrvatski kao ini jezik	✓ experienced language instructors, specialists in Croatian as L2
✓ interaktivan, komunikacijski i individualiziran pristup učenju jezika	✓ an interactive, communicative and individual approach to language learning

Pogledajte videopriloge o tečaju na mrežnoj stranici
Look at videos about the course at web page
www.matis.hr

Obavijesti i upisi
additional information and enrollment:
ecroatian@gmail.com